

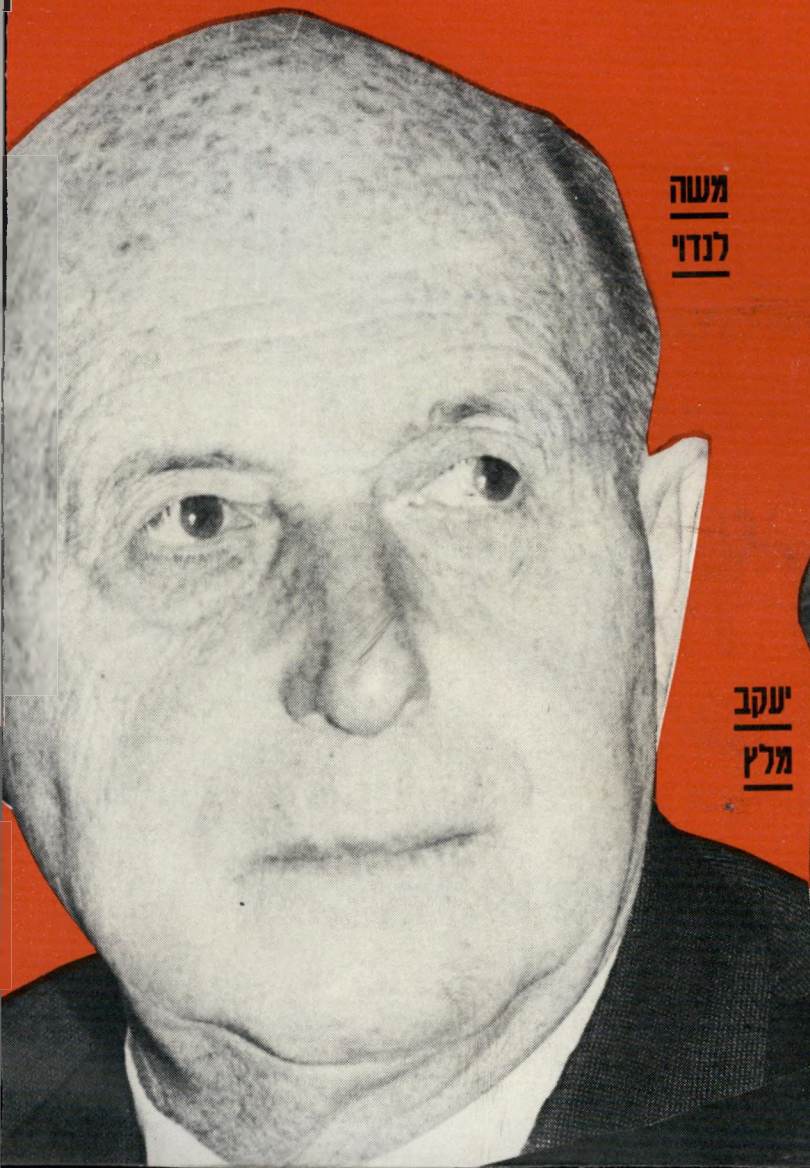
העולם הזה

אורי אבנרי

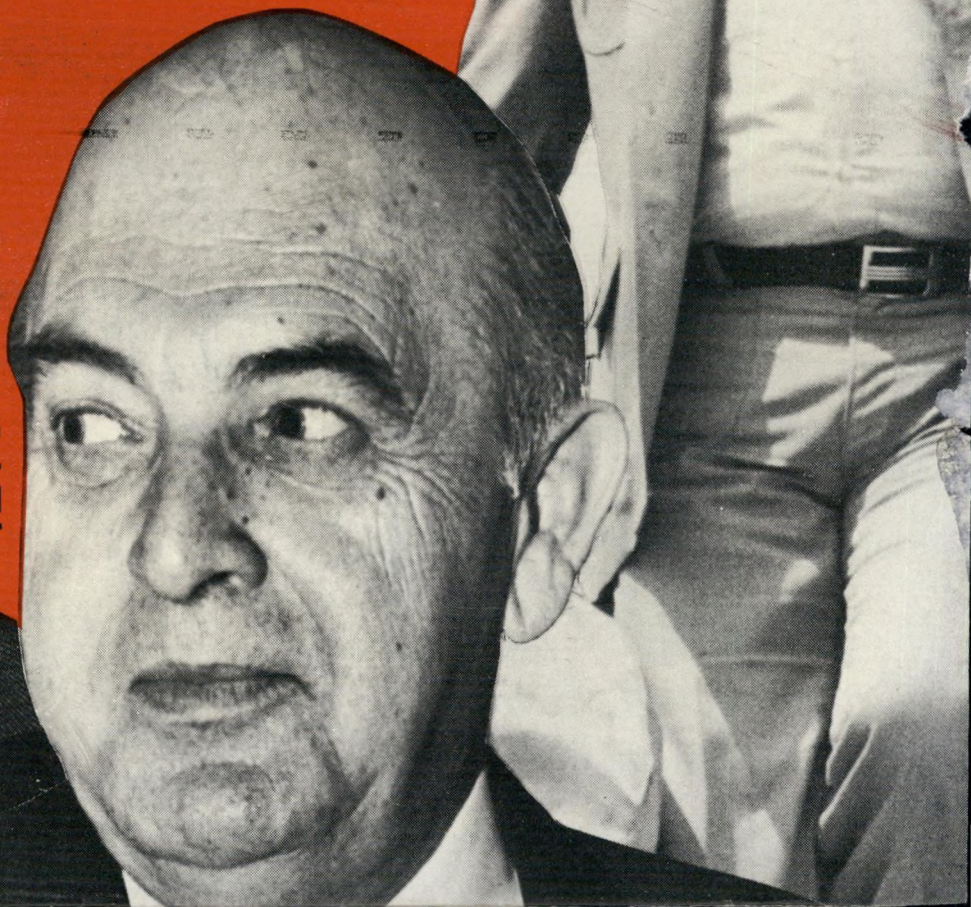
על דו"ח ועדת-לנדוי

ע"כא"י"ם - כ"א!

שקד"ם - ל"א!

משה
לנדוי

יעקב
מלץ

יצחק
חובי

יש רגעים שמגיע לך משהו מיוחד

טוריננו. עילית השוקולד.

... מגיע לך שוקולד מעולה -
טוריננו של קמיל בלוך שוויצריה.
להנאתך ב-2 טעמים נפלאים:
חלב עם מילוי קרם אגוזים.
מריר עם מילוי קרם אגוזים ושקדים.

טוריננו של קמיל-בלוך, שוויצריה

שנית

מיוצר בישראל ע"י רשיון מיוחד ע"י

על נושאי דגל הדמוקרטיה (קץ להפקרות!"; העולם הזה 21.10.87).

נשיא בית-הדין העליון, מאיר שמגר, המורכב את בית-הדין העליון של ליברלים דמוקרטי, היה בעבר לא סתם כקצין בצה"ל. הוא היה הפרקליט הצבאי הראשי (הפצ"ר) של צה"ל.

נראה שעבר של פצ"ר עושה לאדם משהו. עובד: גם צבי הדר, הפרקליט שפעל משך שנים עם נוסח המישרה הנוכחי, תת-אלוף אמנון נבו, עומד על המישור. לאחרונה הצליח לשכנע את שר-הביטחון לאורך קצין בכיר, את מוכירו הצבאי, אחרי שזה הואשם בנטיית הלוחמה מהגו האישי. אברהם גולדשטיין, תל-אביב.

קינאה וחשיפה

עוד על מסר ביטון ומגישות עמירב (האש"פ/פיסטים בחירות", העולם הזה 30.9.87).

לצערי נפלו מיספר איריוקים בכתבה של העולם הזה, ואת זאת אני קובע בתור האדם שיום את המגעים, היה שותף להם ותיעד אותם. ראשית, המסר שהעביר ח"כ ביטון לא היה ברור, כי אם מידע חשוב על תנאי המשאומתן בין אש"פ לישראל, כפי שסוכנו קודם לכן במגעים שקדמו למיפגש ב'נווה.

שנית, הקביעה כי חשיפתי את הפרשה (של פגישות משה עמירב) היא בעיקבות קינאתי בצ'רלי ביטון, "שגנב לי את ההצגה", היא מוטעית.

החלטתנו המשותפת לחשוף את הפרשה לא באה אלא בעיקבות מעצרו של פייצל אל-חוסייני, שהיה האיש המרכזי במגעים מהצד הפלסטיני.

האם יעלה על הדעת שבמסגרת אל-חוסייני מושל לבין הטורגים, כשכל אשמתו היא שניהל מגעים-שלוש — על דעת המנהיגות הבכירה — שהניבו פירות מעל ומעבר למצופה, נמלא את פינו מים? דוד איש-שלוש, ירושלים.

האומנם

על אירועי עזה (מילחמה בסוכות", העולם הזה 13.10.87).

כיצד מתיישב להעולם הזה הנתון של אסיר נמלט (רוצח אורחים שנדון למיספר מאסרי-עולם) ושני אורחים שסייעו לבריחתו מן הכלא ואשר נודו על-ידי כוחות הביטחון, עם הקביעה הבומבסטית והמטופשת "ברור ששלושתם היו אורחים חפים מפשע"? האומנם?

עושי הכותרות

על ניסוח עיתונאי (הנעדרים והמתים", העולם הזה 21.10.87).

יש הגומה רבה בניתוח הכותרות של העיתונים העבריים למחרת אסונות-הטבע בהם ניסחו ארבעה ערכים: העולם הזה: "נעדר יהודי חשוב מרובע (עכ"ל)".

בטוחני שגם אם כל הניסוחים היו יהודיים, לא היו הכותרות שונות. לדעת, לא היתה בניסוח הכותרות כל כוונה זדונית גם לא בתת-מודע. כוודאי ידועים לעיתונאים המנוסים של העולם הזה השיקולים לניסוחה של כותרת — מיספר המילים השלמות הנכנסות לשורה מסוימת, לחץ הזמן בניתוח הכותרת, המיקרה העיוור ולא פחות מכך — הגירוי לקורא.

מה לעשות, אבל כותרת האומרת "חשש לחייו של סר" תופשת את עין הקורא (בכל שפה ובכל מקום) יותר מאשר "ארבעה נהרגו וחמישה נעדרים". שמעון גורשניק, נבטחיים.

שביתה דה-לוקס

על שבתי רשות-השידור (אין עי-תונים לעיתונאים", העולם הזה 21.10.87).

שמו שמיים: הפסיקו לספק עיתונים יומיים ושירותי טלפון לשבתים בטלוויזיה וכנראה גם כבר לא מגישים להם יותר קפה ועוגה בשעה עשר.

סליחה, מה זה? שביתה או לא שביתה? או, אולי, סתם שביתה דה-לוקס. (המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקרמי:

העיקר: לא לשקר

ועדת לנדוי אישרה השבוע נורמה שהיתה קיימת בשב"כ כבר שנים רבות. החוקרים לא יידרשו לשקר כדי להסתיר שיטות-חקירה הפוגעות בזכויות האדם. הפגיעות תהיינה חוקיות. מהן הגבולות בין 'מותר' לאסור? האם יעלה על הדעת שמדינת-ישראל תעצום עיניים לעינויים שמקומם במישורים דיקטטוריים בלבד?

כתבת השער האחורי:

מכתבי האהבה של גיתית

בתקופה הראשונה שאחרי מעצרה שהתה גיתית יורעאלוב באבוכי-ביר. שם פגשה את צבי סמטנסקי. אסיר-עבודה. בין השניים נרקם קשר-אהבה שהונצח במכתבים. אלו הם מכתבים ארוטיים, חושפניים, אולי אף פיוטיים. כורס-מים ב' גיקווי. רק מבטך חודר בי. סוחר אותי... שם בצילך אמצא עונן."

מחלקת המכשפות של הק.ג.ב.

אברהם שיפריץ, עד מומחה. מה לא עבר עליו — היה חלק ממנגנון הק.ג.ב. הואשם בריגול, ישב ב' מחנות. הרוסים רואים בו אייבי-העם. אך עיקר התמיהות היא במחלקת-המכשפות של הק.ג.ב. שעיסר קיה נרחבים ביותר — הפסקות-חשמל בנייר-דיוק, שינויי מזג-אוויר, קרינה סודית, ר' בדיקת כוחן של מכשפות. טוען שגם האמריקאים גילו עניין רב.

דף חדש זהירות, זיכרונות!

אחרי הפסקה בת תריסר שנים חוזר שימעיץ ישי רצלי בהצגת-יחיד חדש. השחקן, שקול הבאס שלו הרעיד אלפי לבבות בעצרות-עם ובאסיפות פוליטיות בשנות החמישים, חוזר שהופיע בכל תיאטרוני-ישראל, מספר לנתן וך את סיפור עלייתו המסחררת ואת כל מה שבא בעקבותיה.

ירקות מהגינה

אורי מור, מנכ"ל רשות-השידור, נולד ב' ראשון-לציון. התפקיד שלו בבוקר היה ל' הביא ירקות מהגינה וביצים מהלול. המעמד הפלסטיני המקורי שהוא זוכר היה לחם חם וזעתר. בבית למדו לשחות כדי שאם רומל יגיע, יברחו הילדים לשפת-הים, וישחו לאור ניות-הצללה. לא פלא שהגיע ל' חיל-הים, ואת התחילה להת' בשל הקריירה העיתונאית.

חדר נחשים

בבתים רבים משמשים עכברים לבנים כשעשוע לילדים. אורי שניצק, בן 18, עושה בהם שימוש שונה. הוא מאכיל בהם את נחשיו. אחד מהנחשים שלו מכיר אישית את צ'צ'ולינה. אורי סיפק את הנחש למופע, אך רחץ, חיטא וניקה אותו אח"כ באופן יסודי. "לא רוצה להסתכך במחלות". נחש אחד של צ'צ'ולינה מת. נפל בעת מילוי תפקידו.

מאסר עולם

הרצל אביטל שפט ל-15 שנות-מאסר ושני מאסרי-עולם. יעקב שמש שפט לשני מאסרי-עולם. שמעיה אג'ל למאסר-עולם אחד בלבד. שלושתם שוב בבית-המישפט. כשהיו צעירים זרקו חפצים על שופטים, איימו וקיללו. במישפט הנוכחי עריין שקט. השוטרים קיבלו הוראה להח' זיק אקדחים בלתי-טעונים. אם אחד מהנאשמים יחטוף אקדח טעון, דבר לא ימנע ממנו להרוג.

גנדי הערבי

מובארכ עוואר, ראש המרכז הפלסטיני לאיר אלימות, מוכן אף להמיר את דתו ולהפוך ליהודי במידה וינסו לגרשו. את תעודת-הישוב שלו הח' רים מישור-הפנים, וביתניים הוא יושב כאן באר רח אמריקאי, ותוקף האשרה שלו עומד לפוג ב' עוד כחודש. "לא מעוניין להיות הגנדי או הלר תרקינג של הפלסטינים", הוא אומר, אבל בהחלט ממליץ להם לאמץ תורות אי-אלימות אלה.

רחל המרחלת גדווחת:

יהודית רביץ וריבקה נוימן. שתי חברות טובות. יום אחד קפץ לביקור מלחמתי מלייך פלידרבאום ומאז הם כרוגו • בוילה של רן פקר הכל בסדר. סתם החליטו לעבור לדירת-גג תל-אביבית. אז התחילו לרחל • מקם מלכה, רווק מבוקש. כבר הספיק לפתוח כמה מסעדות סניעות במקום להתחתן, ואז פגש את שוש קביליו. כולם מחזיקים אצבעות • נחום היימן ודליה מרזו נשארו ידדים טובים גם אחרי הגירור שים. מסתבר שזה עזר לילדים.

המדורים הקבועים:

20 קולנוע — אנלי, גרמי	3 מיכתבים — לאבד ולהתאבד
21 זה וגם זה — חינוך-מיני	4 איגרת העורך — נעמי ארוזה
22 לילות ישראל — זיקני-ציון	5 תשקוף — סוטה-מין
24 אופנה — המיני חזר	8 במדינה — הצהרת בלפור
26 דף חדש — שמעון ישראלי	9 חשבון נפש — אברהם פמיר
32 מיכתבים לריתי — גלי, חילת	12 אנשים — מעיל וחולצה
32 תשבצות —	17 יומן איש — חזיתות הפוכות
33 הורסקים — חידון לעקרים	מה הם אומרים — מנחם זילברמן
34 רחל מרחלת — על כל העולם	שפעון הוכמן, נד יעקובי

טמיר: אבא בן 64

אברהם טמיר בעשור השביעי בחייו, וכמעט אבא — הילד לא בשבילי כי אם בשביל האשה, שכבר מתקרבת לגיל 40. לו, עצמו, כבר יש ילדים — פעט, כשהיה חוזר מהצבא, היה מסתפק בפוציצי היום היחסים כבר הדוקים. מוגזם לקרוא לו דוד-זאן, הוא לא רודף שמלות, רק כמה רומאנים גדולים.

ילדת-מריבה

צבי ואינה (משמאל) נפגשו לפני כמה שנים במיסערה תל-אביבית קטנה והתאהבו. אחרי שכמעט איבדו תיקווה נכנסה אינה להריון. אך אז התהפך הגלגל, אינה חזרה לקיבוץ והתחיימה את צבי על חוזה שהגדיר את זכויותיו כאב. לא ברור בדיוק מי לא עמד בהתחייבותיו — דבר אחד ברור — לפני שבוע וחצי נעצר צבי שוויצר על הסגת-גבול. הוא רק רצה לראות שוב את בתו.

המיני חוזר

שנות ה-60 העליזות לא ישוּבו. גיון לנון בוודאי שלא, ואפילו טוויגי נרשמה לשומי-רימישקל. אבל המיני — ני — סמל שנות ה-60 — חוזר. 'קצר' היא מילת-המפתח, חצי-אית מלאה, קלוש או קפלים, חציאיות בלון ואפילו תחתוניות, אבל בעיקר שירא קצת רגליים. הצבעים הם — סגול, כתום, ורוד וירוק — דומיננטים, ממש קרנבל.

מיכתבים

(המשך מעמוד 3)

אם הם שובתים, שישבתו ולא יבקשו ליהנות מזכויות המגיעות לאנשים עובדים. שלומית ניסן, רחובות

מותה של שולמית

על ז'קלין דה-פרה המנוחה (בכיתי במשך חמש שנים", העולם הזה 28.10.87).

אינני יודעת מניין לקח זובין מהטה את הקב"ה עה כי דה-פרה. עמוק בליבה, מעולם לא היתה יהודיה.

לא רק שכאשר היא התגיירה, ערב נישואיה להניאל בארנבוים, נטלה ז'קלין דה-פרה שם עברי (שולמית), אלא בצוואתה היא גם ביקשה להיקבר בבית-קברות יהודי (מה שאכן נעשה), וגם ביקשה שיקראו בשעת הטמנתה את פרק כ"ג בתהילים (ה' רועי, לא אחסר').

שרה ברייטברך, בני-ברק

דרוש: קאמוס

על התעתיק הנכון של מילים ערביות (מיקסטרט מבית סאדאת", העולם הזה 21.10.87).

תמהני על העולם הזה, המקפיד כליכך בתע-תיק הנכון של מילים ערביות עד כדי כך שהוא

סאדאת, מיקסטרט וידיד
כיבית זה לא קיברית

מבחין בין חית ערבית רפה לבין חית ערבית רגילה, בצידו את החית הרפה בגרש (ח') נכשל עכשיו נכשל בתעתיק המילה הערבית לגפרור. זה כיבית ולא קיברית (בקוף גרונית), כפי שכתב העולם הזה.

אולי מן הראוי שיעינינו, במערכת העולם הזה, בשעת הצורך, בקאמוס (בערבית: מילון)? אלי שמשי, נתניה

לאבר בלי להתאבר

על התאבדותו של מפקד בכיר (הק"ר רב האחזק של שרגא", העולם הזה 21.10.87).

זו היתה כתבה מאוד מעניינת. יחסייהעבודה בעיריית רמת-גן אינם יוצא-דופן. מצב דומה קיים במקומות עבודה רבים, ועקב זאת אנשים רבים מאבדים את מקום עבודתם. אך הם אינם מתאבדים.

יהודה גרבטר, חולון

החידק וההיסטוריה

על מחדל של סדרן תיאטרון (מה הם אומרים", העולם הזה 21.10.87).

אוי כצלה, כצלה, מה עשית לנו. אתה, אשר כצנלסון, הסדרן הוותיק של הבימה, מתגאה בכך שפעם תפסת את אריק שרון מתפלח לתיאטרון.

קווא יני.

היא בחורה מזורה, אומרים עליה מכריה. הורת שבה מתבטאת לא רק בזה שהיא הדייגת התתי-מימית היחידה בישראל המוצאת את מחייתה במים, אלא גם בכך שהיא מעריצה חיות מכל הסוגים. כנייתה היא מגדלת שלושה כלבים ושיבוע חתולים.

מה מריץ את הנערה בת ה-22, המרברת כאשה מנוסה, הנוהגת בחופשיות בלתי-רגילה גם לגבי צברית, והצוללת למעמקי-הים כדי לרדוף אחרי רגים ברוכה? מה מביא אותה להיות שונה משאר הנערות בנות-הגילה, החולמות חלומות אחרים?

על חופיהם, בביקיני צד מול רחות החורף, כשוכבה-החיצים הגדול בידה, משיבה נעמי בכוכבי-ראש: אני יודעת? אני חושבת שלא אספיק לעשות כלום. הומן פשוט לא מספיק לי. אין לי זמן, ואני רוצה לעשות כל-כך הרבה!

ירדנה

טילפנה

מאז עקבנו אחרי אדווה כמרוצת השנים, והרפתקאותיה יכלו למלא כמה כרכים. מדי פעם גם המציאה לנו כתבות, בייחוד על המתחולל בעולם התחתון. במשך זמן-מה היתה נשואה ל"בוס", רמות מפורסמת בעיר תל-אביב ובאילת, ובתקופה זו למדה להכיר את האנשים המרכזיים בעולם סמוי זה. מכיוון שהכל רחשו לה אמון, גילו לה חומר ששום כתב אחר כשבועון זה (או בכל עיתון אחר) לא מסוגל היה לגלות.

משום-כך היתה לנו דיעה משלנו על-אפשרה, שבגללה נרונה למאסר. מכיוון שחלקים חשובים של הפרשה נאסרו לפירסום, על אף מחאותיה הנמרצות של אדווה, איננו יכולים לנתח כאן את פסק-הדין, ולהצביע על הנקודות שאנחנו מסתייגים מהן.

איננו היחידים הממשיכים לרחוש אמון לאדווה. ערב צאתה לריצוי העונש ערכה מסיבת-פרדה מיוחדת-במינה, ושם נפגשו כמה וכמה מדידיה, מכל תחומי-החיים, שהיו מאוחרים באמונה שלא עשתה דבר שיש עימו קלון. השבוע קיבלתי מבית-הסוהר נווה-הירצה מיכתב בכתב-ידה. הוא נושא את החותמת הרישמית של הכלא.

זו לשוננו: נווה-הירצה, 18.10.87. שלומית:

אני נמצאת כאן כבר 18 ימים, ומצב-רוחי די עגום. מקום מרכזי וק". נתקלתי בסיפורים אנושיים מרתקים, וככל יום נגלה לי משהו חדש. לא פשוט לכתוב כאן, היות והרעש גדול והתנאים לא-נוחים. בכל מיקרה אנצל את שהותי כאן על הצד הטוב ביותר.

בעיקבות פירסום כרטיס-הביקור (הכוונה לכרטיס היתולי שהדפיסה ערב כליאתה, ובו הכתובת ומיספר-הטלפון של הכלא. הוא פורסם מעל עמודי העולם הזה) הגיעו הנה שיחות טלפון מארצות-הברית ומצרפת. מובן שלא אישרו לי לשוחח עם המטלפנים.

כמו כן סיפר אלו (אלון צעיר, בנה המאומץ) כי רבים מטלפנים אליי הביתה, ומבקשים לעזור בנושא בעלי-החיים. (הכוונה לבעלי-החיים הרבים שאספה אדווה בביתה, ושנשארו כלי א-מאמטפלת.) אחת המטלפנות היתה ירדנה ארזי, שמאוד אוהבת בעלי-חיים.

להתראות ור"ש לכולם, נעמי אדווה.

כלא נווה-הירצה, ת"ד 229, רמלה 72101.

א.א.א.א.

את נעמי אדווה גילה העולם הזה ב-1960. סיפרו לנו או על צעירה מבוגלים, צוללנית, שהיא טיפוס מיוחד לגמרי. צוות-סיקור של העולם הזה (אז קראנו לה "הוליית-כיסוי") יצא למקום, צילם אותה כשהיא יוצאת מן המים

נעמי אדווה ("העולם הזה" 3.2.60)
מקום מרכז וק"ר...

והתאהב בה. הסיפור נכתב בהרחבה, וכך הכירה הארץ בראשונה את האשה המיוחדת הזאת. בין השאר נאמר בכתבה (העולם הזה 3.2.60): "נעמי, הנראית כבת-פוליגמיה אכזזית, ושי אינה אלא צברית בת למישפחה מעליי-גרמניה, לא עוצבה במתכונת הרגילה של נערה ישראלית.

בואי, תימן

על הפליה מדומה (דף חדש", הער-לם הזה 13.10.87).

תמהני על ברכה צפירה, המגלה הפליה, שאיננה קיימת, מצד העדה הספרדית רווקא, כלפי יוצאי תימן.

בהתחשב בישראל קיסר, מוכ"ל ההסתדרות התימני: יוסי בן-אהרון, מנכ"ל מישור ראש-הממשלה התימני: תת-אלוף אביגדור קהלאני, סגן-מפקד מפקדת חילות-השרה התימני: גונדר דויד מימון, נציב שירות בתי-הסוהר התימני: היא הרחיקה את עדותה וגילתה כי "הפקידות היהודית בזמן המנדט היתה כולה על טהרת הספר-דים".

מילא שהעלמה מעשרות הפקידים הבכירים היהודים האשכנזים, אבל מתוך קשר אישי אני מכיר לפחות פקיד מנדטורי בכיר לשעבר אחד ממוצא תימני, הלא הוא חותני, ויקטור חיים שאער, שהיה במילחמת-העולם השניה מזכירו של המפקח על המזון (הפודקונטרולר), ובכך מילא את אחת המישרות הבכירות בממשל של אותם ימי קיצוב וצנע. בוני כהן, כוס אנדס

חן של ראיון

על הופעתה של אשת-טלוויזיה במ-קומון ירושלמי (ערון פרוץ", הער-לם הזה 28.10.87).

כנראה שעיתוני ירושלים מגיעים לתל-אביב באיחור ולא הספקתם לעמוד על טיב הדברים. אחרת אינני מבין מדוע הופיע שמה של יעל חן, עורכת יומן ליל-השבת בטלוויזיה, בכתבה בצורה ממנה ניתן היה להבין כאילו חן עובדת באותו מקומון, בנוסף לעבודתה בטלוויזיה.

חן לא כתבה באותו מקומון, אלא רואינה בו. נעמי כהן, ירושלים

הקוראה כהן צודקת. הטעות נבעה מפירסומים שקדמו להופעת המקומון.

בכתבה "הקרב האחרון של שרגא" (העולם הזה 21.10.87) הוחלפו בטעות שמותיהם של דויד מנע וציון מנע.

יור' הוועדה לרישוי-עסקים, וידידו של שרגא טל, שנפגש עימו ביום התאבדותו, הוא עורך-הדין ציון מנע.

דויד מנע, שגם שמו מופיע בכתבה, הוא חבר מועצת העירייה מטעם הליכוד.

מיכתבים למערכת

העולם הזה שומר לעצמו את הזכות לע-רוך מיכתבי קוראים מסיבות לשוניות, מישפטיות או טכניות.

קלילות

מהונדסות

דן בן-אמוץ איננו פנים חדשות בסיפור העברית. כבר לפני 25 שנים כתב ספרים הרבה ולאחד מהם, איך לעשות מה, הקדיש העולם הזה בגליונו, שהופיע השבוע לפני 25 שנה, שני עמודים, בהם הציג בן-אמוץ, בין השאר, מיבחר קללות חדשות לבעלי מיקצועות שונים:

- לנהג: שתירדם בקסטל ובמעלה-הר לירושלים) ותתעורר בהרסה (בית-החור-לים)
- למהנדס: שישכיבו אותך כמו פ-לס-מים
- למורה: שתלמידך ייצקו מים על ידך — אבל מים רותחים
- לאמן: שיישאו אותך על כפיים — לבית-החולים
- לרוקח: שתזדקק לחצי ממה שאתה מוכר לאחרים

פרס מקווה לשלושה ארבעה מנדטים

יערו של שימרון פרס בבחירות הבאות הוא לרכוש שלושה ארבעה מנדטים למפלגת העבודה. פרס סבור שדי בכך כדי להבטיח שהוא יכהן כראש ממשלה במשך כל הקדנציה הבאה, גם אם תקום מחרש ממשלת האחדות הלאומית. פרס סבור, על סמך נסיונו, שאיש משרת ראשי הממשלה הוא הדבר הקובע, המאפשר לו את ניהול המדיניות. הוא מתכוון להעמיד את נושא השלום כמרכז מסע הבחירות שלו, כמעט כנושא בלעדי.

חילוקי דעות בליכוד

השר דוד לוי הודיע השבוע, בסיוור שערך בצפון, כי בליכוד טרם הוחלט מי יהיה המועמד המוסכם שיעמוד בראש התנועה לקראת הבחירות הבאות. לוי לא שלל את האפשרות שהוא עצמו יתמודד על התפקיד. דבריו של לוי עמדו בניגוד לדברים שאמר השר משה קצב בעת ביקור שערך אף הוא בצפון, ימים אחדים קודם לכן. קצב הודיע שלא צפויה התמודדות, וכי יצחק שמיר הוא המועמד המוסכם על הכל, וכל המחנות יתאחדו סביבו.

קשיים לסנה בעבודה

בחוגים מסוימים של מיפלגת העבודה, דה, המשתייכים לאגף הניצח, קיימת התנגדות למינויו של אפרים סנה לתפקיד ראש האגודה לחינוך דמוקרטי של המופ"ל גרש. המתנגדים טוענים שסנה, תתאלוף במילואים שפרש מצה"ל בערב ראש השנה, הוא מתון מדי בדעותיו, מכדי להתוות את דרך החינוך של תנועת העבודה.

רמון למטה ההסברה

ח"כ חיים רמון הוא ברגע המועמד היותר ודאי לתפקיד ראש מטה ההסברה של מיפלגת העבודה. בניגוד למה שפוררם עד כה, כאילו יוטל התפקיד על השר משה שחל, וזכה רמון בתמיכתם של עוזי ברעם, מוכ"ל המפלגה, ושל יוסי ביילין, המנכ"ל המדיני של משרד החוץ. ההחלטה תתקבל בצמרת המפלגה בזמן הקרוב.

פרס נגד חקיקת חוקה

שימרון פרס מתנגד בתוקף ליוזמת הפרופסורים למישפטים, שהציעו חקיקת חוקה למדינת ישראל. פרס סבור כי כל עוד לא חל שינוי מכריע בהרכב הכנסת, כל יוזמה כזאת יכולה להוביל רק לגחיקת חוקה לאומית דתית. פרס גם חושש שמה היוזמת לחקיקת חוקה תסיח את דעת הציבור מן הוויכוח סביב היוזמה לכינוס ועידת שלום בינלאומית.

מיכתב ההתכנסות מוכן

בקרוב אנשי "יחד" שבסיעת מיפלגת העבודה מחכים לראות מה יעשה עוזר וייצמן אם וכאשר יוגש כתביאישום נגד ח"כ שלמה עמר. ערב הבחירות האחרונות הודיע וייצמן במסיבת עיתונאים שנערכה בבית סוקולוב בתל אביב שכל חברי "יחד" הפקידו בידיו מיכתב ההתכנסות תחומים, המעניקים לו,

כיוון התנועה, סמכות בלתי מעוררת להגיש את המכתב ליו"ר הכנסת במיקרה שאחד מהם יהיה מעורב בעבירה שיש עימה קלון. לפי החוק יכול כל ח"כ לבטל מיכתב ההתכנסות שלו, תוך 48 שעות אחרי הגשתו.

צה"ל השאיל את אבן

תתאלוף יעקב אבן הושאל מצה"ל לוועדת מטה הגינות שנות 40 למדינה. אבן היה בעבר דובר צה"ל, ואחר כך נספה צה"ל בבריטניה ובנורווגיה. את תפקידו זה טיים לפני חודשים אחרים ושב לארץ. הוא לא נמצא עובדו תפקיד הולם. במסגרת חגיגות 40 למדינה יהיה אבן מנכ"ל תערוכת הישגיה המדינה, שתתקיים בפארק הירקון בתל אביב. לצה"ל יהיה בתערוכה ביתן נפרד.

התעוררות מחודשת ברמה

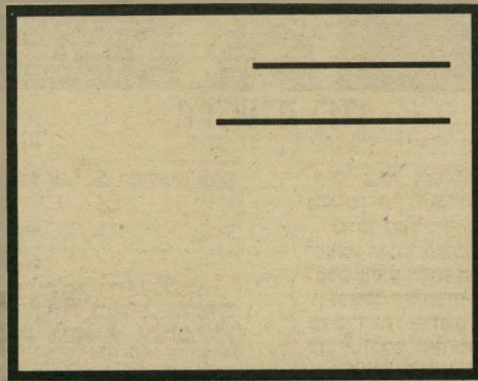
בימים האחרונים יש התעוררות מחודשת בקרב הרלוויינים ברמת הגולן, אחרי תקופה ארוכה של שקט. בשבוע שעבר יקרו אבנים בניידת מיטרה, וימים אחדים אחר כך ניפצו בקבוקים ריקים בכניש המוביל מהבניאס לצפון הרמה. כוחות הביטחון חוששים שמאורעות אלה מקדימים גל חדש, שיבוא לקראת מלאת חמש שנים לסיפוח הרמה למדינת ישראל.

יעקובי הסתדר עם הצהרונים

בשיחה עם עורכי "ידיעות אחרונות" ו"מעריב", סיכם שריהתיקשורת גדי יעקובי עיסקה על סיצוי העיתונות היומית מכספי הערוץ השני. לפי החוק המוצע, תקבל העיתונות היומית מקופת הערוץ "פיצוי" על אובדן הפירסום המסחרי הצפוי להם. מתנגדי הערוץ כינו זאת כשחור וכרמי לא יחרץ. הצהרונים השלישי, חדשות, לא שתף בשיחה, וגם לא שאל העיתונות היומית. לפי החוק המוצע יוחרמו השבועונים רישמית.

הבקשה להסגרת זכויותי מתעכבת

בחודש אפריל השנה הודיעה פרקליטת המדינה שתגיש בקרוב את הבקשה להסגרת יונתן זכוביץקי מארצות הברית. זכוביץקי, חתנו של שאול אייזנברג, חשוד במעשי מירמה. ההידחה להקידות הנואה עדיין ממתינה להכנת הבקשה, ומשום מה העניין מתעכב.

העסקן לא רכש מכונית

המפר"ל חילקה סכום של 250 אלף שקלים למנהל מחלקת של המיפלגה. כל אחד מהמנהלים קיבל 25 אלף שקלים לא צמודים, שהיו מיועדים לרכישת מכוניות חדשות. לפחות עסקן אחד מבין מקבלי הכסף לא עשה בו שימוש לרכישת מכונית.

התרופה המחיה בנמל התעופה

לפני שבועיים התחוללה דראמה במזנון קלימ, שעשה את דרכו מאמסטרדם לתל אביב.

נוסעת חולת אסילפסיה בשם מרי ינסן גילתה במזנון שאיבדה את התרופה שלה, והיה חשש שתלקה בהתקף. צוות המטוס יצר קשר עם המרכז הרפואי של חברת התעופה ההולנדית, וזה התקשר עם פרד בוורס, מנכ"ל קל"מ בישראל. אחרי מאמצים רבים, הוא הצליח להשיג את התרופה בתל אביב, ואנשי חברת התעופה המתונו כנמל התעופה כאשר נחת שם המטוס, כשבידיהם התרופה.

פרס נוסף לוועדונו

למרדכי ועדונו, מן שמואשם בפירסום סודות האטום של ישראל, נודע על זכייתו בפרס נוסף. הוא זכה בפרס של אירגון דני הנקרא דנישיסיס פאנדיישן. הפרס ניתן לאנשים בעולם, הסועלים למען השלום, והוא יחולק בתחילת שנת 1988. פרס זה נוסף לפרס נובל האלטרנטיבי שיוענק לוועדונו בתחילת חודש דצמבר, ושיהיה בסך 25 אלף דולר. ועדונו החליט שלא לקחת את הכספים לכיסו. הוא מתכוון להקים בהם קרן שתפעל להגברת המודעות לסכנות הגרעין.

סוטה מין רצחני בתל אביב

המישטרה סבורה שיש קשר בין רצח הרופאה הקשישה מרחוב ארלוזורוב 94 בתל אביב לפני חודש לבין אונס קשישה אחרת, שבוצע לפני שנה ברחוב פרישמן בתל אביב. המישטרה חושדת שמדובר בסוטה מין, שפעל בשני המקרים בשיטה דומה. תחילה אנס את הקורבנות, שהן נשים קשישות, גררן לחצר, ואחר כך ניסה לרוצחן. בידוי המישטרה אין עדיון קצהיחוט בחקירה, והעניין לוט בערפל. בחקירה התברר שבלידיהרצח ברחוב ארלוזורוב לא עמדו זונות ברחוב, ועליכן לא ניתן לגבות עדויות.

הכסקה במישפט דמיאניוק

מישפט ג'ון דמיאניוק ייצא להפסקה בסוף חודש נובמבר. אז יתחילו "בבנייני האומה", המקום שבו מתקיימים הדיונים במישפט זה, דיוני הקדנציה הציוני העולמי. סיבת נוספת להפסקה במישפט: תחילתו של מישפט מרדכי ועדונו. שריהתיקשורת, לא שתף בשיחה, וגם לא שאל העיתונות היומית. לפי החוק המוצע יוחרמו השבועונים רישמית.

נמחקו חובות קופת החולים הלאומית

שרי האוצר, משה ניסים, הורה לחשב הכללי של משרדו למחוק 14 מיליון שקל מחובותיה של "קופת החולים הלאומית", אחרי הסתבכות פיננסית שלה. הדבר ייצור קרוב לוודאי, בזמן הקרוב מערכת ילחצים מצד קופות החולים האחרות, החייבות כספים אף הן. קופת החולים מאוחדת חייבת ארבעה שקל, וקופת החולים הכללית חייבת 300 מיליון שקל.

רבינוביץ יתבקש להישאר

יתבן שיאיר רבינוביץ, נציב מסיבהנסה, יתבקש להישאר בתפקידו במשך שנה נוספת, עד אחרי הבחירות, למרות שהתחייב לפרוש מתפקידו לקראת סוף השנה. רבינוביץ יתבקש להישאר בגלל הבחירות הצפויות. בינתיים לא ידוע מי יהיה שרי האוצר הבא, וזה ירצה, בוודאי, למנות נציב מטעמו.

מנהל המו"מ ועלים

אלקנה לבקוביץ, המנהל מטעם ההסתדרות את המשאומתן בין פקידיו בנק לאומי ובנק דיסקונט לבין הנהלות הבנקים, נסע השבוע לגרמניה. משאומתן זה נמשך כבר תקופה ארוכה, ומלווה בעיצומים הננקטים לחילופין בבנקים שונים. לבקוביץ לא השאירו במבוקמו מחלף, שימשיך במשאומתן, ובלעדיו אין אפשרות לקיימו. הוא הודיע על נסיעתו רק לנציגי ועדי העובדים של הסקידים, ולא להנהלות הבנקים, שהוסתעו.

דגל שחור!

אחרי טבח בפריקאסם כתב עמוס קינן רשימה קצרה, שתוכנה היה כך (אני מצטט מהזיכרון): לא כדאי לרצוח. מי שמתחיל לרצוח, סופו שגם יאנוס. ומי שמתחיל לאנוס, סופו שגם יגנוב. מי שמתחיל לגנוב, סופו שגם ישקר. ולשקר זה לא יפה. הדו"ח של ועדת-לנדוי על שיטות השב"כ מזכיר לי את ההלצה העגומה הזאת. אפשר לסכם אותו כך: לא כדאי להתעלל בעצירים, כי מי שמתעלל בעצירים יצטרך לשקר בבית-המישפט. ובמדינה מתוקנת כשלנו, לא ישה לשקר בבית המישפט.

בכל 87 עמודיו של דו"ח זה מתגלה עיוות מזור. אך נראה כי שלושת החברים המכובדים של הוועדה — שני שופטי-בדימוס וראש-מוסדר-לשעבר — כלל לא היו מודעים לעיוות זה. העיוות הוא בכך שהפגיעה בזכויות-האדם והפעלת שיטות של עינויים והתעללות נראות כתופעות משניות, ואילו החטא הקדמון, הנורא מכל, הוא השקר בבית-המישפט. משום-כך מגיע הדו"ח לידי מסקנות והמלצות שאי-אפשר לקבלן, אם רוצים בקיומה של מדינת-ישראל כמדינה דמוקרטית והומאנית. אני מכבד את חברי-הוועדה. אני מכין את לבטיהם. אני מכין את הבעיות שהם נתקלו בהן. אולם אני חייב לזהות מכל וכל את הדו"ח הזה, ולהסביר זאת בלשון בוטה. כי בנפשנו הדבר.

המיבחן הפשוט

יש דרך פרגמטית פשוטה לבחינת דו"ח מסוג זה. לפני 40 שנה היה השילטון בארץ בידי הבריטים. היו אירגוני-מחתרת עבריים, שניהלו בשילטון מאבק מזויין. הבריטים קראו לזה טרור. בעינינו היתה זאת מלחמת-חרות. בלשוננו כיום, היינו קוראים לזה פח"ע (פעילות חבלנית עוינת). אילו היו שני שופטים בריטיים וראש-האינטליגנצ'ה בדימוס מציעים את הדו"ח הזה למילחמה במחתרת העברית, האם היינו מקבלים אותו? התשובה היא חדה וחלקה: לא. היינו מגדירים את הדו"ח כמתן היתר לפישיעי מילחמה. חברי-הוועדה עצמם היו, אולי, הוסכים יעדים לפעולת אצ"ל ולח"י.

מתי מותר לענות?

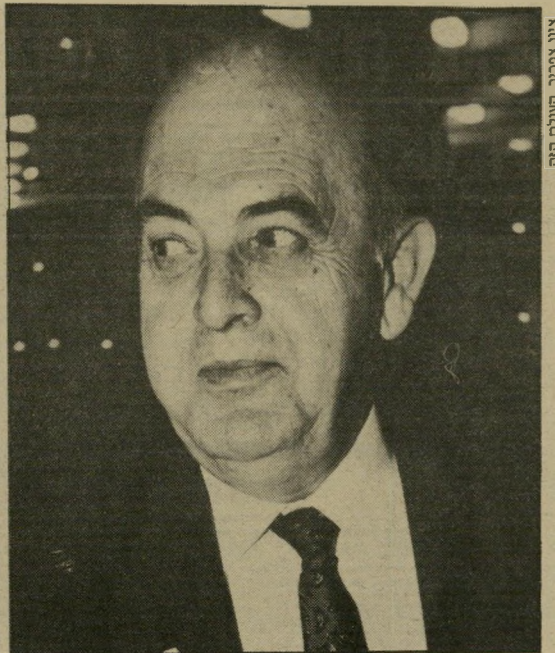
השופטים בוועדה הם בעל-ירמה, ועל כן הצליחו למצוא בחוקים תימוכין — דחוקים מאוד, לפעמים — לגישה שכנה לתת גושפנקה חוקית לשימוש בשיטות פסולות של "לחץ גופני ונפשי", ולאפשר את קבלתן של עדויות שהושגו בדרכים כאלה. אני רואה בכך אסון. בעזרת אותם הנימוקים עצמם, ניתן להכשיר שיטות של עינויים כלפי שבויי-מלחמה, בניגוד חותך לחוק הבינלאומי. ניתן גם להכשיר בעזרתם שיטות של עינויים כלפי אסירים פוליטיים רגילים. מובן מאליו שאפשר להכשיר בעזרתם את חקירתם בעינויים של חברי המחתרת היהודית.

חבר-ועדה חופי

י"ד-ועדה לנדוי

חבר-ועדה מלך

עכשיו, כשאנחנו באנו במקום הבריטים, והשב"כ בא במקום הבולשת של אז, האם המושגים שלנו השתנו?

העיקר: לא לשקר

לא אחטא לבעלי-הדו"ח אם אתמצא, בלשוני שלי, את הגישה הכללית של הדו"ח כלהלן: מאז 1971 נהוגת בשב"כ שיטות-חקירה שהן בלתי-חוקיות בעליל. בלשון רמזים מדובר על "לחץ נפשי וגופני", כלומר: אלימות גופנית ותחבולות פסיכולוגיות.

מטרת השיטות האלה היא כפולה: לסחוט מפי החשודים מידע על חבריהם במחתרת, תוכניות לפיגועים, מחסני-נשק וכו', ולהכריח אותם לחתום על הודאות אשר יאפשרו את הרשעתם בדיון. מכיוון שהודאה הנסחטת בשיטות אלה אינה קבילה בבית-המישפט, התרגלו חוקרי-השב"כ לשקר לשופטים במצח נחושה. בכל פעם שהנאשם וסניגורו טענו כי ההודאה נסחטה בעינויים, באו החוקרים והכחישו טענה זו. בתי-המישפט האמינו לחוקרים תמיד. השקרים הסכו, "נורמה". תחילה ניתנה לנורמה זו הסכמה אילמת מצד ראשי השב"כ. לאחר-מכן היתה זאת הסכמה גלויה, ולבסוף גם ניתנה הסכמה בכתב. לכן היו שותפים שלוש המפקדים האחראים של השב"כ: יוסף הרמלין, אברהם אחיסוב ואברהם (שלום) בנדרור.

אנשי השב"כ משוכנעים כי שיטות של "לחץ נפשי וגופני" חיוניות כדי לסחוט מפי חשודים מידע שיש בו כדי למנוע פיגועים ולהציל חיי אדם, וכדי להביא להרשעת החשודים עצמם. הם פעלו מתוך מניעים פטריסטיים, ולא אסירסטיים. בין השיטות מונה הר"ח (תוך ציטוט מיסמך בריטי על השיטות האלה באירלנד-הצפונית): חקירת יום-לילה ברציפות תוך מניעת שינה; הלבשת שק על הראש במשך שעות וימים, לשם ניתוק האדם וגרימת הרגשה של חנק; אילוף האדם לעמוד במשך שעות על בהונות רגליו; מיקלחות קרות; צימום כמויות המזון והשתיה. על כך נוספים איומים ותחבולות. במיקרה של הסגן עיואת נפשו הושמע האיום כי אמו ואשתו של

כי בכל המיקרים האלה, נכונה הטענה שסחיטת מידע מפי הנחקרים דרושה באופן חיוני כדי להציל חיי-אדם ולהבטיח את ביטחון המדינה והציבור. כאשר נופל בידי כוחותינו קצין-אויב, ויש מקום לסברה שיש לו מידע על תוכניות האויב (למשל: הפצצת ריכוזי-האוכלוסיה שלנו) — האם לא יורשו החוקרים להשתמש בשיטות של עינויים, כדי למלט מידע מפיו? הרי בכך יצילו את חייהם של מאות ואולי אלפים, וביניהם נשים וילדים! וכאשר השוטרים חוקרים פושע פלילי, ויש להם סיבה סבירה להניח כי הוא תכנן יחד עם חבריו מעשי-רצח — האם לא יורשו לחקור אותו בשיטה של עינויים, כדי לגלות את חבריו שלא נתפסו עדיין, ולסכל את מזימתם?

כאשר פורצים את הגבולות הנוקשים בין מותר ואסור, כאשר פותחים את הפתח הקטן ביותר לפני שיטות של עינויים (פליחה: "לחץ גופני ונפשי") — אין לזה סוף.

זאת למדו עמים אחרים ומישטרים אחרים לפנינו.

ניתוח פרימיטיבי

דממה לי גשישה זו של הוועדה לא היתה אפשרית, אלמלא נבעה — בצורה מודעת או בלתי-מודעת — מגישתם הסובייקטיבית כלפי הקורבנות של השיטה, "המחבלים". בסופו של דבר, הבעיה היא פוליטית, והרקע שלה פוליטי. על כן גם ועדה זו היא פוליטית, והדו"ח שלה פוליטי.

הדו"ח פותח בניתוח הרקע הפוליטי של הבעיה. לולא הניתוח הזה, מסופקני אם היתה הוועדה מגיעה למסקנות כאלה.

עם כל הכבוד לחברי-הוועדה, זהו ניתוח פרימיטיבי עד כדי להדהים. הרמה הנעלה שלהם כמישפטנים אינה משתקפת בשעה שהם עוסקים בסקירה פוליטית. כאן הם יורדים לרמה של מאמר-מערכת בצהרון.

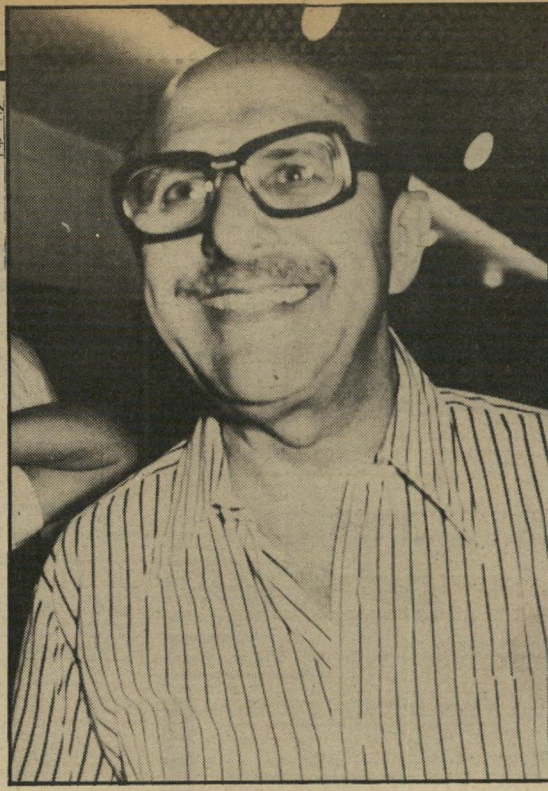
התייחסות הפוליטי של הוועדה הוא בערך כך: המחבלים רוצים להרוס את המדינה. ולראיה: האמנה הפלסטיות, שהתקבלה לפני שנתי-דור, מרכנת על הצורך במאבק מזויין לשם שחרור פלסטין כולה.

ראשי שב"צ הרמלין

אשי שב"צ גינוסר (ליד אריאל שרון)

ראשי שב"צ אחיטוב

כל שופט, תובע ופוליטיקאי היה מוכרח להגיע לאותה המסכנה, אלמלא עצם את עיניו בהחלטה (נחושה).

אנשי השב"צ היו מוכנים בהחלט להסתפק בהסכמה האילמת של השופטים והפוליטיקאים. הם פיתחו לעצמם אידיאולוגיה משלהם, שאמרה: אסור לשקר בתוך השב"צ, אך חובה היא לשקר בחוץ, ובייחוד בבתי-המשפט, כי השופטים עצמם רוצים בכך.

כפי שאמר לי אשי שב"צ בכיר לשעבר: "אין מנוס מן השיטות האלה. זוהי עבודה מלוכלכת, אבל מישור מוכרח לעשות אותה. אנחנו, אנשי השב"צ, מוכנים לקבל על עצמנו את העול הזה. איננו מצפים לתודה ולהכרה."

הוא הוסיף דבר חשוב: "איננו רוצים שפעולתנו תהיה חוקית, מפני שאיננו רוצים שהיו חוקים כאלה במדינת-ישראל. מוטב להשאיר את המצב כמות שהוא, ולהניח לנו לפעול בשקט מחוץ לחוק. כי כל חקיקה שתיתן הכשר לפעילות זו תמיט חרפה על המדינה."

ועדת-לנדוי היתה מורעת להלוך-רוח זה, ואף מזכירה אותו בדו"ח שלה. היא פסלה אותו מכל וכל,

הוועדה מנסה להוכיח, בעזרת ציטוט פשטני של מישפט אחד מהחלטות המושב האחרון של המועצה הלאומית הפלסטינית, כי מטרה זו לא השתנתה. (כל מומחה מתחיל היה יכול להסביר לוועדה שחל בינתיים שינוי מכריע. המועצה הלאומית הפלסטינית מסכימה כיום לחלוקת הארץ. בצד המאבק המזויין מכירה המועצה עתה גם, במאבק הפוליטי. מטרתה של חלק גדול של התנועה הלאומית הפלסטינית היא כיום להגיע להקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל, אם אפשר בדרכי-שלום. על כך העיד המומחה של השב"צ עצמו במישפטיהם המיפגשים ברמלה).

"המחבלים" הם, בעיני הוועדה, פושעים, שמטרתם היא להרוס את המדינה ולהרוג יהודים, ובעיקר נשים וילדים. כלפי אנשים כאלה מותר להשתמש בשיטות שאסור להשתמש בהן כלפי פושעים פוליטיים, רוצחי-זקנות, אנסים וסוחרים-מים. לאלה עומדות זכויות-האדם הבסיסיות, אשר ישראל, כמדינה ליברלית והומאנית, דוגלת בהן. לא כן ל"מחבלים".

הוועדה קובעת שיש לסלוח לאנשי השב"צ את שיטות-החקירה וערויות-השקר, מפני שפעלו מתוך מגיעים טהורים, והאמינו שהם משרתים את עמם. לא עלה על דעת חברי-הוועדה שגם "המחבלים" מאמינים שהם משרתים את עמם, ופועלים מתוך אותם המניעים עצמם.

נדמה לי שהעיוות במסקנות נובע מן העיוות היסודי הזה של התפיסה הפוליטית.

● מילחמה דו-צדדית

מי שרוצה לטפל בכעיה זו ברצינות — תהיה מסקנתו המעשית כאשר תהיה — חייב לראות את הרקע הפוליטי כאשורו.

וזהו הרקע:
מזה עשרות בשנים נטושה מילחמה בין היישוב היהודי ובין היישוב הערבי בארץ.

במהלך המלחמה הזאת הקימו היהודים את מדינת-ישראל, ולאחר מכן כבשו את שאר חלקי הארץ. העם הערבי-הפלסטיני נותר בלי מדינה. חלקו מפורז בעולם, חלקו חי תחת כיבוש ישראל בשטחים המוחזקים על-ידי צה"ל.

המלחמה נמשכת מפני שמטרת-המינום של רוב הפלסטינים (מדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצועת עזה) נוגדת את הקונצנוס של רוב הישראלים (לא שיבה לגבולות 1967, לא מדינה פלסטינית, לא שינוי המעמד של ירושלים).

הצר הפלסטיני מנהל את מאבקו בשיטות שונות, ובניהן פיגועים בישראלים, חיילים ואזרחים, וגם נשים וטף. בעיני ישראל, אלה הן פעולות-טרור. בעיני הפלסטינים (ובעיני חלק גדול של העולם) אלה הן פעולות לגיטימיות של אוכלוסיה כבושה.

הצר הישראלי מנהל את מאבקו על-ידי פגיעה באיגונים הפלסטיניים בדרכים צבאיות (שגם הן פוגעות בנשים וטף), מניעת התארגנות פוליטית בשטחים הכבושים, דיכוי מהומות והפגנות בכוח הנשק, לכידת חשודים, חקירתם וכליאתם.

זהו מילחמה מתמשכת, ושום סוף לה אינו נראה בעין.
זהו מאבק היסטורי. תיאורו כספולה "לשמירה על הסדר", ותיאור הלוחמים הפלסטיניים כפושעים צמאיים, הוא פשטני עד להחריד. זהו תיאור כוזב, המוביל בהכרח לפיתרונות כוזבים.

● הדילמה הנוראה

ברור כי מאבק כזה יוצר דילמות ממאירות.
אנשי השב"צ צודקים כאשר הם טוענים כי אין בכוחם להשיג בדרכים כשרות את המידע הדרוש לסיכול פיגועים. חברי המחתרות הפלסטיניות הם כרובם צעירים בעלי תודעה לאומית ומוטיווציה גבוהה, ואין להניח שניתן לשכנעם להלשין על עצמם ועל חבריהם, כפי שזה ניתן לגבי פושעים פוליטיים.

הדילמה היא, על כן: האם לשמור על שיטות-חקירה אנושיות וכשרות, גם במחיר של אי-מינוע פיגועים ואי-הרשעת החשודים, או להשתמש בשיטות אכזריות יותר, במידה הדרושה להשגת המטרה.*

עם הדילמה הזאת נדרשה הוועדה להתמודד.

אין לקבל את מסקנותיה.
השיטה שהיתה מקובלת עד כה היתה עצימת-העיניים. הכל העמידו פנים כאילו הבעיה אינה קיימת. לפני השופטים הובאו אלפי אשכנזים, אשר כולם הורו באורח-פלא במעשים המיוחסים להם. השופטים לא שאלו את עצמם איך הושגו הודאות מופלאות אלה. הם לא רצו לדעת. כאשר טענו הנאשמים כי עונם, "האמינו" השופטים לחוקרי-השב"צ, שהכחישו.

השופטים לא ידעו את האמת, מפני שלא רצו לדעת. אילו רצו השופטים, השוטרים, התובעים והפוליטיקאים לדעת את האמת, היו מגיעים בעצמם למסקנה המתבקשת.

(אני יכול רק להעיד על עצמי. בשנים הראשונות של הכיבוש, כשהייתי חבר-כנסת, הובאו לפני כמה מיקרים של אסירים שטענו כי עונו. חקרת ומצאתי שהטענות המסויימות האלה לא היו נכונות, או שהיו מוגזמות ביותר. לאחר מכן האמנתי לאנשי השב"צ שטענו שיש להם שיטות מחוכמות, פסיכולוגיות בלבד, המשכנעות את הנחקרים להודות. אולם בהדרגה הגיעו לאוזניי טענות כה רבות על עינויים גופניים, והטענות האלה יצרו תמונה כה אחידה, עד כי לא היה כל מנוס מן המסקנה כי שיטות כאלה — המיוחסות לעיל לבריטים באירלנד — אכן קיימות אצלנו והפכו לנורמה כללית.

קורב נכסו

בעיקר מפני שהוא מכריח את אנשי-השב"צ לשקר בבתי-המשפט, ואת החטא הזה אין הוועדה מוכנה לסבול.

לכן הלכה הוועדה בדרך ההפוכה: היא מציעה להכשיר את שיטות-החקירה הפסולות, בצורה מבוקרת, כך שאנשי-השב"צ לא יצטרכו עוד לשקר בבתי-המשפט.

● "חתרנות מדינית"

תוך כדי הרצאת הדברים קרה לוועדה דבר, שהוא אופייני לגישתה.
בבראשית הדברים מוזכר רק על פח"ע (פעולה חבלנית עויינת, בסלנג הביטחוני). נאמר כי שיטות-החקירה הפסולות — "לחץ גופני ונפשי" — ררושות כדי להציל חיי-אדם. אולם בהמשך הדברים, כאילו בלי משים, הופיעה לצד פח"ע גם "חתרנות מדינית". כלומר: השמעת ריעות וניהול תעמולה פוליטית ברוח אש"ף. מכיוון שאש"ף אינו אלא שס-נדרף לתנועה הלאומית הפלסטינית, 99% מתושבי השטחים הכבושים רואים בו את נציגותם והנהגתם, פירוש הדבר הוא כי כל התנגדות מילולית לכיבוש היא בגדר "חתרנות".

נעשה כאן תרגיל הגיוני (בלתי-מודע, אני מניח) כלהלן: אש"ף רוצה להשמיד את ישראל. לכן הודות עם אש"ף פירושה חתירה להשמדת ישראל. כדי להציל את המדינה, מותר להפעיל שיטות-חקירה אלימות נגד מי שמטוף לדיעות כאלה.

במדניה

העם

שני תאריכים

רק חמישה ימים הפרידו

בין הצהרת בלפור

והמפקדה הקומוניסטית.

תוצאות שתיהן שלטו על

מאורעות השבוע.

האדם הישראלי חי בהווה. אין הוא מתעניין בעבר, ואין הוא צופה אל העתיד הרחוק. לולא פעולות המחתרת הפלסטינית, לא היה הציבור הישראלי זוכר כלל שהשבוע מלאו 70 שנה למתן הצהרת בלפור. כרוזים של פת"ח, שקראו לציבור בשטחים הכבושים להפוך את יום ה'2 בנובמבר 1987 ל"יום בקבוקי התבצורה", לזכר ההצהרה, שימש כתיזת.

אולם כמו תוכנית-באול של הקונגרס הציוני הראשון, החלטת החלוקה של עצרת האו"ם והכרזת המדינה עצמה, הצהרת בלפור היא אחד המיסים מכים החשובים ביותר בדרך לכינון המדינה. רק חמישה ימים הפרידו בין מאורע היסטורי זה ובין מאורע אחר, שגם לו היתה השפעה עצומה על המדינה. ב-7 בנובמבר 1917 פרצה המ

שקדמה למהפכת אוקטובר ושנמשכה מאז, חלשה גם היא השבוע על המאורעות, עם כואם של "מסורבי-עליה" מפורסמים נוספים לארץ.

אלמלא מהפכת אוקטובר, שניתקה חלק גדול של הפזורה היהודית מן העשייה הציונית, יתכן כי תולדות היישוב והמדינה היו שונים לגמרי.

בישראל הופך כל עניין הקשור בעבר לאירוע טיקסי רדוד. המיסך המקורי של הצהרת בלפור הובא ארצה, לשם הצגתו החגיגית. אך איש ביש ראל לא התעניין השבוע בהצהרה עצמה (ראה להנ).

הסיסמה היא כפיתגם הערבי: מה שחלף — מת.

היסטוריה

האיש מרחוב בלפור

הבריטים והציונים ניצלו

אלה את אלה. אבל

הציונים הם שהרוויחו בסוף

ב-2 בנובמבר 1917 הודיע ג'יימס בלפור, שר החוץ הבריטי, כי ממשלת הודי-מלכות תראה

בעין יפה את כינונו של בית לאומי יהודי בפלשתינה, כתנאי שלא ייעשה דבר לרעת האוכלוסיה הלא-יהודית בארץ.

מדוע נתן בלפור, נצר למישפחה סקוטית עתיקה, את ההצהרה הזאת? מה גרם לממשלה הבריטית, להבטיח ארץ לאליהם לעם שלא חי בה? על כך נכתבו תיאוריות אינספור. היו שטענו שהיה זה פרס אישי לחיים וייצמן, המדען הציוני, על תרומתו למאמץ המלחמה הבריטי במלחמת העולם הראשונה. היו שדיברו על שאיפת הבריטים לרכוש את אדמת יהודי-אמריקה, כדי שיתמכו בכניסת ארצות-הברית למלחמה לצד הבריטים, ערב פרישת הרוסים מהמלחמה.

היו, לעומת זאת, ששמו את הדגש על הרגשות ה"תנכיים" של בריטים רבים, שראו בהקמת מדינה יהודית בארץ חלק מהגשמת מאווייהם הדתיים הנוצריים. ואכן, אנשיו נוצריים חשוכים כבי ריטניה דגלו בהחזרת היהודים לארץ כבר מאות שנים לפני שקמה הציונות היהודית המודרנית. **צינור ותעלה.** יתכן שכל הגורמים האלה השפיעו או סייעו, אך המניע הבריטי העיקרי היה מעשי יותר.

הפכה הבולשוויקית ברוסיה. מן המאורע הזה קשה יותר להתעלם, מפני שהמישטר הסובייטי מקדיש לו מדי שנה אירועים רבים. גם השנה, במלאת 70 שנה למהפכה, הקשיח העולם כולו לנאומיו של מיכאיל גורבאצ'וב, שניצל את אירועיהו כינון כדי לגנות בחריפות את פישעי סטאלין, ולהכריז מלחמה על הביוקורטיה הקרמוניסטית, המנסה לעכב את הרפורמות שהוא דוגל בהן.

מה שחלף — מת. בהיסטוריה קיימת המשיכה המלחמה בין הציונים והפלסטינים, שנפתחה עם הצהרת בלפור, שלטה גם השבוע על החירות בארץ. האירוע החשוב ביותר היה פירסום הדו"ח של ועדת השופט משה לנדוי על שיטות החקירה של השב"כ (ראה עמודים 7-6). הדו"ח מוקדם כולו לחקירת עצירים פלסטינים, החשודים בכך שהם לוחמים ב-1987 בתוצאות ההצהרה משנת 1917.

ואילו המלחמה בין הציונים והבולשוויקים, הוקדחה מהפכת אוקטובר, מפני שבמים ההם היה קיים ברוסיה לוחשנה שהיה שווה בכמה ימים מן הלוח המקובל בעולם.

הגיון זה מופרך מעיקרו. הרוב העצום של תושבי הגדה והרצועה, המזדהים עם אש"ף, רוצים בטיים הכיבוש הישראלי ובהקמת מדינה פלסטינית שם. הם ויתרו מזמן על החלום של חיסול ישראל. לפי מסקנות הוועדה, מותר להפעיל שיטות כאלה גם נגד איש כמו מובארכ עוואד, למשל, שהשליטנות רוצים לגרשו מן הארץ דווקא מפני שהוא מטיף לפעולה בלתי אלימה נגד הכיבוש.

אולם היבט זה של הדו"ח מוכיח כאלף עדים מה קורה כאשר עולים על דרך-החתחתים של דריסת זכויות-האדם. מה שמוצרך תחילה כצורך להצלת חיי-אדם כבר הופך, כעבור כמה עמורים בלבד, לשיטה מותרת למניעת פעילות פוליטית.

זוהי הטענה המוחצת ביותר נגד מסקנות-הוועדה. מי שעולה על דרך זו, אינו יכול עוד לעצור. כאשר מכשירים שיטות פסולות, הן יופעלו תחילה כלפי "מחבלים", אחר-כך נגד כל פלסטיני השואף לחרות, ובסופו של דבר גם נגד יהודים.

לשוא מזהירה הוועדה עצמה מפני ההידרדרות לשיטות המישרטה החשאית במישרים טוטאליטריים. זוהי אזהרה חלולה. מי שמתחיל בשיטות אלה, סופו להגיע לשיטות המישרים ההם. ההסתמכות על השיטות הבריטיות באירלנד הצפונית — שיטות ברבריות גם הן — לא תועיל. הוועדה טוענת שיש לנו יותר הצדקה להשתמש בשיטות כאלה מאשר לבריטים, מפני שהמחתרת האירית רוצה לנתק רק את צפון-אירלנד מבריטניה, בעוד שהפלסטינים רוצים להשמיד את ישראל. כמו שאר הקביעות הפוליטיות של הוועדה, גם זוהי מופרכת מיסודה. הרוב הגדול של הפלסטינים, וגם הרוב הגדול של חברי-המחתרת, אכן רוצים באופן מעשי בניתוק הגדה והרצועה מישראל, ועל כך מלחמתם כיום.

על הצעות הוועדה ניתן לומר מה שאמר השופט בנימין הלוי במישפט כפר קאסם, אימירה שהוועדה עצמה חזרת עליה לא-אחת: דגל שחור האומר "אסור" מתנוסס עליהן בעיני כל אדם בעל-מצפון.

עינויים — כן או לא?

האם הישטות האלה, שבהן מדובר, הן בגדר עינויים? הדבר חייב להישאל בגילוי-לב.

למילה עינויים אין הגדרה מדויקת.

מילון נור אומר: "עינוי" — סגוף, מצוקה, מניעת צרכי הגוף.

מילון אובספורד אומר, בערך TORTURE: "גרימת כאב גופני חמור, למשל כעונש או כשיטת שינוע... כאב גופני או נפשי חמור."

ההצהרה הכללית על זכויות-האדם אומרת: "איש לא יהיה נתון לעינויים או ליחס או לעונש אכזרי, בלתי-אנושי או משפיל."

האמנה הבינלאומית על זכויות אזרחיות ומדיניות של האו"ם קובעת: "כל בני-האדם שנשללה מהם חרותם, יזכו ביחס הומאני, תוך התחשבות בכבודו של האדם."

האמנה האירופית על זכויות האדם קובעת: "איש לא יהיה נתון לעינויים או ליחס או לעונש בלתי-אנושי או משפיל."

השיטות שעליהן מדובר פוגעות בכל הנורמות האלה. מבחינת החוק הבינלאומי, הן בלתי-חוקיות.

הוועדה האירופית, שרנה בשיטות הבריטיות בצפון-אירלנד, קבעה שהן בגדר עינויים. בית-הדין האירופי קבע, לעומת זאת, כי עוצמת הכאבים אינה מצדיקה את ההגדרה הזאת.

לא נטען כי בישראל נהוגות שיטות של עינויים קשים, כפי שהיו נהוגים באינקוויזיציה או במרתפי הגסטאפו.

אולם גם השיטות המתוארות על-ידי הוועדה יכולות להיות מוגדרות כעינויים, בדרגה נמוכה יותר. הוועדה מתנחמת בכך ששיטות כאלה מופעלות רק כשיש חשד סביר שהנחקר הוא אכן מחבל. אך מי קובע אותו הגוף המפעיל את השיטות האלה, וששיקר לבתי-המישפט במשך 16 שנים רצופות באופן שיטתי, כריבוי הוועדה עצמה?

האם אנחנו רוצים במדינה שבה המישרטה החשאית (והרי זוהי מהותו של השב"כ) תקבע את מי לענות ואת מי לא, מי חשוד במידה מספקת ומי לא? לאן נגיע בדרך זו?

השיטה האחרת

בבואי לדחות מכל וכל את מסקנותיה של ועדת-לנדוי-מלך-חופ, אני טוען שיש לי פיתרון פשוט לדילמה.

ניתן למצוא פיתרון לאחד מחלקי הדילמה — השקרים בבית-המישפט — מבלי להזדקק לשיטה המוצעת על-ידי הוועדה.

החוקרים שיקרו לבתי-המישפט כדי להביא להרשעת הנאשמים, עלי-סמך ההודאות שנשחטו מהם בעל-כורחם. השאלה היא: האם יש בכלל מקום למישפטים כאלה? הרי הם בניניים על הפיקציה שאנשי-המחתרת הפלסטיניים, המנהלים מלחמת-גרילה נגד ישראל, הם פושעים מליניים.

המחתרת העברית, בשעתו, תבעה להעניק לחבריה, שנלכדו על-ידי השלטון והבולשת הבריטית, מעמד של שבויי-מלחמה. הבריטים לא נענו, כמובן, לדרישה זו. שום שילטון-כיבוש, יהיה טיבו כאשר יהיה, אינו רוצה להכיר בנתניו המתמדרים כשבויי-מלחמה.

אין סיכוי שמדינת-ישראל תכיר ב"מחבלים" כשבויי-מלחמה. אולם מוטב ליצור מעמד רומה, תהיה הגדרתו כאשר תהיה, ובלבד למנוע את הצורך להעמידם למישפט על סמך ההודאות שנשחטו בעינויים.

כדאי לחשוב על האפשרות ליצור שיטה מיוחדת של מעצר פוליטי, מבלי להזדקק להודאות העצירים. עצירים כאלה יוכלו להיות בעלי חובות וזכויות כמו שבויי-מלחמה. זה בודאי עדיף על דרך-החתחתים של מתן הכשר חוקי להחיתת ההודאות ב"לחץ גופני ונפשי".

אין בכך תשובה לחלק השני של הדילמה — טענתם של אנשי השב"כ שעליהם להשתמש ב"טכניקות" של "לחץ גופני ונפשי" כדי להשיג מידע הדרוש למניעת פיגועים, ללכידת אנשי-מחתרת נוספים, לגילוי מצבורי-נשק, וכו'.

מצפוני אומר שאין להסכים בשום פנים לשיטות של עינויים. יש לקבוע גבול ברור למה שמותר, ולהציג מעבר לזה את הדגל השחור האומר "אסור".

אינני יכול לחוות כאן דיעה על הצעות הוועדה. ברור כי הן מרחיקות-לכת מעבר לגבול הזה. עצם מהותו של הדו"ח הזה, פרי ידם של שלושה אישים מכובדים, מהם שני שופטים, מראה עד לאן כבר הידרדרה המדינה — בהכרח — אחרי 20 שנות כיבוש. מבחינה מוסרית, אין זו עוד המדינה שהיתה.

נבואת ישעיהו (ליבוברין) הולכת ומתגשמת לנגד עינינו.

זה נוגע לך!

אולם מעל לכל יש לקבוע: יש רק דרך אחת לשים קץ לדילמה, כשם שיש רק דרך אחת לשים קץ לפיגועים.

לשים קץ למלחמה. לבנות שלום.

אין אמת בקביעת הוועדה, שכל חברי האירגונים הפלסטיניים, או אף רובם, פועלים לשם השמדת ישראל. המלחמה אינה גזירה מן השמיים. ניתן להגיע לשלום, המבוסס על פשרה שנוכל לחיות עימה — גם אנחנו, גם הם.

איראית האמות הזאת — או איראצוץ לראותה — הוא הגורם לעיוות הטמון בדו"ח זה.

אפשר להשיג שלום. הדבר תלוי במידה רבה בנו. רק הוא יכול לשחרר אותנו מפני הריגלה הנוראה העומדת לפנינו. היא עומדת לפני כולנו, ולא רק לפני אנשי-השב"כ, כי הם פועלים כשמן, כפקודת ממשלתנו, וכולנו נושאים באחריות למעשיהם.

לכן אין זה נוגע רק לאחרים. זה נוגע גם לך.

שאיפת-השלום לא גולדה אצלי עם ביקור סאדאת (1977). כשהסתיימה מילחמת יום-כיפור — ואני זוכר את התאריך, 24 אוקטובר 1973 — הזמנתי את הנהג שלי לביר גפגפה. הגעתי לשם בג'יפ. פגשתי שם את אורי דן. אז עוד היינו ביחסים טובים. הוא שאל אותי: "לאן אתה רץ?" עניתי לו: "עם המילחמה הזאת גמרנו. עכשיו אני רץ לתכנן את השלום".

כיום לא אמליץ לפניו לחזור לליכוד. אינני איש-חצר של עזר וייצמן. מעולם לא הייתי איש-חצר של אף אחד. אני לא דויד קולין ולא רמי אונגר, מבחינת הקירבה לעזר, אבל אני רוחש לו הערכה עמוקה, הוא מפצח לבבות, יש לו יחסי-אנוש.

שריחוף? אחרת — בשביל מה לי להיות אחר 120 מ"מ חבירי-כנסת? שאתוכב שם סתם? פעם היו רואים אותי יותר כבניין. להוציא תפקיד כמו סגור-החוץ, כיום, כמנכ"ל, השפעתי גדולה יותר. העניין הזה נתון לשיחות ולסיכומים ביני ובין עזר. מה עם ההסכמים שבכתב? ובכן, זה לא יעמוד במבחן רע-הקהל. מישפטי? לא תהיה בעייה: (המדובר בהסכמי-השריון למקומותיהם של

אני נמצא כיום על פרשת-דרכים. משכנעים אותי לרוץ לכנסת הבאה, ואני בפירוש שוקל זאת ברצינות. מהי ההתלבטות שלי? בעבר לא רציתי להיות חבר-כנסת. כשעזבתי את הצבא, ב-1983, דובר איתי במערך על האפשרות של הליכה לכנסת. רחיתי זאת. עם עזר דיברתי עוד כשהוא פרש מהליכוד, על אפשרות להקים מפלגה חדשה. הוא הציע לי אז להיות חבר-כנסת.

"אני מתכוון לרוץ

לכנסת!"

רוב העם לא רצה לסגת מסיני. קחי את בגין — זה מנהיג הנרי קיסניג' נהג להגדיר את ההבדל בין פוליטיקאי לבין מנהיג: המדינאי פורץ קדימה ולוקח סיכון, סוחף אחריו. אני מנהל מיפגשים עם המצרים באורח מאסיבי מאז 1974. עם הירדנים — מאז מילחמת ששת-הימים ועד מילחמת יום-כיפור. מכל זה אני מסיק שלאנשי-צבא יש מכנה משותף הרבה יותר רחב, בקשר לשלום, מאשר לפוליטיקאים בכירים. רק מי שעבר את תלאות המלחמה יודע מה זה שלום. מדי פעם אני מגלה שפוליטיקאים קיצוניים מאור-מאור — כל מיני שמות — לא היו בשום מלחמה, לא ירו אף יריה אחת. זוהי קיצוניות של סאלונים. גיליתי זאת עוד כשנפגשתי עם קצינים ערביים בכירים, כשנפגשתי בשבי ב-1948. בהחלט, אני מדבר עם הערבים על

בדרגים מדיניים. למרות כל מה שאומרים עליו, הוא עיקבי. ראיתי כבר את כל הגיבורים הגדולים בעיתונות, המגיעים אל שולחן המשאומתן הזה — מתקפלים: עזר לא מכר מעולם את מה שלא היו צריכים למכור. עזר היה יכול להיות כיום ראש-ממשלה. התחננתי לפניו שלא יסע לירושלים ויגיש את מיכתב-ההתפטרות שלו למנחם בגין, אבל כל אלה הרצים אחריי שיכנעו אותו אחרת. אמרתי לו: "תוך שלושה חודשים

המיפגגתית. הוא יכול היה ללכת עם הליכוד ולהשפיע לכיוון השלום. ההיסטוריה תכריע אם זה היה נכון. מתוך ידיעה, מכיוון שאני יודע מה הבטיחו לו בליכוד: או להיות שר-חוץ או שר-ביטחון וסגן-ראש-ממשלה. הוא לקח אותי בלבד איתו לכמה מן השיחות עם יצחק שמיר. חוץ מזה דובר על כך שהוא יקבל 25%-20 מהקולות במרכז. במקביל ניהלנו מגעים עם יצחק מודעי, להקים גוף תחת הכותרת "מרכז

בנימין בן-אליעזר ושלמה עמר ככנסת הבאה. כשהייתי קטן לא רציתי להיות חבר-כנסת. אני מניח שלולא היו הרברים מתגלגלים כפי שהתגלגלו, בוודאי הייתי איש-אקדמיה, כמו שאר בני מישפחתי: אחי — פרופסור, משורר. עד היום אני משחק עם הרעיון. תמיד אוכל לעזוב הכול ולהיכנס לחיים האקדמיים. כשהייתי ילד, הייתי כותב את מכתבי-האהבה של חבריי לבנות.

איוה מיספר ברשימה? לא נכנסנו לדיון על כך, מפני שמראש סירבתי. אני מניח שאילו הייתי רוצה — הייתי נכנס, ללא כל בעיות, לכנסת. כיום אני שוקל, את הנושא הזה ברצינות גמורה. שבוע אחרי שעזבתי את הצבא והתחלתי לחיות חיים פרטיים הרגשתי מצויין. כל מה שעשיתי עד היום במערכת הפוליטית אינו מתקרב בכלל לפועלי במערכת הצבאית. מיציתי שם את כל התפקידים האפשריים. לא היו לי עוד אמוציות, ומכיוון שאני חושב שהייתי מועמד להיות רמטכ"ל — פרשתי. הנושא המרכזי שבגללו באתי למישרד ראש-הממשלה (כמנכ"ל המישרד, ב-1984) היה לרחוק את תהליך-השלום, ביחד עם עזר. העליות והירידות בהגשמת העניין מקבילות למצבי-הרוח האישיים שלי:

עם פרס ומובארכ כל פנישה שנו דולפתו.

שרה דודוביץ

איש לא יזכור אותך. ראה מה קרה לדויד בן-גוריון, ואתה אינך בן-גוריון!" אבל כזה הוא עזר: מייד מתפטר. זורק הכל. כיום הוא מרוחק ממוקדי-הכוח, מפני שהעדיף את האיריאולוגיה.

השלום: יש הבנה בין חילים!"

ליברלי. לעזר היו כל הנתונים להיות "היורש". הוא החליט לבחור דווקא במערך, ושם אינו יורש, ואין לו כל מעמד בממשלה. כלומר: מישקלו של עזר נוצר ממישקלו הסגולי, ולא ממעמדו. אין לו תפקיד הגורם לשורה של מלקקת-תחת להסתובב סביבו. לא צריכים אותו בשביל משהו — תקציב, החלטה.

רווקא הגורם היצירתי שבביטחון הוא שפיתה אותה.

יחד: עזר הכריע

אני הוא שכתב את המצע של יחד. ודאי שאני מאוכזב, במידה מסוימת, מכך שקיבלנו רק שלושה מנדטים. הרי כתבתי במצע שאחד היעדים הוא להשיג 10 מנדטים כדי להכריע בשאלה איוו מיפלגה תקים את הממשלה הבאה.

עזר אכן הכריע אחרי הבחירות. אילו היינו הולכים עם הליכוד — הוא היה מכריע לחלוטין את הכף

להישאר לעזוב? מה הלאה? היכן אוכל להשפיע יותר? לא ראיתי את עצמי מעולם כפקיד ממשלתי. ההתלבטות שלי היא זו: כמנכ"ל (מישרד ראש-הממשלה בעבר, ובמשרד-החוץ כיום) היתה לי יותר יכולת — ואני מפתח להשתמש במילה "כוח" — לרחוף דברים.

את מתעקשת לקרוא לי "פקיד ממשלתי"? דווקא מפני שאני רואה את הרברים אחרת, היתה ויש לי בעיה כמנהל-כלכלי. זה יוצר לא-מעט חיכוכים ובעיות. זה הופך אותי למוקד די רציני למיקורת פוליטית. התקשורת עלתה עלי לא-אחת. מהי ההתלבטות שלי? איני יודע מה יוליד יום. האם עזר יהיה בעמדת השפעה אחרי הבחירות? ואם כן, יהיה

מיכששים: "לא חלמתי שאגיע!"

אני מעדיף תיכנון. אינני זקוק להכשר של שום פוליטיקאי. אני, כאיש-צבא, תיכננתי הסדר-שלום, הכנתי את הסכמי קמפ-דייוויד, תרמתי לניהול משאומתן לשלום. ברמות האלה חייבים להבדיל בין המיפגשים עצמם לבין יצירת אווירה.

עזר: "הזהרתי אותי שלא להתפטר!"

איריאולוגית אני מסכים עם צעדו של עזר. מבחינה טקטית אני בטוח. מה שנעשה, נעשה...

(המשך מעמוד 9)

צריך להבין ששלוש עושים עם אויבים — אלה שנמצאים עימם במלחמה. יש חכמים בינינו המתחמקים ואומרים: "היות והוא נמצא במלחמה איתי, או אין לי מה לדבר איתו..." אז איך יעשו שלום? עליפי הניסיון שלי, יש כמה דברים שלא לומדים אותם בבית הספר: או שיש לך, או שאין לך.

הנה למשל: 80% מפיתרון הסכסוכים ביותר, הנראות כחסרות מוצא, הם בפסיכולוגיה. אנחנו סוברים את השחור, הפסימיות. זה משהו שאנחנו גוררים מהשואה.

אצל הערבים פעל זמן רב יסוד הכיבוש — הישראלים לא הצליחו לכבוש אותי לגמרי במלחמה, אז הם בטח מנסים לעשות זאת בדרכים אחרות. יש כמובן הכבוד — זה מאוד חשוב להם. אפשר להרוס משאומתן עם המצרים מייד, אם מוכיחים להם חמש פעמים ביום, במשך המשאומתן שהחורנו להם את סיני. מה פיתאום "החורנו"? זה שלהם: להיפך — כבשנו את חייבים להשתחרר מהשוכנים הזה, של המאה ה-18.

רעיונות חדשים — חייבים להתחרש כל הזמן, אגב, את רעיון האוטונומיה לא המציא בגין. אני כבר תיכנתי זאת ב-1974-1975. הכול כתוב בספרים!

כל מגע מתחיל באווירה של חשדנות. לפני פגישה דרמטית, אני יושן לפעמים ארבעה לילות. תודה לאל, בכל המפגשים שלי התגבשה ידידות, ממש ידידות.

את כל זה לא ניתן ללמוד בשום מקום. זה התחיל בכך שנשלחתי לכל מיני מחשכים, כשהערבי שרק אני יכול להציל את המצב.

"חסיאנוש" או בכל מה שקשור ביחסי-ציבור, נקודות בדעת-הקהל — הצטלם פה, נאם שם, צחק שם — בזה אני חלש ביותר.

במה אני חוזק? המילה "חוק" נשמעת לא טוב. ליד שולחן המשאומתן הרישמי אין משיגים כלום: מערכת הפגישות והמגעים, לעיתים חשאיים ביותר, היא הקובעת. אני מפתח לנצל את הראיון הזה לצרכי שיגוע-גדולות, אבל אינני חושב שיש אדם במדינת ישראל שפעל כמוני בהכנת מצבים.

איך מתכוננים לפגישה דיסקרטית? הבה נבדיל בין מדינות מוכרות, לבין מדינות ואישים פחות מוכרים. אם אני צריך לנסוע למדינה מסוימת, שהיא חדשה לי, או שצריך לדבר עם אנשים חדשים, או הפעילות של ההכנה מתחילה כמה שבועות — לפעמים חודשים — לפניכן. אני לומד מראש עם איזה מדינות צריכים לקשור קשרים, ודואג שיהיו גורמים במשרד החוץ שילמדו זאת ויעדכנו אותי כל הזמן.

הרי אני יכול לעקוב אחרי כל זה לבד. אם נסעתי לפאסיפיק, לפתח קשרים כלכליים, עשיתי לפני כן שיעורי-ביט רציניים. אם לא מתעוררים — אין חוכמות! המצב משתנה.

בצבא היו אומרים: "אברשה כוחו בכתיבה". כן, אני קורא ספרים, מאמרים. פעמים רבות אני מגיע לטח ומגלה שהכל שונה מכפי שחשבתי ולמרותי. אינני מנהל יומן על המפגשים שלי, אלא רק רישום של הנקודות העיקריות.

ברוך-כלל, מיפגשים כאלה — בפרט המיסתוריים שבהם — מתחילים בניתוח כללי ביותר של מה קורה ברחבי-העולם, עד שמצטמצמים והולכים, כים, מצטמצמים והולכים...

קוריוזים? למשל, המיליארדר הסי ערדי ערנאן חאשוקג' סיפר לך איך בא לפגוש אותי במטוסו הפרטי בקאהיר. הוא בכלל רצה להפגיש במטוסו את פרס וערפאת. אני זוכר מהמפגש הזה רווקא פה, נאם שם, צחק שם — בזה זלים ממולאים באורז...

יש גם השגריר הסעודי בניו-יורק, שכל פעם שאני מגיע אליו, הוא מכין לי דגים ואומר: "הבאתי אותם במיוחד עבורך מהים האדום..." כמובן, המפגשים שאני נוסע אליהם אינן קוגניטיו, ויש ההתרגשות להגיע למקומות שלא חשבתי אי-פעם שאגיע. זה כרוך בסכנה, בסקרנות. הבעיה היא שאני לא רוצה להרחיב בענייני. הנה, בכל פעם שחוסיון נפגש עם פרס, זה רולף החוצה. האם מקנאים בי על פגישותי הסודיות? וכך לא מקנאים? אם קיים אדם שלא מעורר קינאה, יש לו בעיה. נראה שהוא לא הגיע לדרגת עשייה שתעורר ביקורת או קינאה.

מלונות פאר: לא אני קובע!

אני בכלל לא רוצה להתייחס אלייכילוך הזה, שכתבו עלי, שאני ישן בבתי-מלון מפוארים בעת נסיעותי

היו לי, ויש לי עד עצם היום הזה, הצעות לעבוד בחברות בינלאומיות, בעמדות-מפתח, תמורת משכורות ענק. מציעים לי לפתוח עובדן שווקים בינלאומיים, כמו שאני עושה כיום למען מדינת ישראל. אני יכול לעשות עסקים נהדרים, להתעשר. המשכורת הנוכחית? אני יכול להתקיים עם זה, אבל אינני שייך למי שהצליחו לצבור רכוש. ניצלתי את כל חסכוניתי מתקופת-השרות בצה"ל כדי לקנות לי דירה. את דירתי הקודמת נתתי לאשתי הקודמת כשהתגרשנו. הגירושין היו באווירה כל-כך חב-רית, שלא נזקקנו לעורכי-דין.

החפיק:

"אינני מוח להשכיר!"

רוע לי שיש עיתונאים המשמיעים אותי, והמכנים אותי "מוח להשכיר".

כמה מבכירי העיתונאים בארץ

תהילה ואברהם טמיר לפני נשואיהם, לא האמנו שאחחחח עיתוני

גם בפעם השניה, המצרים לקחו בחשבון שהמצב בלבנון מידרדר, וצה"ל עלול להיכנס. אנחנו לא מכינים שלא ניתן לנתק את המצרים משאר מדינות-ערב. מה רצו פה מהמצרים? שהם יילכו לכותל-המערבי וישימו פתק-ברכה עלי-כך שתוקפים את לבנון? אם עושים פעולה שיכולה להיות לה השפעה על היחסים עם מצרים — צריך לשקול ביטחון מול יחסי-שכנות ולהחליט, אבל לא להיות מופתעים. אבל במה עוסקים פה? בהשמדות: אומרים שאני "מוח להשכיר".

חברים: "אין!"

לא נוח לי לדבר על עצמי. אני אדם מאוד מופנם. אינני נהג לשתף אנשים בחלומות שלי ובתוכניות שלי. מעניין. כשאני צריך לדחוף נושא פוליטי — אני דווקא יודע להביע את עצמי בגישות, בהתלהבות, יודע לשכנע.

חברים? את לא מתכוונת לידידים לעבודה, אלא למי שאני יכול לשבת איתו ולשתף אותו בכל? היה לי חבר טוב, שמואל גלינקא, מגיד שנהרג במלחמות. דודיק כרמון היה חבר שלי. איך שרון — הוא היה חבר שלי, ללא כל ספק! היינו כל הזמן ביחד, בלי שום קשר לוהות הפוליטית. הוא היה אחד החברים הקרובים שהיו לי אי-פעם. הידידות בינינו התחילה כשחזרתי

"מחפשים אותי", מפני שהתחמקתי מראיונות איתם וברחתי מהם. בכל מהלך הקאריירה שלי, אמרו לי מעט מאוד פעמים מה לעשות. את רוב הדברים אני יזמתי! לרוב היוזמות הייתי אומנם זקוק להסכמת הממונים עלי, אבל לפעמים מתחילים ביוזמה, ורק אחר-כך מקבלים הסכמה. לפעמים — להיפך. ברוב היוזמות הצלחתי לשכנע את הממונים עלי, למרות כל מי שניסו להכשיר ולהפיל. אינני מוח להשכיר. מעולם לא סבלתי את המילה "יועץ". מעולם לא התמצה תפקידי בלחישת באוזן. תמיד הייתי צריך גם לחשוב וגם לבצע.

לדוגמה ב-1961 ביקש ממני רבין להקים את תול" (מחלקת תורת-לחימה של צה"ל). תחילה הייתי באמת תמים, ופניתי לכל החילות והחטיבות בצה"ל, שיכתבו ספרים על תול"ל. אחרי כמה שבועות, משלא הגיעה אף תגובה אחת, ישבתי וכתבתי לבד 14 ספרים. לצערי הרב לא החליפו את הספרים האלה עד עצם היום הזה.

כבר כראש אגף-התכנון של צה"ל, תכננתי שלום עם מצרים, ירון וסוריה. את יכולה לעיין באנציקלופדיה לביטחון ולהיווכח בעצמך. קמפ-דייוויד? כיום כבר כולם רגילים לשטח מדרול", "שטח מפורז". אלה מושגים שאני עמלתי עליהם, עד שהמציאתי אותם. מרוע מאשימים אותי בחוסר עקביות? מפני שעברתי עם חמישה שרי-ביטחון, ובבצלחתי:

לחול"ל. מה זאת אומרת, בתי-מלון מפוארים? את בתי-המלון שאני מתגורר בהם קובעים הנציגים שלנו באותן המדינות. המקומות נקבעים עלי-פי שיי קולים כלכליים וביטחוניים. היו מיקרים מעטים ביותר, שאני הייתי זה שקבע באיזה מלון אתאכסן. כמה פעמים? אולי שלוש-ארבע. יש נסיעות, כמו הנסיעות לז'נובה, שבהן מתנהלות הישיבות בתוך בתי-המלון, והאנשים אינם מעוניינים לצאת מהמלון עד תום המשאומתן. בדרך-כלל, אלה מלונות שהמחיר בהם זול יותר.

אז בזמן שאני נוסע ועובד, כותבים ומשמיצים שאני מכלה לי בבתי-מלון מפוארים. יתרון עלול להיות גם מיגבלה: כשאני שקוע במשהו, אז עם כל הרצון והחזון — כל השאר הופך לשולי: יחסים עם עיתונאים, עם אנשים, הכל.

רכוש פרטי:

"אין!"

ני, לפחות, לא ניצלתי את המ"ס האדירה של העשייה שלי לצד בירת הון פוליטי או כלכלי. כשאני נמצא בתוך העשייה הזאת — כל זמן שיש שביש לא אור ואין חידול מוחלט — אז אני בטראנס הזה. שוטר-דבר אחר לא מעניין אותי אז: לא הכנסת, לא הכסף, לא כלום. אם, חסידאליה, יירד המסך — אני הראשון שיקום ויילך:

ופיתאום היה יפה..."

גדולי-עולם — חלקם אויבים מושבעים של ישראל — נגשים עימו בחשכת-הליל. נשים מפורסמות ויפות נישבו בקסמיו. תמיד כשהבטתי באיש הגוף, קשה-הביטוי, בעל הנימוסים המוחספסים ביותר והגורן הניחר — התקשיתי להבין כל זאת. השעות הארוכות שביליתי בחברתו בסוף-השבוע שעבר חשפו, מתחת למעטה המשווין היטב, איש רגשן, רומאנטי, ביישן, בעל נטיה להסמיק.

אחרי שהשתחרר מהמעצורים הרגילים שלו (יש לי קשיי ביטוי. אני, כוחי בכתיבה!) שטף דיבורו, עד שקשה היה לעצור בעדו.

משנפתח — להפתעתי ולהפתעתו — נחשף והלך ונחשף. בתום השיחה הראשונה, אמר לי נרגש-מבולבל: "מעולם לא דיברתי ככה..." פיתאום היה יפה בעיניי.

אברהם טמיר נמצא בצומת-דרכים, הן בחייו הפרטיים, הן בחייו הציבוריים. לפני שנה התחתן עם אשה נאה וצעירה ממנו בהרבה, תהילה סלע, אחרי שנחשב כרוק מבוקש ופעיל ביותר בשטח. בקרוב עומד להיולד לזוג ילד — לסלע זהו ילד ראשון, ואילו לטמיר יש ילדים בוגרים מנישואיו הראשונים. אין זה שיגרת יפה? לאב בעשור השביעי לחי-אדם, אם כי "שיגרת" הוא המושג האחרון שבעורתי ניתן לתאר את טמיר.

במישור הציבורי מכריז טמיר בראיון זה בראשונה על כוונתו לרוץ לכנסת הבאה, ומתלבט בקשר לכך בקול רם. מי שרשם לזכותו הישגים מרשימים במהלך הקאריירה הצבאית והציבורית שלו, ומי שרכש לעצמו מוניטין של "המוח שמאחורי", עלול לגלות שהביצה המיפלגתית אולי אינה עשויה למדינאים. תהליך-השלום אינו נמצא שם מעל לכל שיקול.

טמיר שוקל כנבד-ראש לרוץ לכנסת במסגרת "יחד", שהצטרף למיפגנות-העבודה. מי שעמל למען מטרה זו בחריצות ראויה-לציון, מאחורי הקלעים, הוא אריה שומר, איש "יחד" וסמכ"ל משרד-ראש-הממשלה. אני מעזה להיבא שחברי הכנסת בנימין ("מואד") בן-אליעזר ושלמה עמר — מס' 2 ומס' 3 שמע, "יחד", שמקומותיהם שוריינו בהסכם המפורסם בין שתי התנועות — לא ירוו נחת מההתפתחות החדשה. אינני סבורה שאחד מהם קם ומוותר באבירות על כסאו בכנסת לטובת השלום והחזון.

יש המזכירים את העמדתו הצפויה של עמר לדין, בגין "הפגישה הלילית", ויש מי שמזכירים ב"יחד" מועמד נוסף לכנסת — גד פניני. נלחשות דיעות לכאן ולכאן בקשר להיבט המישפטי של הסכם-השיירון. במיפגנות-העבודה, עלה בחדרי-חדרים גם הרעיון להחליף את עמר דווקא במועמד ערבי. למה לא? דבר אחד ברור: משעמם, לא יהיה ב"יחד" בקרוב.

תהילה טמיר (בהריון)
היא זקוקה לילד...

המקובלת, אז המסלול שבו הלכתי אינו טוב. אילו רציתי להתקדם בדרכים המקובלות, הייתי צריך להיות "יועץ של", "להיראות", להצטלם. שאלו אותי מדוע לא הצטלמתי עם הפמליה של שימרון פרס בעצרת. אני הרי הכנתי חלק מפגישותיו, ובמיוחד את הפגישות עם שרהחן הסיני. אבל בזה הסתיים תפקידי. להצטלם, לייצג, להיותי. "עוזר של" — זהו המסלול הנכון. המסלול שבו אני הלכתי היה מסלול של תלאות וכאב, שהיו בו נקודות-אור.

אפשר לא תמיד מקביל לתוצאות. התקופה השניה היפה היתה בין השנים 1975-1980, כשנושא השלום היה בתהליך. אז חלו הגישושים הרציניים. אחר-כך חלה ההידרדרות.

סיכום:

נאב ואושר

במבט לאחור, אילו הייתי צריך לבנות את חיי על-פי הנורמה

חששות? כמו בדברים אחרים, יש אור ויש חושך. האור הוא שיגור ילד נוסף בישראל, ושל (לתהילה) יישאר הילד אחרי שאמות. לי הרי יש ילדים נוספים.

האם איני חושש? את ילדי הקודמים לא גידלתי ממש. אשתי גידלה אותם, ואני הייתי בא הביתה מהצבא ועושה להם "פוצילה", מוצילה. האם תהיה לי הסבלנות לגדל כעת ילד? דווקא כיום, קשרי עם ילדי הדוקים יותר מאשר בעבר. נראה לי שהיום זה מתאים לי יותר מאשר בעבר. אז זה לא לפי הנורמות. מה הבעיה — ביולוגית?

בסיכומי של רבר, אדם נמרד בכישוריו. המוות של המוות והמוות של המין, כמובן הכולל — אהבה, תשוקה גופנית — גרוע מהמוות הפיסי. היא התחתנה גם כדי שיהיה לה ילד. כשהתחתנתי לפני שנה, היה לי ברור שגם זה יהיה. ותודה לאל — זה מגיע.

זיקנה:

האמא שלי"

אין מה לעשות, כשמזדקנים — קיימות סגולות, כן?

אני יודע מה זאת זיקנה: אני רואה זאת כשאני נוסע, פעם בשבוע, לרעננה, לבית-חלונות. שם אמא שלי. אני יושב איתה במשך שעות והיא מדברת אלי.

היא מספרת עלי. היא לא מכירה אותי.

קאריירה: "חמיד

הלך לי קשה"

אני לא מבנה עצמי "איש-צבא" נכון שאני כותרות, בגלל עיסוקי. תמיד הלך לי קשה, יחסית. את הדרגות שלי קיבלתי קשה בצבא. מעולם לא קפצו אותי. אינני חייב מאומה לאיש. מעולם לא השתייכתי לקליקה כלשהי. כשחזרתי מהשבי — נשכיתי כארץ — נתנו לי דרגת רב-סרן. אחר-כך היה לי הכבוד להיות בין 11 הבעיות — המציאו לכבוד צ"צ (שלמה להט), חק"ה (יצחק חופי), לכבודי ולכבוד אחרים את דרגת התת-אלוף. אחר-כך הייתי תת-אלוף במשך 10 שנים; אני מחשיב שתי תקופות כגיפות ביותר בחיי.

כעצם, מה זה אושר? הרברים שנותנים לי את האושר הגדול ביותר — ניתן למדוד אותם בדקות או בשעות.

תקופה אחת היתה כשפיקרתי במשך ארבע שנים על המכללה הבינורונית לפיקוד ומטה (1962 עד 1967). מבית-הספר הזה יצא הדור שהנהיג את מלחמת ששת-הימים. זאת היתה תקופה מאושרת, שלמה, תקופה של שביעות-רצון. גם הדרגתי, גם כתבתי ספרים-לימוד.

נמאס לי מכל ההצגות והשקרים, והורעתי: "אני אשם בכל! אני החלטתי על הגיוס!"

עכשיו, ראי מי היה בן-גוריון: הסתבר לי שראש-אג"ם וראש-אמ"ן (מאיר זורע ויהושפט הרבני) עפו. אז מונה רבין כראש-אג"ם ומשם — דרכו לרמטכ"ל ולראשות-ממשלה היתה סלולה.

אך אני מסביר את מה שקרה? חשכתי על זה רבות: או שכן-גוריון, שהרי ידע את האמת, קיבל החלטה של מנהיג, או שפשוט הרעש היה כל-כך גדול — שאני הייתי ראש קטן מדי...

נשים:

"אני רומנטיקון"

י חסי עם נשים? לא קל לי להיכרר בכלל. יש לי מעצורים רבים, לא חשוב מה הם. אני לא איש שנועד לפתח שיחה. אבל היו לי בהחלט — לא הרבה — רומנטיזם גדולים. אינני מדבר רק על הצד של השימחה, אלא גם על העצב, וכל מה שברוך כזה. רון ג'ואן? אם התרמית הזאת — ואני יודע שמשוזה דבק בי — פירושה, שאני רץ ומחפש, אז לא היה ולא נברא.

הייתי אומר שהיו לי רומנטיזם מאד-מאד. מאד איכותיים. כמו שאני רוחף את תהליך-השלום, גם את הרומנטיזם שלי ניהלתי לעומק וברצינות. היו כרוכים בכך שמות — אינני רוצה לשים את כל השמות על הנייר, אבל מכמה מהם היית נופלת על הארץ? — שמעון-דוב קינאה: למה הוא ולא אני? חוץ מזה, אני בן מזל-עקרב, מה לעשות.

לפעמים זה מרגיז אותי, כל הפירסומים והרכילות על כך, אבל אם הגורמים לדימוי הזה הם כמה תכונות-אופי שיש לי, ואם אני צריך לברוח מהדימוי ולוותר על התכונות האלה — אז אני לא מוותר עליהן, והדימוי — דימוי.

פעם שאלו אותי, לציטוט: "האם אתה אוהב נשים?" עניתי: "תשמחו שאני לא אוהב גברים..." גבר שלא אוהב נשים הוא לא נורמלי.

כן, בהחלט רומנטיקון. אני חושב שהספר הבא שלי יהיה רומאן.

הילד: הוא

דרוש לאשתי

אם זה בתחום הנורמות, אז אינני יוצא-דופן בכך שהתחתנתי יותר מפעם אחת.

אצלי הנישואין לא היו בתחום הנורמה. אחרי שהתגרשתי לא האמנתי שאתחתן בשנית. להיפך — התחתנתי בראשונה עם אשה שהיכרתי מילדות. מאוד אהבתי אותה, ועד היום אני נמצא איתה ועם הילדים ביחסים טובים. פשוט חשבתי שאני אדם להיות עם עצמי, ולא חשבתי שאני מתפקד טוב בתוך מישפחה.

מישפחה אמורה להיות מבוססת על שיוויון ביחסים. חששתי שהרומיני-טיות שלי עלולה להרוס זאת. לכן לא האמנתי שאעשה זאת שוב. אם עשיתי זאת שוב, לפני שנה, זה היה על בסיס של אהבה רצינית. התחתנתי (עם תהילה סלע) מפני שנוצרו שורשים די חזקים, כדי שניתן יהיה להתמודד עם העלויות והירידות של מה שמכונה "אהבה".

לכן בדיוק אני בורח מראיונות חושפניים כמו זה. קשה לי להסביר במילים מדוע יכולתי להיות מיליונר, או שר, או חבר-נכנס, כבר לפני שנים, ואני לא.

האם לאבנ'ש' טמיר ררוש עוד ילד, כשיש לו כבר ילדים? התשובה היא: לא, אני לא צריך, אבל הרי מדובר באשה שהתחתנה, ובוודאי שהיא רוצה בילד. היא מתקרבת לשנות ה-40 שלה, ואלה שנותיה האחרונות לעשות זאת.

מהשבי בירדן. כתבתי ספר, מעוז נציון, ולא רציתי לחזור לצבא. ביקשו ממני לכתוב במעורבות על קרבות לטרון החלטתי לכתוב: "האלוף מספר, המה"ט מספר, המג"ד מספר, המ"פ מספר..." עד שהגעתי למסקנה שכל הקרב הגי-דול עמר על מ"מ צעיר ושמו אריאל שרון.

נסעתי אליו, לכפר מל"ל. היתה אז תקופת-הצנע, ומאוד התרגשתי מכך שאכלנו ביחד צלחת שמנת. מאז התיידרנו.

היינו חברים כל-כך קרובים שכאשר קרה האסון עם אשתי הראשונה, טילפן אלי צ'רה (הרמטכ"ל-לשעבר, צבי צור) וביקש שאני אהיה האיש שיודיע לו על-כך.

הייתי כפוף לאריק פעמיים במשך הקאריירה שלי: פעם באוגדה שצלחה את התעלה ביום-כיפור (1973), ופעם כשהוא היה שר-ביטחון. לעומת זאת, ב-1952 הוא היה כפוף לי. התבררתי בינינו נמשכה עד שקרה מה שקרה ב-1984, ונשכרו הכלים. היחסים נותקו לחלוטין. כיום אין הירברות בינינו. למרות זאת, עד היום יש בו דברים שאני אוהב. ניתן לאמר שנותר מישקע של כימיה.

הסיבה להידרדרות היחסים אינה פוליטית. אני יכול להיות בהחלט עם הברלים פוליטיים.

האם ניתוק היחסים מפריע לי? לפעמים זה כואב לי. כואב לי שמע-רתי-יחסים בת 30 שנים התפרקה. אבל זה נובע ממשוזה שקרה, ושלא ניתן לתיקון. הבהירי-יך יותר: לא יכול לחזור המצב שהיה. יכול להיווצר מצב חדש.

כיום, ללא כל ספק, עזר (וייצמן) הוא האדם הקרוב ביותר אלי. לא, אינני בן בית אצלו. אני לא בא הביתה כמעט לאף-אחד. לפעמים, כשבודד לי ורע לי, אני שואל את עצמי אל מי אני מסלפן. יש רמי אונגר, שאני יודע להיכרר עימו. הרבה אנשים שהייתי נפגש איתם בעבר — אינני רואה יותר. מבחירה, נו, אילו הקשרים האלה היו שורשיים ועמוקים — או בוודאי הם היו נמשכים.

איבדתי חברים באמצע הדרך. תהרגי אותי אם אני זוכר איוה שהוא חבר מהצבא — אף אחד! יש לי חברים בארצות-הברית, במצריים — אנשים כמו הגנרל מחרוב, שניהלתי איתו את המשימותן מטעם ישראל, או כמאל חסן עלי.

לילהברווזים:

"הייתי ראש קטן"

אני מכיר בדיוק את המצב. הדרג האהרמני והדרג הצבאי רבים על האחריות. אני תמיד אומר שבגללי, וזה יצחק רבין להגיע לראשות-ממשלה... זה היה ב-1959. אולי ב-1960. שמעתי על "לילהברווזים"? ישיבה מועצת-המכמים והחליטה איר לבלבל את האוייב. איך? בשיטת "זאב! זאב!" אני הייתי אז ראש-מחלקת מיבצעים — אלוף-משנה, בתיפקיד מרכזי ביותר. הוחלט לערוך, מדי פעם, גיוסים פומביים, עד שהאוייב לא יידע להבחין בין גיוס-סרק לבין גיוס אמיתי.

קיבלתי הוראה לערוך תרגיל-גיוס. נו, אז הרדיו השמיע סיסמאות, והכל הלך כמתוכנן.

פיתאום — אני רואה — קמה בלהל כנסת (ומנחם בגין עלה לרוכן במליאה נואם). בשעה הרתי-גורל זאת, עלינו לשכות את כל המריכות הפנימיות ולהתאחד...

מה מסתבר? שכחו לעדכן אותו ועוד כמה אנשים, שהיו רק תרגיל.

קמה סערה גדולה וקראו לי באורח דחוף. אני נכנסתי לחדר, שבו כבר ישבו כולם, והרמטכ"ל (ראו) חיים לסקוב — אחר-כך כולם נחשבו כצדיקים גמורים — מסתכל בי בפליאה ושואל אותי: "אבר'ש, מה קרה?"

נדהמתי. מייד הכנתי משנסים לגלגל את האחריות עלי. אחרי כמה שעות של התחמקות

כל רעיונות פרס...

ושאר הנוגעים-בדבר הסכימו ביניהם על סיי-כומים משמעותיים, שיסכמו רשמית במיפגש-הצמרת, לאור הזרקורים. אך ממש לפני רגעי-ההכרעה נבהל, כנראה, פרס, ושפע רעיונות מקוריים ביותר.

"בוא נציע", אמר לטמיר, "מיזרח-תיכון ירוק...". הכוונה היתה, לפי מיטב הבנתי, ליצור מיזרח-תיכון פורה ומשגשג, כדי שמרוב חקלאות וירק תישכחנה נקודות-המפתח בעימות האיזויר.

הצעה מעניינת אחרת היתה: "בוא נציע להם למחשב את המיזרח-התיכון!" — למלא את ה-איזור במחשבים. כלומר: בשם הקידמה והחק-לאות, נשכח מהעיקר.

חזרה לסיפורו של טמיר. "ברגע שפרס ירד מהמטוס במצריים, עם מזכיר הממשלה לשעבר (דן מרידור), ואחרי שיחותי הארוכות עם מובארכ והפסיגה האחרונה מובארכ-פרס, רוט את ועידת-ההכנה המרובה, והציע ועידות-הכנה הכל להישגים של ממש. מובארכ, טמיר

ההיכנסה של עזר (וייצמן) הוא שלא משתפים אותו, שהוא מחוץ לעניינים, שאינו יכול לתרום די לתהליך-השלום. ואילו התיכנסה שלי נובע מטעמים פוכים — דווקא מפני שאני כל-כך בניינים ורואה אין מלחמת ששת-הימים..."

לאורך שיחותי עם טמיר, הוא חזר שוב ושוב לשאלה כיצד יש לעשות צעד דרמטי, כשל אנוור אל-סאדאת, למען תהליך-השלום, כיצד הוא מנסה לדלג על מיכשולים, לקדם דברים, להמציא פיתרונות מבריקים.

על שימרון פרס, ש"ללא כל ספק, הוא איש-שלום", סיפר, שבכל פעם שסיכם על התקדמות משמעותית, נבהל פרס בדקה ה-90 וחיפש דרכים צדדיות לחקמקות, ניסה להסית את הדיונים מהבעיות המרכזיות. טמיר התקשה לבטא את תחושותיו, ולכן החלטתי להוסיף סיפור משלי: אחרי שטמיר ישב עם חוסני מובארכ ויועציו על מירפסת בית-הנשיא במצריים, והוכן בפרוט-רוט את ועידת-ההכנה האחרונה מובארכ-פרס, התכוננו הכל להישגים של ממש. מובארכ, טמיר

בישראל מסוכן להינבא, בייחוד על העתיד, וזיקו גרציאני השאיר ברוסיה מעיל וחולצה

■ כישיבת סיעת העבודה כנסת הוחלט לעבור ולהמשיך כישיבה כאוהלי-השובתים שלד משרד ראש-הממשלה. יושבי ראש הסיעה, רפי אדר, קרא לחברי-הכנסת לעבור לאוהל, והשר משה שחל הגיב: "מי שחי פעם באוהל, פטור עכשיו". שרת-הבריאות שושנה ארבל-אלמולינו התראיינה

דבר מינוייה הצפוי לפני שהעניקה אז ראיון בלעדי לשבועון, מיהרה לבשר בעצמה למערכת את הבשורה המשמחת.

■ משנודע לשימחה דבר מינויה, היא הגיבה בצורה נרגשת במיוחד. אולם התרג' שותה לא נבעה רק מהבשורה המשמחת: מישימחתה של שימחה

הארצי של תעשיית-המחשבים ונשאל שם: "כיצד אתה מעריך את ההתפתחויות בעתיד, לאור נפילת הברוסה האמריקאית?" השר חשב ארוכות וענה: "בישראל מסוכן להינבא, במיוחד על העתיד..."

■ בסוף-השבוע סס יעקובי לעשרה ימים לארצות-הברית. בין היתר ירצה יעקובי בלוס-

במקומו, נישא אל ברילב באחת המסיבות עיתונאי ושאל: "האם אפשר להירשם בתור למינוי נציב השב"ס, אחרי שייגמר הנציב החדש?"

■ מה האץ כשר-התיקשרות, גד יעקובי, להחליט על שידורי הערוץ השני בתדר המיועד לערוץ הראשון? יעקובי ביקר ביום הראשון שעבר

■ יצחק שמיר היה מתוח למדי כשהיה האורח הראשון של מועדון-העיתונות החדש. הוא חשש מפני שאלות פרובוקטיביות, מה גם שהמנחה, גרעון סאמט, הבטיח לו כאלה. כאשר המסיבה כבר התקרבה לסיומה קם לפתע אריה זיו, מוותיקי העיתונאים בארץ, מי שהיה צנוור עוד בימי

אבי ולדמן, העולם הזה

אבי ולדמן, העולם הזה

אריאל בן-צור

בנם של אלמה ושייקה, איש "ידיעות אחרונות", חגג ה-שבע את הבר-מיצוה שלו. קבלת-הפנים הפכה הפגנת-כוח של הצהרון, כשרוב השרים הצטופפו בין האורחים. שייקה (בתמונה למעלה מימין, יחד עם אשתו אלמה ובנו) הריע לקראת אורחיו, שירדו לקראתו במדרגות מלון "דן". עזר וייצמן עמד על כך שיצטלם ליד אריאל שרון, וכאשר חזר על-כך שוב ושוב קרא שרון "די! גם לאונס יש גבול!" (בתמונה למעלה, משמאל). אחת האורחות הזוהרות היתה אופירה נבון. כאשר אחד האורחים הדביק נשיקה לפיה, העיר בעלה, שרה-התנוד יצחק נבון: "אני

שבוע שעבר בבוקר-ראיונות בכפר-סבא. אחרי שסיימה את חלקה, נשארה כרי להאזין לראיון עם חוקר-המישטרה לשעבר, מישל חדר, כיום בעל משרד-חקירות פרטי. בסוף אמרה לו השרה: "המישטרה הפסידה אותך". תשובתו של חדר: "גם אני חושב ככה".

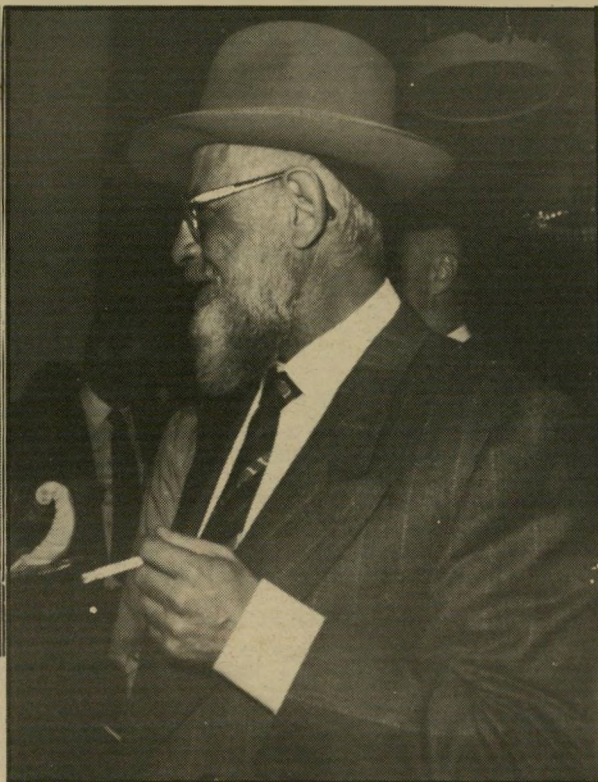
■ חברה-הכנסת עוזי ברעם, שהתמנה כיושב-ראש מטרה הבחירות של מפלגת העבודה, קיבל ימים אחדים אחרי שנודע על המינוי מתנה — ספר מתורגם מאנגלית בשם לשחק כדי לנצח — מדרך פנים

עברה תקופה מתוחה למדי, והיא התבשרה על סיום תקופה זו ועל המינוי החדש בעת ובעונה אחת.

■ מאז שפורסמה תמונה שבה היא נראית ביחד עם חברי הכנסת רפי אדר, אין הטלפון פוסק מלצלצל במישרה של אשת-יחסי-הציבור אתי סלע. התמונה צולמה באירוע שאירגנה סלע, ואדרי השתתף בו בימים שבהם כיכבה מישימחת אדרי בכותרות. לכן היו מי שקשרו בטעות את סלע להתרחשויות בבית-אדרי, והיא מבקשת — מתחננת! — להבהיר את הטעות בזהות.

אנצ'לס באירועי-הפתיחה של שנת-ה-40 לישראל. יחד עימן ירצה שם סנאטור דניאל אינויה, שהתפרסם כאשר ניהל את חקירת איראן-קונטראס בסנאט האמריקאי. הוא ייפגש גם עם הנרי קלינגה, מוריס אברהם ואחרים.

■ אתיה שימחה — מי שכינה לפני כמה שנים כיועצת ראש-הממשלה למעמד האשה — קיבלה ביום השני הודעה טלפונית מיוסי בן-אהרון, מנכ"ל משרד ראש-הממשלה, והתבשרה על מינויה מחדש לתפקיד. העולם הזה פירסם את

אבי ולדמן, העולם הזה

במיצפה-הרמון. תושבי המקום התלוננו על שאינם קולטים את שידורי הערוץ השני ורגזו: "מה, אנחנו אורחים סוג ב'? מדוע עלינו לסבול יותר מאחרים משביתת רשות-השידור?" התי לונות עשו, כנראה, את שלהן, ועכבר זמן קצר יכלו גם תושבי מיצפה-הרמון לצפות בשידורי הערוץ-השני.

■ יעקובי הירצה בכנס

האנגלים, וביקש להציג שאלה חשובה. שמיר התמתח והמתין לפצצה, אך שאלתו של זיו היתה מדוע שמיר לא הסכים לקבל את פניה של צ'צ'ולינה בלישכתו.

■ לחיים ברילב, שר-המישטרה, יש צרות באיש תפקיד נציב שרות בתי-הסוהר. אחרי שנודע על התפטרותו של דויד מיימון, ומינוי איש מישרה-גבול שאל לוי

אבי ודני, תלמידים שלי

י"מכר — 200 תלמידים שלי בכית הספר למוסיקה ריסון מחכים לו. חוץ מזה יש לי תלמידים פרטיים, ובהופעות במועדוני ג'ז אנשים מתעניינים ברכישת תקליטי ג'ז.

■ להיות נבר הוא שם מחזה מקורי חרש על אלכוהוליות, שאותו כתבה המחזאית **נילי צור** בעקבות תחקיר של השחקן **צפרייר קרנזובסקי**. צפרייר: גיליתי עובדות מוזעזעות על בעיית האלכוהוליות בארץ ועל מימדיה המדאיגים. נילי: בחור מר שהגיע לידי נחשפה קבוצה גדולה של נשים, המתמודדות עם בעלים אלכוהוליסטיים, בעלי מישרות נכבדות, ביניהם מנהלי חברות, מורים ומי סערנים. הצגת הבכורה, בעוד שבועיים.

■ בפתיחת תערוכתו של האמן **נעים נסון** פנה **שימעה פרס** לבנו של הצייר ושאל אותו לשמו. הילד השיב לו שמו **כפיר**. פרס קפץ על המציאה ואמר לו: כשתהיה גדול, יקראו לך לביא" כפיר בן ה'9 לא הבין את כוונתו של השר, והלך לברר את העניין אצל אביו.

■ יושבת ראש הקרן יד ביד, **שלי חושן**, פנתה ל**ברעז אפלכאום**, וביקשה את עזרתו בשינוע שרהחוק לבוא לנשף השנתי של האגודה. אפלכאום אמר לה שאם היא תצליח, ופרס יהיה נוכח באירוע, הוא יאכל את נעליו. פרס אכן הגיע, והגברת חושן מחפשת את אפלכאום כדי שיממש את הבטחתו.

■ את דמותו של חוזה המדינה **בנימין זאב הרצל** מגלם השחקן **יורם גיל** (35) בעלה של הבימאית **עדנה שביט**. באחת ההצגות צעק לו משהו מהקהל: "מה דעתך על **צייצילינה**?" השחקן לא איבד את עשתונותו והשיב: "אולי הרצל היה נהנה מזה. רציתם מדינה ככל המדינות, וזה מה שקיבלתם." המתפרץ השתתק, וההצגה המשיכה כמתוכנן.

■ ימים ספורים אחרי פתיחת תערוכתה במוסיאון ירושלים, טסה **אילנה גור** לספרד, בחברת אישה גלריות **הורס ריכטר**, לפגישה עסקית עם חברה העוסקת בייצור ובשיווק רהיטים. הורס ריכטר יעזור לה בייצור.

יודעים שהעישון מזיק לקולם, אך אינם מצליחים להיגמל. אחת שהצליחה להפסיק לעשן היא **מיכל בל**. לפני חודשים אחרים היא לקתה בהצטננות חזקה, ודורפא, שטיפל בה, הצליח באותה הזדמנות לגמול אותה. "סיגריה אחת שאת מעשנת מוזיקה לך, כומרת, כמו 20 סיגריות לאשה אחרת", אמר לה הדורפא.

■ פגישה כמסיבה עם הברדן **דוד טופז** הביאה לומר **בני ברמן** תפקיד בסרטו של טופז, המצולם בימים אלה, חל"אביב לוס אנג'לס. טופז אמר לברמן במסיבה: "אתה תתאים בדיוק לשחק את האמרגן האמריקאי שלחם את הברדן בירושלים."

לפולטיקה מאת **ג'ף גרינ** פלד. שולה הספר הוא דני קורן, איש עסקים ויושב ראש הנהלת קבוצת הכדורסל של הפועל חל"אביב.

■ פגישה נרגשת התקיימה בקאהיר בין **ג'ידאן אל-סאדאט** לבין שגריר ישראל שם, **משה ששון**. ג'ידאן הביעה את זעזועה ממותו הטראגי של בנו של ששון כתאונת דרכים. ששון מצידו הכיא לה את גיליון העולם הזה (13.10.86) שבו ראינוה עם תרגום לערבית.

■ כדורגלן בית דירושלים, **שלמה שירי**, הנמצא בימים

חמונת השבוע
תיקווה נגד בית דירושלים, שבו הפסידה בית דיר 2:1. איצטדיון פתח-תיקווה מצויד בכל הנוח, חוץ מאשר בשרותים.

ישראלי, שמביא אותי להופעות באמריקה. זמן קצר אחרי הפגישה קיבל הזמר קריאה טלפונית ממפיקי הסרט.

■ מישלחת של מוסקאים ישראליים, ביניהם **יצחק גרציאני**, **צבי אבני**, **אריה לבנון**, **יעקב מישורי**, **דני גוטסריר**, **עמיקם קימלמן** ו**רמי לוי**, חזרה בשבוע שעבר מסירוב בן שבועיים בברית המועצות. קימלמן, סקסופוניסט ומלחין ג'ז, סיפר השבוע: "היו לנו פגישות עם נגנים רוסים. הם היו מאוד מרגש לגנן איתם. הם טובים מאוד. החיים שם, כידוע, הם קשים. גנן אחד שאל אותי אם יש לי בגדים שאני לא צריך, ונתתי לו מעיל וחולצה. בארוחת הבוקר כמלון נתנו לנו חביתות מאבקת ביצים. משהו נורא, לאסירים אסור לתת את זה."

■ הוצאה של תקליט ג'ז נחשבת לאירוע די נדיר, וקימלמן עשה זאת, עם חזרתו לארץ. לאריהנגן קוראים אלטונ'ות, והמימון נעשה על ידי עמיקם עצמו, בשיתוף עם חברת התקליטים איסטוניקס. קימלמן: "צריך למכור בסביבות 800 תקליטים כדי לכסות את ההשקעה. אני מאמין שהתקליט

אלה במעצריבית עקב תביעות מישפטיות נגדו, קיבל השבוע חבילה ברואר לבית הוריו ברעננה. כאשר פתח את החבילה, הופתע למצוא בה ספרית הילדים, שנשלח לו על ידי אדם בלתי מוכר לו בבני ברק. לספר היה מצורף תיק: "קראתי בעיתון על בעיותיך. שוחחתי אודותיך עם מכר טוב שלך, והחלטתי לשלוח אליך ספר זה. אני מקווה שתעניין בו בכנות, תיכנס לרוח הדברים, ומי יתן ותבוא עליך ישועה רבה."

■ השבוע נודע שמו של האיש שחליף את העורך הראשי של ירחון הנשים עולם האשה. **דויד פז**: זהו **משה אלון**, בן 36, ששימש עד עתה כעורך המקומן צומח הערוך.

■ השיר אדם אחר, הדואט של **ירדנה ויהורם גאון**, זוכה בהשמעות רבות ברדיו, בשתי התחנות המשרדות בימים אלה — נלי צה"ל וקול השלום. שיר יפהפה זה יזכה בהשמעת בכורה על בימה בעוד שלושה שבועות, בהיכל הספורים, בערב תגייג במלואת 50 שנה לקראת. מנכ"ל הקראת, כידוע, הוא **בני גאון**, אחיו של יהורם.

■ מרבית הזמרים המעשנים

רוח מנזה
הפסנתרנית הוותיקה, רווה נחת מבנה שרון כהן (בצלום לצידה) ולא רק מהמחמאות שהוא מקבל כשחקן וכמחזיקן. במסיבה צנועה שנערכה לכבוד חנו גולדבלט, בימאי להקת מיפקדת-חילות-השדה, ששרון כהן חבר בה, סיפר הצעיר שהקאריירה שלו כשחקן עומדת להסתיים אחרי שירותו הצבאי, מכיוון שהוא בחר כמקצוע לעתיד ברפואת שיניים. נראה שאמו ואביו, השחקן אלברט כהן, שמחו על הבחירה. לרות מנזה סיבה נוספת לשמחה: בנה הבכור, עדי כהן, הלומד את אמנות הקולנוע בלוס-אנג'לס, מתכוון לנישואיו לדנה פקר, נצר למישפחת תעשייני-הפלדה. החתונה אמורה להתקיים בדצמבר.

■ הדוגמניות **חנינה צנטנר** ו**בתי דרסנצ'יק** אירגנו תצוגת-אופנה בבית אבות. הכל התנהל כשורה, כשלפתע נראו על המסלול שתי נשים קשיות, כשהן לבושות בדגמים של אחד ממעצבי העילית. היו אלה שתי נשים המתגוררות במקום, שבשיתוף עם המארגנות החליטו להפתיע את האורחים, שקיבלו אותן בתשואות סוערות.

■ הדוגמנית **תמי ברעמי** לקחה חופשת-עבודה וטסה ל"הונגריה, בחברתה של מרתה לוי, האחראית לחדר-הדקלוקציות בנוסקס. כשנשאלה מדוע בחרה בהונגריה, השיבה הדוגמנית שהיא מחפשת את השר רשים של נוסקס. ולמי שלא הבין, היא הסבירה שלא **גוטליב**, בעלת החברה, היא ילדת-ההונגריה, והיא האשה שמי אחורי הצלחתה של ברעמי.

דפנה ברק ו**זוהר אהליאב** ו**נעמי רון**

ציון צפרייר, תלמיד שלי

אבי הזאב
צלם חדשות ואירועים, נחשב כפולרי בין הצלמים ודמות אהודה בחוגי המישטרה ובתי-המישפט, בגלל נכונותו לפרש בין יריבים. באחד הבקרים, כשבא לצלם את הנאשמים במישפט הרצח של חיים שושן, הוציא מכיסו חבילת-סוכריות והחל מחלק אותן לשוטרים הרבים ששמרו על הסדר. הזאב הבטיח שבפעם הבאה יחלק סוכריות גם לשופטים ולעורכי-הדין.

אורי פורת, מנכ"ל רשות השידור, מספר על ילדותו בראשון-לציון, על מישפחתו, שהיתה בין מייסדי המושבה והיקב, על שרותו בחיל-הים, על דרכו בעיתונות ועל כוונתו כיועצו של מנחם בגין לתיקשורת

"גדלתי בבית איכרים, בית קטן עם חצר גדולה, אורוות-סוסים, עגלות, גיחיות, גינת פרחים ובעלי-חיים"

"שם המישפחה שלנו היה פרשקובסקי. שיניתי אותו לפורת בגימנסיה, ואחרי שינחה כל המישפחה"

"אני זוכר ביקורי השייכים הערבים אצלנו בבית, ואת הביקורים שלנו אצלם, ואת הכבוד שקבלנו"

"כמנכ"ל רשות השידור אני לוחם ללא לאות כדי להשליט סידר-מינהל תקינים בכלים אדייכוח"

"אני לא מכחיש את העובדה שאני מיני פוליטי. אני גאה במיני הזה, אבל צריך לזכור שזה תפקיד ממלכתי"

"אין הרבה סיכויים שאכנה למערכת הכוליטית. ככל שאני מכיר וחי במחיצתה, היא לא קוסמת לי"

ענת סרגוסטי העולם הזה

ראיינה ענת סרגוסטי

מהעיתונות באתי,

ולעיתונות אשוב!

סיגירות בקצב מואץ. הקירות האחרים בח-דר-המגורים מכוסים בתמונות-שמן בגד-לים שונים, מעשה ידיו של עזריה, אביו של פורת. בנעוריו למד האב ציור ואמנות ב"בצלאל", אחרי לימודיו חזר לעבודה חקלאית מתוך אילוצים כלכליים, ושב אל כן-הציור כשהיה בן 70, והתפנה לעסוק שוב באמנות שזנה.

ליד קיר אחר ניצב פסנתר הצבוע בצב-עים שחור ולבן. פורת, אגב, למד בילדותו, במשך חמש שנים, לפרוט על כינור, והוא עדיין מחזיק באוסף-התמונות שלו את תמונתו כילד המחזיק כינור ומנגן. מול

הלכתי לראיין את אורי פורת ולא שאל-תי אותו על השביתה ברשות השידור, למ-רות שזו היתה, בעצם, העילה לראיון. פורת לא שמח כלל לקיים את הראיון. נדרשו ימים רבים ושיחות רבות כדי לשכנע אותו. גם בסוף הראיון עדיין לא היה בטוח שעשה את הדבר הנכון.

הוא גר עם מישפחתו בראשון-לציון. כך גם אביו לפניו, סבו וסבתו, והוריהם, שעלו לפני יותר מ-100 שנה מאודסה.

על הקיר בכניסה לדירה תלוי אוסף מיק-טרות מרשים. למרות זאת, במשך כל הרא-יון, כמו בהזדמנויות אחרות, עישן פורת

מהמנהלים, דרך הכתבים, הבימאים, העור-כים, הטכנאים, ועד אחרון הפועלים והפי-קידים, מבין זאת. מבינים זאת גם אותם שאינם נימנים עם עובדי-הרשות.

מזה שלושה שבועות הרשות שובתה. שביתה זו מצטרפת לשורה של שביתות וסערות הפוקדות את הרשות מאז שהוקמה. מזה, שלושה שבועות מנהל פורת מאבק איתנים עם ועד-העובדים השובת, ועד עובדי עיתונות-הפקה. במשך כל הזמן הזה פרושים כל תחלואיו של גוף גדול ורב-כוח זה מעל דפי-העיתונות, והשחקנים הראשיים בסיכסוך מככים לפני הציבור.

כי די להגיע לביתו של אורי פורת, הוא הסביר, צריך לנסוע כל הזמן ימינה. "אבל בחזרה", עודד אותי בצחוק, "את נוסעת כל הזמן שמאלה".

בשלוש שנות כוונתו של פורת כמנכ"ל רשות השידור, עברו על הרשות סערות וטלטלות עזות, שחלקן הובלט הסתיים בשביתות-עובדים ובהאפלות-מירקע. מזה זמן רב שרשות השידור מופיעה בעמודים הראשונים של העיתונים, בכתבות נרחבות ובמאמרי-מערכת בעמודים הפנימיים. רשות השידור, רשות-ממלכתית, מהווה מוקד-כוח אדיר. כל מי שנמצא בתוכה,

ברכת אושר ועושר
שנה החדשה

אורי פורת: בכרטיס שנה טובה (1941) בחיליהם במארכסי ב"מ (מימין) וברומא התפקיד שלי בבוקר היה להביא ירקות מהגינה וביצים מהחול...

סבא שלי היה ממייסדי היקב הגדול. עד היום המישפחה של אבי מכניסה ליקב בראשון את כמות עינבייני הגדולה ביותר מבין כל הכורמים. המישפחה שלנו למדה לגדל ענבים ליין.

„אח בגין מעולם לא הכרתי לפנייך פנים אל פנים, ומעולם גם לא עשיתי צעד בכיוון של נטישת המיקצווע וכניסה בעילה לפוליטיקה“

הקברנה המפורסם, שיש קושי גדול לגדל אותו בארץ.

● אתה מבין בייני?
בין השאר. גדלתי עם זה.

■ ■ ■

● מה היה שם המישפחה המקורי שלכם?

פרסקובסקי. זה היה השם של סבא שלי, ואני שניתי אותו כשהייתי בבית הספר, ובעיקבותי שינתה כל המישפחה. אבל שם נעוריה של סבתי, שהיתה בת מייסדים, היה קרצ'נסקי וזה השם המפורסם.

● גדלת בבית של כורמים, איכרים? כן, זה היה בית קטן עם חצר גדולה, אורות של סוסים ועגלות ומשקיעור עם גיירקות וגניתי פרחים ובעלי חיים. כמו כסרטים. כמו בית קטן בערכה.

● ומה היתה האווירה בבית?

אמא היתה אופה לחם חם בתנור חימר בחצר. עד היום אני חושב שהמעדן הפלסטיני המקורי הנפלא ביותר שהומצא מאז ומעולם זה לחם חם מהתנור, טבול בשמן זית וזעזע ובעל ירוק, וביצה של תנגולות, המנקרת את המזון שלה בחצר. זו ביצה שיש לה טעם אחר, צבע אחר וריח אחר. אין דבר נפלא מזה לארוחת בוקר. הכל היה בחצר, הכל עשינו לבד.

● הלכת לבית הספר?

בוודאי. הלכתי לאותו בית הספר שבו למדה סבתא שלי ובו למד אבי.

יום אחר, בכיתה גימל, המורה הושיבה אותי ליד שולחן מיספר שלוש בטור האמצעי. הסתכלתי על השולחן וראיתי שחרוט עליו „עוריה“, וזה השם של אבא שלי, וזאת אותה חתימה שהיה משתמש בה כדי לחתום על ציוריו. אז אם משהו רוצה לדעת מה זה שורשים — זה שורשים.

● איך היה סדר היום שלך, מה היו התפקידים שלך בבית?

אני הייתי הבן הקטן. יש לי אחות, מאירה, שגדלה ממני בעשר שנים, אח, אמציה, שגדול ממני בשמונה שנים.

התפקיד שלי בבוקר היה ללכת להביא ירקות מהגינה וביצים מהחול. זו היתה הפסטורליה שבה גדלתי אני חושב שגם התורעה הפוליטית שלי התחילה להתייצב מהמציאות שאני מכיר מילדותי.

● כלומר?

סיפורים שמעתי מאבי ומחבריו, הדור הראשון של צברים בארץ ישראל. מה שאני יודע זה לא רק מספר ההיסטוריה, אלא גם מגיבורי ההיסטוריה, אנשים שעשו אותה.

● אלו סיפורים?

השתמתי קורם באנלוגיה של המערב

בשעותיה הפנויות כדילת-אוויר באל-על. הבן הוא תלמיד-תיכון, וכאביו, גם הוא חובב-כדורגל מושבע ואוהד קבוצת מכבי תל-אביב.

■ ■ ■

● נולדת בראשון.

בוודאי. גם הסבתא שלי נולדה בראשון וגם אבי נולד בראשון. אני דור רביעי בראשון.

● ומניין באה המישפחה?

ההורים של סבתי באו מאודסה. הסבא הזקן שלי בא לארץ מאודסה ברגל.

● מתוך ציונות, או שאז, בעצם, עוד לא היתה ציונות?

אז עוד לא היתה ציונות, היתה שיבת ציון. הוא בא עוד לפני ביל"ו. הגיעו אז 10 מישפחות לראשון, חלקן מרוסיה וחלקן מרומניה. הן נפגשו במיקווי-הישראל והתחילו להקים את המושבה. הם היו בנים של מישפחות עשירות.

● הם קנו אדמות?

כן. הסבא של אבי היה בין עשרת המייסדים של ראשון ב-1881. שנה אחרים הגיעו הביל"ויים. אנשי ביל"ו היו פשוט יותר טובים ביחסי-ציבור, ולכן חושבים הכל שהם הקימו את המושבה.

● אבא שלך גדל פה?

כן, וגם הסבתא שלי. היא היתה תלמידה במחזור הראשון של בית הספר העברי הראשון בעולם זה היה בית הספר של ראשון, שבו למדו עברית מכיתה אלק. זו היתה עברית של אליעזר בן יהודה. זו היתה מהפכה.

● אבא שלך דיבר עברית בבית?

כן, גם בבית וגם עם החברים שלו, בני גילו, כמו איתן בלקינד, אברהם רפפורט ואבשלום פיינברג, שאחר כך התפרסמו כאנשי ניל"ו.

„העורך הגראפי של עיתון האוניה היה ברנש מוזר, מזוקן, מעלומכר, בעל כישרון אדיר. קוראים לו יגאל חומרקין“

● אבא שלך היה בנילי?

לא, הוא היה צעיר מדי, היה קטן מהם בכמה שנים.

● מה הוא סיפר לך על ראשון של אז?

ראשון של אז היתה ראשון של הכרזת ושל פקידיה-הכרזת. זו היתה מושבה קטנה, 40-50 מישפחות, שהיה באווירה חלוצית, המזכירה מאוד את מה שאנחנו מכירים מסירי המערב הפרוע.

● כלומר?

בתיאבון וצריפים מעץ וחקלאות. דבר, שאבא, לא היה להם מושג בו. הזקנים היו בעיקר סוחרים או בנים של סוחרים אמידים ואקדמאים, והפכו להיות איכרים.

אבי היה בוגר המחזור הראשון של בית הספר בצלאל הוא היה תלמידו של פרופסור בוריס שץ. הוא סיים את בצלאל מייד אחרי מלחמת העולם הראשונה.

ואז סבי רצה לשלוח אותו להמשיך ללמוד בפאריס, אבל אחרי המלחמה היה רעב בארץ, והוא החליט לעזוב את האמנות ולעזור לאביו ולמישפחתו בחקלאות. היו להם בעיקר כרמים ופרדסים.

נשק סובייטי. וב-1967 לחמנו לא רק נגד נשק סובייטי, אלא גם נגד אוריינטליזם סובייטי. האידיאולוגיה הסוציאליסטית, אומר פורת, פשטה את הרגל נוכח המציאות שטפחה על פרצופה.

„מתי פרח הסוציאליזם? שואל פורת ועונה: „כאשר הוא הלך עם הציונות יד-ב-יד. מאותו יום שבו נפרדו דרכיהם של הציונות והסוציאליזם, ואני אומר שזה קרה ב-1956, אז אז שאתה ציוני, או שאתה סוציאליסט. אתה לא יכול להיות דבר והיפוכו.“

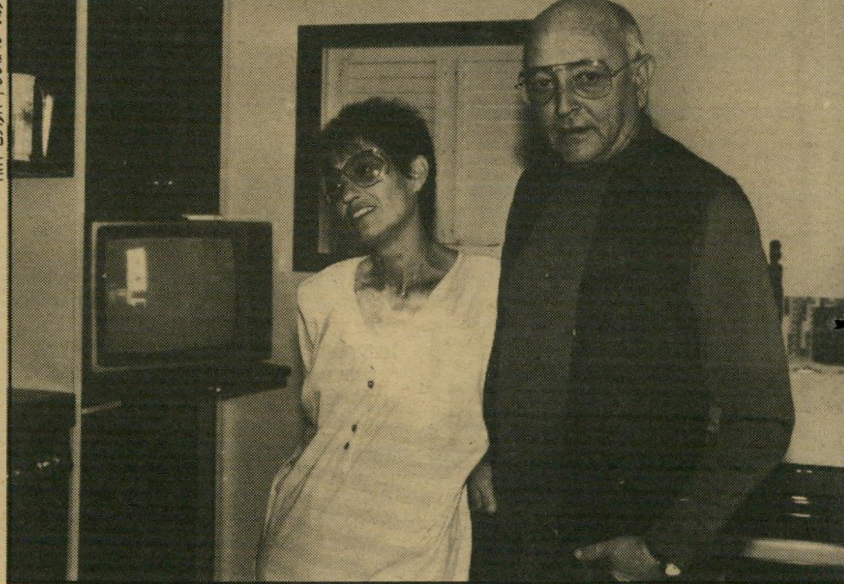
יש לו, למורת, כושרניסוח. יש לו רעיונות מבוססים בנושאים רבים, והוא אינו מתעצל להסביר אותם מתחילתם ועד סופם.

למרות שהיום הוא עומד בעצם מן הצד השני, כמנהל, ונלחם בוועד-העובדים ברשות-השידור, היה פורת במשך שנים רבות וארוכות יו"ר ועד-העובדים בצהרון ידיעות-אחרונות. לכן, כך הוא אומר בחיך, אך ברצינות גמורה, הוא מכיר את כל מהלכי-המאבק, יודע לצפות את הצעדים העתידיים ויודע גם איך להתגונן.

קשה לומר שברשות שורת אידיולוגיה בין ההנהלה לעובדים. העובדים מנופפים לא אחת בעובדה שפורת הוא מינוי פוליטי של הליכוד.

הוא הגיע לתפקיד מנכ"ל-הרשות זמן קצר אחרי שמנחם בגין אמר את המישפט המפורסם: „איני יכול עוד!“, ופרש מן החיים

ענת סרנטיס, העלים הזה

עם אשתו ציסה ליד המירקע המושבת בביתו

הסבתא שלי נולדה בראשון, האבא שלי נולד בראשון, אני כבר דור רביעי בראשון.

הבריטי או הצרפתי. הנוער של אז, שהתחנך על ברכי-הסוציאליזם, לחם באויב כמול. באותה תקופה, סוציאליזם וציונות הסתדרו יפה.

אבל, מסביר פורת, זה היה בלון, כי האויב הערבי לא היה קפיטליסטי, הוא לא היה אויב-המהפכה, הוא כלל לא היה פוליטי.

כך, ממשיך פורת ומסביר, ב-1948 לחמנו בעודנו שרים שירים סובייטים כשבידנו אחזנו נשק סובייטי, נגד צבאות שהיו מצויידים בנשק מערבי. אבל ב-1956 באה התפנית והיוצרות התהפכו. אנחנו הפכנו לבעלי-ברית של אימפריאליזם האנגלו-צרפתי, והערבים הפכו לבעלי-ברית של הסובייטים, כך שלחמנו בנשק מערבי מול

(המשך מעמוד 15)

הפרוע. בפלסטינה-א"י של סוף המאה הקודמת זו היתה מציאות אמיתית. גם כאן היו אידיאליים, שבתים שונים של אידיאליים.

אתה מתכוון לערבים?

כן, הערבים בני-הארץ. הם לא היו מיקשה אחת. היו שבטים ידידותיים והיו שבטים לוחמים.

היו לכם קשרים איתם?

בוודאי, עד שהגיעה לארץ העליה השנייה עם הסיסמות של עבודה-עברית וסוציאליזם-בגרש. עד אז החיים פה היו יחסים-טובים ואפילו למעלה מזה. האוכלוסיה בשום פנים ואופן לא ראתה בחלוצים האלה אויב.

בשאתה היית ילד, היו יחסי שכנות?

בהחלט. אני זוכר שהייתי הולך עם אבי ברגל

במלחמת העצמאות הייתי בן 12, חלמתי בגימנסיה, ואני זוכר שבחור כמה שבועות נהרגו כמעט כל המדריכים שלי ממכבי הצעיר

או נוסע בכריכר, כשהוא היה הולך בענייני עסקים לכפרים הקרובים בסביבה.

הוא ריכר ערבית?

אני ריכר ערבית יותר טוב מערבים.

ואתה?

אני יודע קצת, אבל הוא הכיר ודיבר את כל הדיאלקטים באופן שוטף.

לא חונכת לשינאת ערבים?

ההיפך הגמור. האוכלוסיה הזאת — התרבות, המסורת, עצם הנוכחות שלה, הכפרים שמסביב, עצי-האקריה, הקווארינה, גדרות הצבר, ריח הזעתר, הבצל, הטבק, הגללים, הפיתות שאפו על הסאבון, הקפה שכתשו, החמורים, החומס, הטחינה, הכבש על האש, הפרדסים, הכרמים, השדות, הניחוחות — כל אלה הם חלק בלתי נפרד מההווה שלי.

פתח בראשון בית-חרושת לגזוז, והיה מוכר את התוצרת בים. מכיוון שלערכים היה קשה לבטא שמות, הם היו מדביקים כינויים לפי המיקצוע. אז המישפחה שלי היתה אברגז.

ואתה נולדת אחרי כל זה.

אני נולדתי ב-1935, אבל אני מכיר את כל המציאות מן הסיפורים של אבי, של סבי ושל בני-המשפחה אחרים וחברים.

סבא שלי היה מספר המון סיפורים. הרבה סיפורים שלו, שפירסמתי פעם בידעות, הפכו לפולקלור ונשכח המקור.

הוא סיפר, למשל, שבאחד במאי 1919 הוא ישב עם עוד כמה איכרים בבית-המרוח של המושבה, שזה היה מרכז העיירה, לשם היו באים האיכרים אחרי יום-עבודה כדי לשתות ולהעביר את הזמן בוויכוח-פרלמנט. זהו, אגב, ראשיתו של פרלמנט-ראשון. פיתאום הם שמעו צעקות. "לחם! עבודה!" הם ראו עשרות בחורים צעירים חבושי קסקטים צועדים בסך ברחוב הראשי המאובק של העיירה, מנופפים באגרופים, וצועקים: "לחם! עבודה!"

הסבא שלי התפעם מאוד מאחד המפגינים, שנראה בחור בריא ומוצק, כולו שרירים. הוא קרא לו ושאל אותו אם הוא רוצה עבודה. הסתכל עליו בארשת של פליאה ותימהון ואמר: "יש פה כל-יך הרבה, למה נטפלת דווקא אליי. עשיתי לך משהו רע?"

בשנה אחרת, באחד במאי, הסבא שלי קם כהרגלו ב-7 בבוקר, ושמו צעקות מהחצר. "לחם! עבודה!" הוא פתח את החלון וראה עשרות חברה צועקים: "פועלי כל הארצות התאחדו!" אז הוא צעק להם בחזרה: "תתאחדו, אבל לא אצלי בחצר!"

לסבא שלי היה חוש-הומור אדיר, שאבי ירש ממנו, ואני חושב שבלי הומור קשה מאוד לחיות בארץ-ישראל.

בעצם, מי שהקים, או יצר, את הלאומנות הפלסטינית, היו אנשי העליה השנייה, שניסו לזרוע כאן בארץ את רעיונות המהפכה הבולשביקית באופן מלאכותי. לפני כן לא היתה ישות פלסטינית ואולי גם לא היתה ישות ישראלית. אלה היו פלחים מוסלמים ואלה פלחים יהודים. אנשי שיבת-ציון ראו באוכלוסיה המקומית חלק בלתי-נפרד מהארץ הזאת שצריך לחיות איתה, לא לנשל ולא לגרש. וזה בדיוק מה שעשו אנשי העליה השנייה — גירשו אותם וניסו אותם וגולו את פרנסתם.

גם זאב ז'בוטינסקי אמר שצריך לחיות איתם, כשכתב בשירו שחי' נרות לירדן את השורה המפורסמת: "שם ירווה לו בשפע ואושר בן ערב,

ענת טייטלבוים היילד

ליד סאדאת ובגין

הרגשתי שמיציתי את עצמי מוקדם מדי...

קשה לי מאוד לתאר את ארץ-ישראל בלי הדברים האלה, ארץ-ישראל האמיתית. אני זוכר את הביקורים של השייח'ים אצלנו בבית. כמו הציפים של האינדיאנים, היו באים אלינו לעשן את מיקטת-השלוש. הייתי מקשיב בהערצה לכל השיחות שאבי היה מנהל איתם בשפתם, עם כל הטקס של קבלת-הפנים והמסורת של הכנסת-אורחים שהוא למד מהם. ואני זוכר באיזה כבוד היו מקבלים אותנו כשהיינו באים אליהם לכפר או למאהל.

מדוע?

בזמן מלחמת-העולם הראשונה, כאשר החקלאות היתה בפשיטת-הרגל, כי לא היתה כל דרך לשלוח תפוחים ויגיות לחו"ל, הסבא שלי

בחדר-העבודה בבית, ליד תמונות מימי בהונתו כיועצו של בגין גם נשיא-המדינה הוא מינוי פוליטי

מאוד מן הארגומנטציה שלי, ובתוך עשרה ימים העבירו אותי ועוד ארבעה מחבריי לחיליהם. זו היתה הפעם הראשונה שגיליתי איזה כוח עצום יש לכתיבה.

אז החלטת להיות עיתונאי?

כן. עסקתי בכתיבה גם בגימנסיה, אבל בצבא גיליתי את הכוח של הכתיבה.

עברת לחיליהם. ומה עשית שם?

שיבצו אותי במחלקת-מיניצעים כמכ"ם, אבל זה לא מצאיתן בעיניי. ניסיתי להתקבל לקומנדו הימי אבל היה חסר לי מישקל. אז כתבתי מיכתב לקפטן של הפריגטה שעליה שרתתי, ואמרתי לו שאני לא רוצה להיות מכ"ם. הוא קרא לי אליו ואמר שהוא רואה שאני יודע לכתוב, שהוא מחפש מישהו כזה, וביקש שאוציא את העיתון של האוניה. הוא מינה אותי כמוזכיר-האוניה, שזה היה משהו כמו ראש-לישכת-ראש-משלה, ואמר שבזמני החופשי אוציא את העיתון.

שמחת?

בטח. אז היה באוניה בחור בשם ירון ליוואי, שהיה לו כישרון עיתונאי נדיר. כשאני התגייסתי הוא השתחרר, אבל הוא כבר יצר את העיתון, ומשם יכולתי להמשיך. הוא קרא לעיתון קרש. והיתה לו גם אידיאולוגיה לשם. הוא הסביר שהאמת היא כמו קרש. לא ניתן להטביע אותה גם אם תזרוק אותה למים, היא תשוב ותצוף. זה היה עיתון לוחם בעד זכויות הפרולטריון של האוניה, הסיפונאים, המכונאים המלחים הפשוטים.

כמה אנשים היו על האוניה?

200 איש. אני הקמתי מחדש את מערכת קרש. היו כתבים בכל סיפונאי האוניה.

שלוש השנים שעבדתי במחיצתו של בגין היו עבורי בית ספר גבוה מאוד לעיתונאות זו היתה הזדמנות להכיר את העיתונות מצידה השני

העורך הגראפי היה ברנש מזור, מוזק, משלומפר, בעל כישרון אדיר, קוראים לו אייגוס, הירוע יותר כיגאל תומרקין. ואו, פיתאום, כל ההווה של האוניה היה מסביב לעיתון. היינו יורדים על הרס"ר, מתעללים בטבח, משמיצים את האפסנאי, לחמנו על זכויות-המלחים.

העיתון היה כל-יך פופלארי, שגם מפקרי אוניות אחרות רצו אותו, והוא הפך לעיתון של כל השייטת.

זה היה עיתון יומי, ולקראת השקיעה היו מסתדרות חמש אוניות-השייטת, בשורה והיינו מעבירים בחבלים את הגלילות של קרש מאוניה לאוניה. זה היה חלק מאימון העברת-ציוד, לפעמים אפילו בתנאיקר.

היו בעיתון גם טורי-כילות, ואנשים היו באים ובוכים במוזכירות שנוציא קטעים עליהם, שמא העיתון יגיע לנשותיהם או לחברותיהם שעל החוף. או ראיתי איזה כוח יש לעיתון. הקצינים רעדו מפנינו.

העיתון היה מרכז-החיים של מאות אנשים ששרתו בפריגטות, ובמיניצעי-סיני יצאו למסע שנמשך שלושה חודשים מסביב לאפריקה, (המשך בעמוד 42)

העולם הזה 2618

למרות שכל מישפחתי היתה בציונים הכלליים אחי, שמבוגר ממני בשמונה שנים, היה איש אצ"ל, וגם אני משחר-נעורי, אף כי הייתי ילד כשלחמו בכריטים, ראיתי במנחם בגין את מורי ורבי. והאמנתי בדרך ובבהתנהגות, בתורות ובמעשיו. בגין תמיד היה בשבילי המשך טיבעי לגיבורי-ילדותי, אנשי ניל"י, איתן ונעמן בלקינה, שרה אהרונסון ואבשלום פיינברג, בני דורו וחבריו של אבי, שממנו ומהם ינקתי את מורשתי.

היית חבר בתנועת-נוער?

הייתי במכבי-הצעיר.

ובמילחמת-העצמאות?

הייתי תלמיד בגימנסיה בראשון. זו היתה תקופה איומה מבחינתי, כי בתוך כמה שבועות נהרגו כמעט כל המדריכים שלי במכבי. זאת היתה מלחמה שפגעה כמעט בכל בית בראשון.

אתה זוכר קרבות שהיו באיזור?

בוודאי. היה קרב על מחנה צריפין, שלושה קילומטר מהבית, ובקרב הזה השתתפו בני-ראשון ופשוט נלחמו על הבית.

היה קרב ליד באר-יעקב, שבני ראשון השתתפו בו, היה קרב ליד מיקוה-ישראל ובני ראשון השתתפו בו. אלה היו קרבות על הבית.

מה אתם, הילדים, עשיתם?

אנחנו עברנו בניצורים. חפרנו חפירות במושבה.

ומה עשית בצבא?

הייתי בחיליהם.

איך הגעתי לחיליהם? מה לי, בן למישפחת עובדי-אדמה ולחיליהם?

בגימנסיה היינו מבלים את החופש-הגדול בקורסים של הגדנ"ע. היה גדנ"ע-אוויר וגדנ"ע-ים וסתם גדנ"ע-ירגלים.

אני, עם החברים שלי לכיתה, החלטנו לגדנ"ע-ים. זה היה רכב חדש, מיסתורי, קסום, משהו שלא ידענו.

לשחות ידעתם?

כן, בוודאי, היינו שוחים בכריכות-השקיה של הפרדסים. ב-1942, כשהייתי בכיתה בית, לימדו שחייה-חובה בבית-הספר. אז (הפילדמרשל ארווין רומל הגיע לאל-עלמין, והיה חשש שהנאצים יגיעו לארץ. למיקרה כזה תיכננו שהילדים יבחרו לשפת-הים וישחו לאוניות-הצלה, שיבואו למשות אותנו מהמים. לכן למדנו שחייה בבית-הספר.

כך שידענו לשחות, והלכנו לשלושה קורסים של גדנ"ע-ים, במשך שלוש חופשות-קיץ. עברנו אימונים מפרכים והאמנו שאנחנו תורמים ועוד נתרום בכך לצה"ל. היה ברור שמי שעושה את הקורסים האלה יתגייס באופן טיבעי לחיליהם. כשהתגייסנו, מצאנו את עצמנו בגולני. לא שהיה לנו משהו נגר גולני, אבל הרגשנו את עצמנו מרומים.

מה עשיתם?

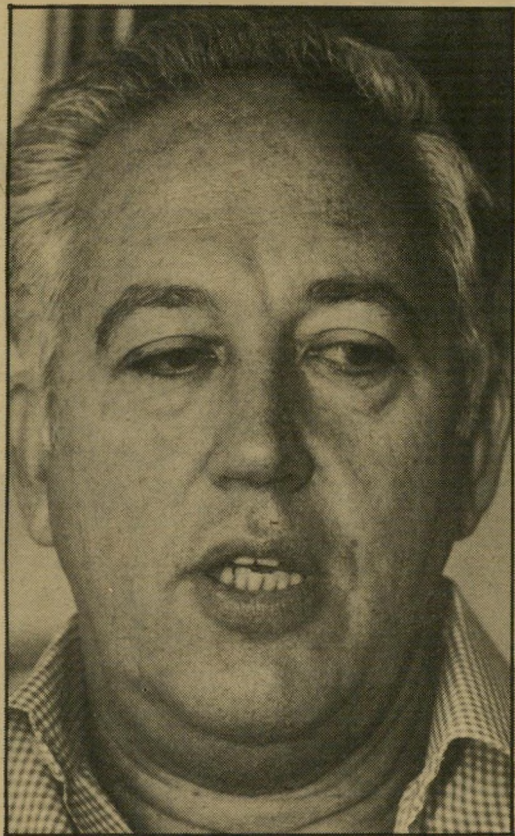
זה היה ב-1953, ואו אמרו שמגולני יוצאים רק באלונקה. אני אמרתי שאני הולך להילחם על הצדק שלי ושל החברים שלי. אז כתבתי את המאמר הראשון בחיי. זו היתה הפעם הראשונה שהתמודדתי עם הפובליציסטיקה. בלילה, לאור נר, באוהל סיירים, כתבתי מיכתב למי שהיה אז מפקד-הגדנ"ע. זה היה מאמר של 500 מילה, שבו תקפתי את המדיניות של הצבא. האשמת את חיליהם על שגייס אותנו לקורסים של הגדנ"ע בטענות-שווא, והשורה התחתונה היתה משוואה: אחת מהשתים, או שהצבא יעמוד בריבור, ואו מקומי ומקום חבריי בחיליהם, מפני ששם נוכל להביא תועלת אחרי ההכשרה שעברנו, או שיפסיקו לרמות את הנוער ולגזול את זמנו באימונים לא רלוונטיים. המכתב הועבר למפקד חיליהם, שהתרשם

1000

A black and white photograph of a large, multi-story building with a prominent central tower and crenellated roofline, resembling a castle or fortress. The building has many windows and a large arched entrance on the left. A small figure is visible near the entrance.

17 _____

גדי יעקובי:

„לקחתי בחשבון שעלולים לחסל אתי חשבונות!“

היו מי שנופפו השבוע בזיכרונות משנת 1976. אז כיהן גדי יעקובי כשר-תחבורה, והוציא את הרוח ממפרשי השביתה של פקחי-האוויר עלידי הצבת פקחים צבאיים במקומם. בתחילת השבוע, כשהחליט יעקובי (בשיתוף פעולה עם יצחק נבון, שר-החינוך והתרבות) על שידורי הערוץ השני בתדר של הערוץ הראשון השובת, רגזו השובתים והיו שאמרו: רבותני, ההיסטוריה חוזרת... שאלתי את יעקובי אם אומנם הוא שובר-שביתות מיקצועי.

נו, כאמתי זה אבסורד, זהו סילוף! האמת היא שלא רציתי להגיב על הטענות הללו, אם כי הן הצליחו להכעיס אותי. יש מי שחושבים שאם חוזרים על שקר פעמיים — הוא הופך, בסופו של דבר, לאמת. שכיתת הפקחים ב-1976 לא היתה מוכרת עלידי ההסתדרות. היא היוותה סכנת-נפשות לאלפי נוסעים, שהיו תלויים באוויר, ושריחפה עליהם סכנת-התרסקות. היה זה הכרחי להכניס שישה פקחי-אוויר של חיל-האוויר למיגר-הפיקוח, כדי למנוע אסון. לא אני קיבלתי את ההחלטה אז, אלא ראש-המשלה, יצחק רבין, שרהמישפטים חיים צדוק ואחרים. זה היה חיוני.

● **הבה נתקדם ל-1987. גם הפעם לא שברת שביתה?**

לא הרי עליתי על ערוץ ריק! אני מתחמק מאחריות, אבל זאת היתה המלצה של הנהלת רשות-השידור, הממונה על החוק. זו המליצה לפני שריהינוך, שהמליץ לפניי. לא הרחבנו את השידורים — והאמיני לי, היו פיתויים.

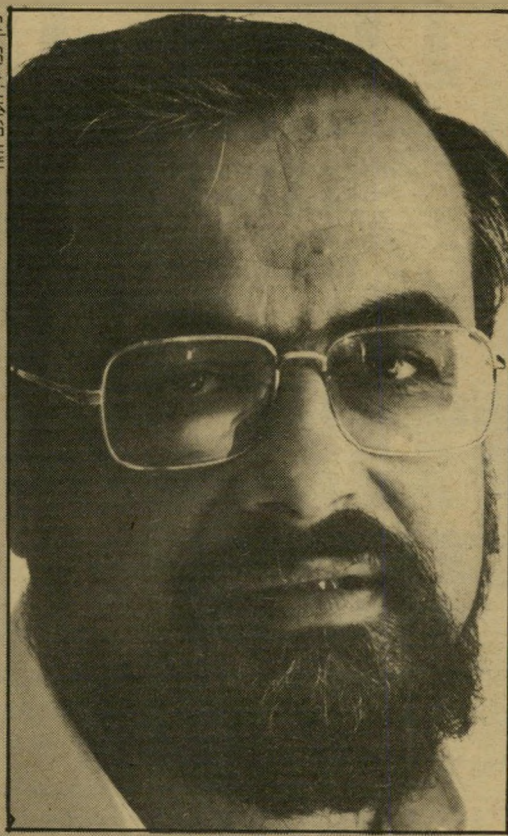
שידור

● **למשל?** הציעו לנו לשר את שושלת, שידורי-ספורט, להעביר אירועים חשובים בשידוריהם. הציעו לנו כבר משרד-התחבורה... השיקול היחידי שהינחה אותי היה...

● **האמא של מודעי?** היא וקשישים אחרים, ועוד שני-שלישים מהאוכלוסיה. מרוע לתושב עפולה לא מגיע להתבדר כשם שמגיע לתושב תל-אביב?

● **כשקיבלת את ההחלטה לשר בתדר הערוץ הראשון האם לא חששת שאתה עלול להיחסר למטרה לחיסול-השבונות כאשר עיתונאי רשות-השידור ישובו לשר?** היו לי שיקולים חשובים יותר.

● **אני בטוחה שלא-ישיבו, כמוך, ההיבט התקשורתי הוא חשוב ביותר.** לקחתי זאת בחשבון. אבל אם יהיו עיתונאים שיפעלו לפי שיקולים של חיסול-שבונות — הם יפעלו בניגוד לאתיקה המיקצועית. (דפנה ברק)

שמעון הוכמן:

„אם ישירו בבתי-הכנסת יבואו לשם גם חילוניים!“

בשבוע הבא יערך בהיכל-התרבות בתל-אביב הקונצרט לחזנות, שעורכת עיריית תל-אביב בכל שנה. בקונצרט כזה התחיל את דרכו החזן הצעיר דודו פישר, שלימים היה לכוכב „עלובי החיים“.

מלבד הקונצרט, דובר בעיריית תל-אביב על פתיחת בית-ספר לחזנים, מיקצוע שחשבנו שעבר מן העולם. האם יש עוד קהל הצמא לחזנות האם יש צורך בחזנים? את השאלות הללו ואחרות הפניתי לשימרון הוכמן, מנהל המחלקה-לתרבות-תורנית בעיריית תל-אביב. אומנם יש הרגשה שמיקצוע החזנות עבר מן העולם, לפחות בארץ. אנחנו עושים מאמצים להחזירו.

● **מדוע?** כל הסיפור התחיל בראש-העירייה מר להט, האוהב מאוד חזנות. לפני 10 שנים הוא פגש ביהודי בשם חיים וינר, הגר במיאמי, ושגם הוא אוהב חזנות. בעיקבות השיחה הזאת הוקמה קרן, שמר וינר תורם לה ביד רחבה, והתחילו הקונצרטים לחזנות כל השנה.

● **אני מבינה שבקונצרט השנה משתתפים חמישה חזנים. מאיפה הם?**

דת

בן-ציון מילר הוא מארצות-הברית. יעקב מוצן ורויד בגלי שניהם מקנדה. מישראל יש שני חזנים, נפתלי אשטיק ואליהו גרינבלט.

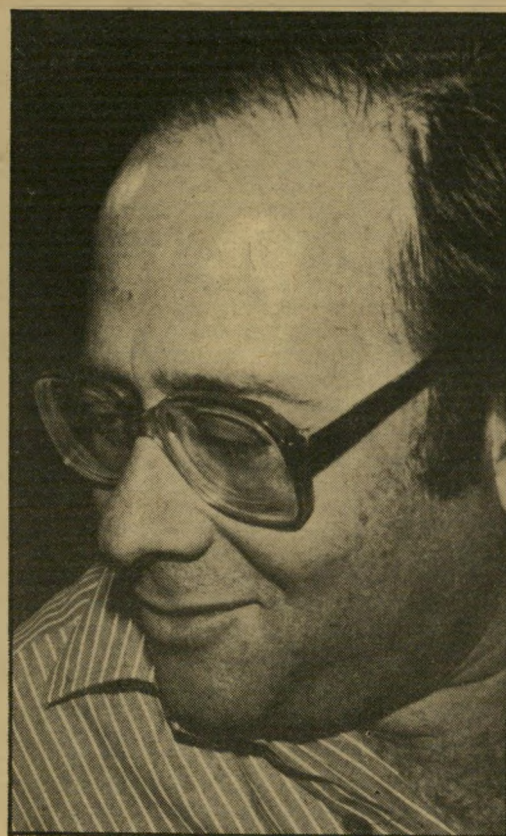
● **האם יש בארץ חזנים המתפרנסים מזה?** לצערי לא. ולכן המיקצוע גווע. בארצות-הברית ובקנדה החזן מחזיק בכל בית-הכנסת.

● **אז למה לפתוח בית-ספר לחזנים, אם הם לעולם לא ימצאו עבודה אצלנו? אתם נותנים להם מיקצוע, שאיתו יהיה להם קל לרדת מהארץ?**

גם אנחנו חשבנו על זה בתחילה, ודנו בכך. הוחלט שכל חזן שיקבל מילגה ללימודים יתחייב לעבוד בארץ במשך חמש שנים. אבל אתה בעצמך אומר שבארץ בתי-הכנסת לא שוכרים עוד חזנים.

זאת אחת הכוונות שלנו. אנחנו רוצים לשכנע בתי-כנסת לקחת חזן. אנחנו מאמינים שכאשר יתחילו לשר בבתי-הכנסת, יבואו לשם גם אנשים חילוניים.

● **אם ישירו בבתי-הכנסת גם אני אגיע לשם.** את רואה, כבר הצלחנו. (דניאלה שמי)

מנחם זילברמן:

„לפעמים זה מציל ולפעמים זה מזיק!“

מיום הראשון, האחד בנובמבר, יש חובה לחגור חגורות-בטיחות במכונית גם בתוך העיר. מלבד חוסר-הנוחיות שבחגירת החגורה, במיוחד בחודשי הקיץ הלוהטים, יש הרבה אנשים הטוענים שהם ניצלו מתאונות מפני שלא היו קשורים בחגורה. אחרים מתעצבנים מעצם חקיקת החוק.

פניתי אל מנחם זילברמן שעבר, השנה, יחד עם אשתו דורית, תאונה קשה, ושאלתי אותו מה דעתו על החוק ואם הוא מתכוון לעמוד בו.

אני חוגר חגורת-בטיחות בתוך העיר כבר שנים. אני פשוט נוסע בתוך העיר במהירות שמתכנני בכבישים באיזור לא חשבו עליה.

● **החגורה לא מפריעה לך על הבטן?** אני יודע שאת לא תאמיני, אבל אפשר להשיג חגורות המצליחות להקיף את הבטן שלי.

● **אתה חושב שהחגורה מצילה?** אני חושב שהחגורת-בטיחות היא הימור. יש סוג של תאונות, שבהן חגורה יכולה להציל חיי-אדם, ויש תאונות שבהן היא יכולה לגרום לאסון, כמו, למשל, כאשר המכונית נדלקת, והנוסע או הנהג לא מצליחים להשתחרר מהחגורה, והיו רברים מעולם.

● **האם בתאונה המסורסמת שלך ושל דורית באיטליה הייתם חגורים?** אני הייתי חגור, ודורית לא.

● **ובאמת אתה כמעט ולא נפגעת, ודורית נפגעה קשה.**

האטו שפגע בנו פגע בצד שבו ישבה דורית, ומהמכה היא חטפה את השברים והפגיעות. אחרי זה המכונית שלנו התהפכה

תאונות

על הגג, הדלת נפתחה ודורית עפה החוצה. אילו היתה קשורה, והמכונית היתה מתהפכת עליה, או שהיו מנסים לשלוף אותה מתוך המכונית ההפוכה, יכול מאוד להיות שלא היה מה לשלוף, או שהיו גורמים לה לגזים עוד יותר קשים.

● **זאת אומרת, שבעצם אין לך דיעה אם חגורות בתוך העיר זה טוב ליהודים או רע ליהודים?**

כן, אני חושב זה הימור. פעם זה מצליח, ופעם לא. מה שמרגיז אותי זה שהמשלה הזאת, במקום להשקיע בכבישים, מחוקקת חוקים. הם יושבים להם שם למעלה ואומרים „הטיפשים האלה לא יודעים לשמור על עצמם, אז נשים להם חגורות-בטיחות. ואם זה יצליח, אולי גם נשים להם אוזקים.“ אני לא צריך את קורפו שיגיד לי אם לחגור חגורה או לא.

● **אולי יש כאלה שצריך להגיד להם?** באמת? ואז תאונה הראשונה, כשאדם ייהרג מפני שלא הצליח לצאת מהרכב, יתבעו את המשלה. מה הם יגידו אז?

● **ואתה בכל זאת חוגר חגורה בתוך העיר?** זה ההימור שאני מהמר, ואני אחראי לעצמי. (דניאלה שמי)

הייה חכם, קנה עכשיו מזגן תדיראן

כדי שיהיה לך חם בחורף וקר בקיץ

ב-8 תשלומים

שקליים שווים ללא ריבית והצמדה

אל תשאר גם בקיץ הבא בלי מזגן

רק מזגן 1 מתוך 3 מזגני תדיראן נשאר בארץ, 2 מכל 3 מזגני תדיראן מיוצאים לארה"ב. צלצל לתדיראן ונשלח אליך יועץ הנדסי שימליץ על המקום הטוב ביותר להתקין בו את המזגן ועל הדגם שיתן לך את התוצאה הטובה ביותר. מזגנים מפוצלים מזגני חלון ומזגני רוטרי בהספקי מדחס שונים.

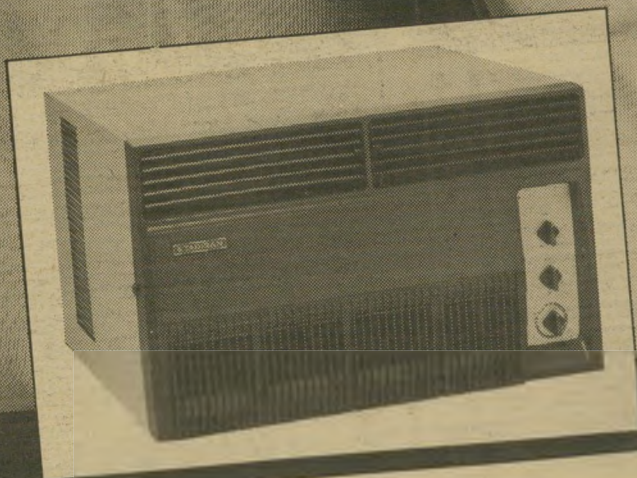
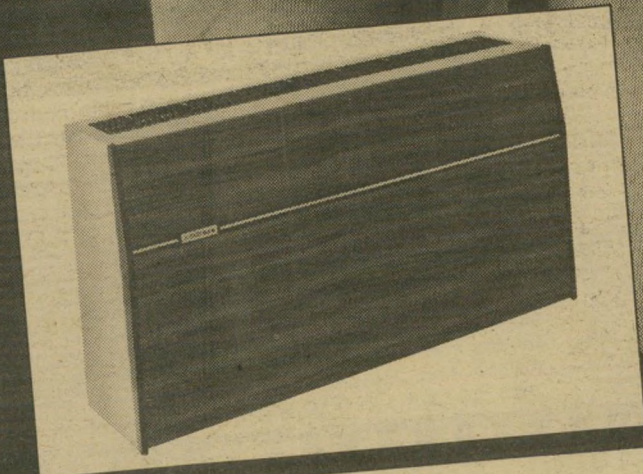
האספקות: תוך 10-12 שבועות

 ברור פרטים והזמנות: חייג עוד היום לתדיראן מזגנים סניפי תדיראן: תל-אביב • 03-5420304 • חיפה • 04-748756/16 • ירושלים • 02-710221 • באר שבע • 057-36561 • רשת בית המזגן (רעננה, ת"א, חולון, ר"ג, ראשל"צ, נתניה, ירושלים, חיפה, ב"ש) • שווק הוגן, ת"א • סלון סבוי, חולון • ספראי, ב"ב • ואצל סוחרים מובחרים.

תדיראן

מזגן היצוא מס. 1 של ישראל

קטן במיוחד

הכוכבת הראשית

החמיאה באוזני בעלה

המחזאי על אוזניו

הפרטיות - מה קרה

כחיפה שקרה בניו יורק

ויקרה בלונדון

המהדורה ה-25 של פסטיבל-ניו יורק נחתמה בהצלחה מסחררת בהקרנת בית ההיסטוריים (שבישראל כנראה יקרא, משום מה, שם המישחק), בדיוק יום אחד לפני שסרט זה הוצג בפסטיבל-לייפציג. אלא שבניו יורק יכלה השחקנית לינדי קראו, להחמיא באוזני בעלה, ריינולד מאמאס, המחזאי שהפך בימאי. עלה והצלח בקאריירה החדשה של, יקירי, חוז משתי האוזניים הנפלאות שיש לך, יש לך אוזן נפלאה לדיאלוגים.

הצלחה ניו יורקית נוספת שמפאת הברלי השעות הוצגה גם היא כחיפה בדיוק באותו היום, היא נכבר בארס, לפי צ'ארלס בוקובסקי, בבימוי בארבע שרר.

מבט חטוף נוסף בתוכנית פסטיבל-ניו יורק מגלה שם לא רק את הסרטים שהוצגו בחיפה, כי אם גם את אותם שהוצגו בוונציה, בירושלים ולוקארנו, בקאן בברלין ושיוצגו בלונדון, שיהיה הפסטיבל הבא.

פסטיבל-לונדון יתחיל ב-11 בנובמבר, כגאלה של סרט שהרים מהגידופים והנאצות בין מפקידי

בימאית סיברניק מחיפה ללונדון

לשחקניו כבר נשמעים למרחוק. תפילה להולכים למוח. של הבימאי מייק הודג'ס, הוא הסרט שהעלה את חמתו של מייק רורק כל אימת שזוכר בו, ושעקב הופעתו בו לקה בהתמוטטות-עצבים חמורה.

רורק טען שהמפיק סם גולווייד הבן והבימאי סובבו אותו בכחש. הוא התפתה להאמין שהוא עושה סרט האוהד את המתחרת האירית, אבל בסופר-לדבר התברר, לדעתו, שההיפך הוא הנכון. בינתיים קיוותה החברה, שכתוצאה מהתנצחותה עם הבימאי יעלו הכנסותיה בקופה, אבל מסתבר שהסרט עושה קאריירה בינונית למדי בארצות-הברית. אין ספק שבלונדון יהיו לו השלכות פוליטיות ברורות.

פסטיבל-לונדון מציג כאירוע-מרכזי את המחזאים, סירטו האחרון של ג'ון יוסטון, ואת הסרט הדוקומנטרי של הבימאית ליליאן סיברניק (שהתארכה גם היא בחיפה), 'יוספון והדבר' (נאם, מה שמוביח שוב שהאירועים המרכזיים בעולם הקולנוע נודדים מפסטיבל אחד למישגורו).

לא רק סרטים, גם האנשים נודדים בעיקבות הפסטיבלים — מרים מזיר, השחקנית הצרפתייה שביקרה בישראל לרגל הצגת אנש בל'בי בחיפה, הוזעקה מאילת על-ידי מנהלי פסטיבל לסרטים קצרים בברלין בתחילת נובמבר כדי לשמש שם כשופטת.

תדריך

חובה לראות:

תל-אביב: נרדפי החוק, זקוף ת'אוזן, בלח לחופש הגדול, שיר אשיר בשם, לא שם זין, חיים מלך-ירושלים, ז'אן דה פלורס, החנות מעבר לפינה, מסאל נ'אקס.

ירושלים: מסאל נ'אקס, לא שם זין, בית האמ-צ'ים, ז'אן דה פלורס.

חיפה: החנות מעבר לפינה.

עזנה מיינר

חביב, תוסס

וקולנועי

ריטה, סו ובוב גם הוא (רביחן, תל-אביב, אנגליה) — עוד קומדיה בריטית השואבת השראה מן ה'פרולטריון'. היא מצטיינת בהרבה מאוד חיוניות וחוצפה, גם אם אין בה הרבה מן הסיגנון ומן העידון שמצפים למצוא ביצירה קולנועית מושלמת.

העלילה כולה ממוקמת בעיר שדה, הבנויה כולה שיכונים, ובהם תערובת עסיסית של גזעים וטיפוסים. שתי הנערות, ששמן מופיע בכותרת, הן ידידות אמיצות בגיל-העשרה. המין הוא הישועה היחידה בחייהן מפני השיממון המוחלט, האנושי והתרבותי, שסביבן.

את סיפוק מאווייהן בנושא זה מספק בוב, סוכן נוסע שבביתו הן מבלות מדי-פעם, כשמרטיפות. כאשר הוא מחזיר אותן הביתה, בתום ערב ארוך ומייגע שבילה עם אשתו, הוא דואג לנסוע בנתיב הארוך ביותר, לעצור במקום השומם ביותר, ולהדגים לכל אחת מהן בנפרד את נפלאות כושרו המיני האיתן, שעה שהשניה צופה מן הצד.

כל זה נראה כמו סידור אידיאלי לשלישיה, עד אשר האשה החוקית, שנפשה קצה כבר בהרפתקאות בעלה, מחליטה שאינה מוכנה להיות נלגל חמישי בעגלה. היא נוטלת יוזמה, משתפת בסודה את הוריה של אחת הנערות, ואז נטרפים הקלפים, לאו דווקא לפי התיכנון.

אלן קלארק, בימאי שעיקר עבודתו עד היום היתה בטלוויזיה, מקפיד להכניס קצב עירני מאוד בסדר-העניינים.

הולנדי

ללא הרדמה

ההתנקשות (אורלי, תל-אביב, הולנד) — למעשה, נושא הסרט את כל הסממנים הרצויים לסרט כדי שיגרוף את פרס האוסקר לסרט ה-

זר: בעיה כלל-אנושית וקונפליקט מוסרי, עלילה חובקת עולם, תקופות וארצות, סיפור שבו נכנסות ויוצאות עשרות דמויות, הפקה עשירה יחסית לסרט אירופי. בקיצור — סרט עשוי על-פי מירשם נכון.

גם הבימאי, פונס ראדמייקס, נושא איתו זה שנים את חותם הבימאי הלאומי של הולנד. הוא מתמחה בסיפורים של גיבורים היסטוריים, על רקע אפוסים רחבי-יריעה (מקס האבלר).

לא במיקרה נערך בהולנד, בשנה שבה הוגש ההתנקשות כמועמד לאוסקר, סמינר בנושא 'מילחמת העולם, המחתרת ושיתוף-הפעולה'. על הסמינר דיווחנו במדור זה לפני שנה. המסקנה העיקרית, אחרי צפייה ביותר מ-20 סרטים שנעשו בהולנד בנושא זה מאז מילחמת-העולם השנייה, היתה שהולנד מתייסרת עד היום בעניינים של מוסר במילחמה: שאלת המתחרת, ואם חברה היו גיבורים, טוריסטים או פחדנים, עדיין מעסיקה אומה זו.

גם לראדמייקס, נושא מילחמת-העולם השנייה, הטרומה שלה ותסביכי-האשם של ניצוליה, אינו חדש. הוא העלה אותו בסרט שחור-לבן, פנינה קטנה בשם זהות כפולה, שנעשה בשנת 1964, במימון איל-הבירה פרדי היינקן. מאז אסר

גרג' קוסטיגין: ליהנות ממנו

שחקניו נראים כאילו הם נהנים מכל רגע, ובתסריט של אנדריאה דנבר בת ה-25, המדברת על דברים שהיא כנראה מכירה מקרוב, יש תחושת אותנטיות.

אולי אין זה סרט חשוב במיוחד, והאסתטיקה בו אינה מגלה לנו עולמות חדשים, אבל זהו בהחלט קולנוע אמיתי וחביב, המשתמש בשפה שלעיתים מעלה סומק בלחיים בתוליות, והמצגי חדות-חיים תוססת, שנעים לראותה על הבד.

ניצול הולנדי במעיל גרמני: טראומה

המממן להציג את הסרט בכל מיסגרת מיסחרית, כנקמה אישית על שהשחקנית הראשית, שהיתה אהובתו של היינקן, ברח ממנו עם הצלם הראשי.

בזהות כפולה סיפר ראדמייקס על איש-שוליים שהפך בעל-כורחו לגיבור, ונחשד כסוכן כפול הן על-ידי הנאצים והן על-ידי בני-מולדתו.

בהתנקשות מתאר ראדמייקס את טראומת המילחמה באמצעות סיפורו של רופא-מרדים.

הצד האחורי

של הביטחון

ללא מוצא (בן-יהודה, תל-אביב, ארצות-הברית) — מותחן מוליטי מן הסוג שבו בני-אדם אינם חשוי בים כלל, רק מעשיהם קובעים, יותר מאשר למציאות.

קווין קוסטנר, כוכב באופנה, מגלם קצין ימייה בעל עבר בביון. חברי-נעורים מגייסו לעבוד למען שר-הביטחון-האמריקאי, במאמציו של זה לבטל תוכנית יקרה ומיותרת לבניית צוללת עתידית, מיבצע הזוכה לתמיכה של לובי מוליטי רב-עוצמה.

אלא שבמקביל מתאהב קוסטנר בנער-ליווי יפהפיה, שמסתבר שהיא גם פילגשו של השר המעסיק אותו. העניין מסתבך והולך כאשר השר הורג את הנערה בהתקפת-זעם. על הקצין מוטלת האחריות לנקות את הרוצח מכל חשד וללכוד תחתיו רוצח דמויו.

הרומאן של קנת פרינג השעון הגדול, שהוא הבסיס לתסריט, שימש כבר לסרט שנעשה לפני כמעט 40 שנה, אלא שאז היה העניין צנוע יותר. דובר אז בעורך של עיתון וכתב בכיר, ולא בקברניטי מדינה ובעתיד העולם החופשי.

התסריט של רוברט גארלנד מנחם את האירועים מעבר לאמינות, ואילו רוג'ר דונאלדסון, בימאי ניו-זילנדי שסירטו המוצלח ארמון מתנפץ, לא הוצג בישראל, תלוי לחלוטין באיכות התסריטים המוגשים לו, וכאן הוא בעצם נפל בפח.

שון יאנג וג'ין הקמן: השר היה קנאי

המחצית הראשונה של הסרט נראית כמו רומאן-משרות לכל דבר. החלק השני של הסרט מתחיל אומנם לרתק, אך לא מפני ההזדהות שמעוררות הדמויות, אלא משום שקצב-האירועים הולך וגובר, ועימו נסגרת הטבעת סביב הגיבור.

קווין קוסטנר הוא בחור נאה, לכל הדעות, אבל אין לו כאן הרבה חומר לבנות לעצמו דמות, ואין לו הנתונים הטיבעיים שסיפקו אופי לדמות בלתי-קיימת. אפילו ג'ין הקמן, שהוא הרבה יותר ותיק ומונסה ממנו, מפסיד במאבק עם התפקיד.

© 2006 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 260: 395–403

גבירות העבר באו

להראות ולראות ★ אלכו'

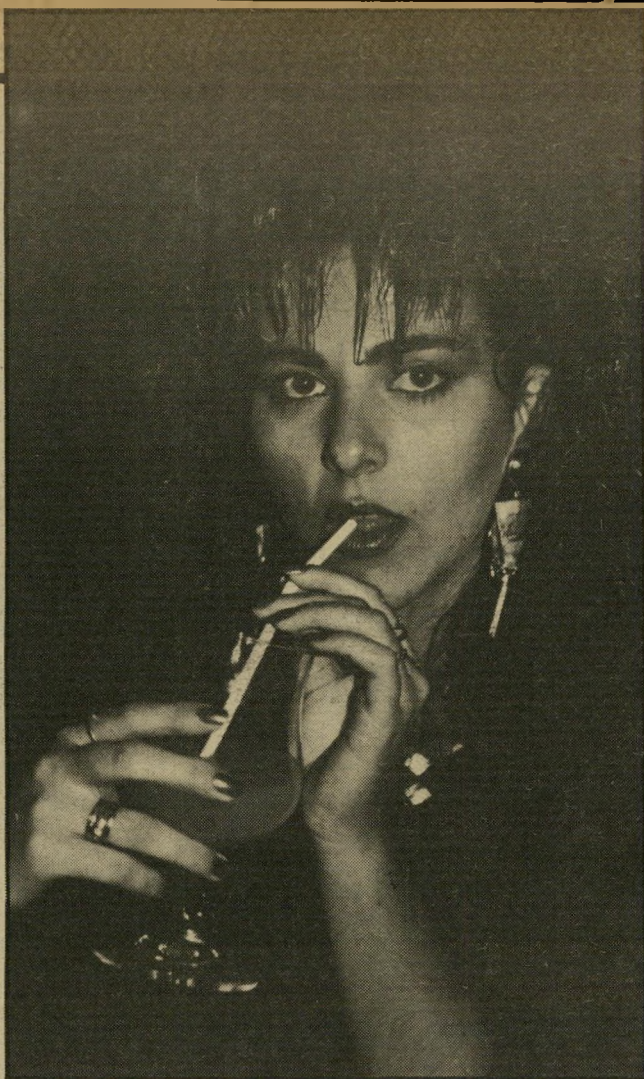
הול ואוכל סיני עירפלו את הצייר

אמור קנציפולסקי בנו של המציל הידוע טופסי מחוף פרישמן, מפורסם גם בזכות הרומאן עם רונית ויגלר. במסיבה נצמדה אליו הדוגמנית החיילת איריס יצחקי.

קארין סרוויאן עולה חדשה מבולגיה, דמות חדשה בחיי הלילה. היא באה בחברת המעצבת הבלגית דניס באומגרטרן (לצידה). השתיים דחו את החיזורים הלא-אירופיים.

רוית זיו עתודאית בת 22, אחת היפות האמיתיות שנראו במסיבה. רוית שניהלה רומאן עם הדוגמן מוטי הורנשטיין, מסיימת את שירותה בקרוב, וממשיכה בלימודים אקדמיים.

זקני

ציון

לצעירי

ישראל

רוית זיו הפתחתיקוואית, שנערכה בריסקוטק הרובע הדרומי. האורחים הרבים שגדשו את הבר והדיסקוטק רקדו וטיילו בין הקומות במשך שעה שלמה. פרצופים מוכרים בציבור לא נראו שם, אך גם אלמונים יכולים להיות יפים ובעלי סכסאפיל, בדיוק כמו המפורסמים והיפים, שהם בעצם מאוד לא יפים, אלה רק מתחזים ככך. אלה, אז בקיצור, ארץ-ישראל היפה והצעירה התרכזה ברובע הדרומי והשתעשעה ברכה שלה.

האקשן הגרול התרחש בהמשך הערב במלון ימית **אירי ברינס**, נער-שעשועים מקומי, שהוא רק בן 21 אבל יש לו קשרים ויחסי-ציבור כמו לאנשי מיקצוע בגילם של הוריו, פתח את

את הערב — חצות פלוס — פתחו הבלוינים במסיבת-יום-ההולדת של

שלמה סיסו הוא אחד הב"תל-אביב ה"אינה מפריעה לו לבלות וליהנות בב

אסף רובין המגדיר עצמו כ"מקורב לכמה הנוהגים לבלות בחברתו בבתי קפה

עונת-החורף במסיבה גדולה והמונית בריסקוטק התל-אביבי הרבי ססס, שבמלון ימית.

הרבה מבלייני-העבר, שאיכלסו את המועדון הגיעו בהמוניהם, וביניהם היה **לומן דורון גולדמן**, עורך-הדין **ראובן רכס**, בעלה לשעבר של מלכת-היופי **חנה אורון**, שרק עם חברתו ההולנדית של **ג'קי וייסברג**, מבעלי הקוסקום. אשת-החברה **ברוריה צורון** באה בחברתה של הדוגמנית לשעבר **שרונה מארש**, שגילגלה שיחה עם המנחת הפלסטי **יהושפט שולמן**.

החברים הנכבדים האלה קצת רקדו, קצת שתו, ובעיקר הביטו ביפות, שרי-חפו ברחבת-הריסקוטק.

אם לשפוט לפי מצבי-הרוח ולפי אווירת החושניות שהיתה במקום, ניתן אולי לחזות שאורי ברנס וחברתו, הדוגמנית המרשימה **טובי דרור**, יעשו מהפך בחייהם. הבעיה היחידה שהפריעה לרבים, היא שיותר מדי אנשים גדשו את המקום ויצרו אווירה של שוק-בשרים. מינון אחר היה עושה את המסיבה למשהו מיותר ואותנטי.

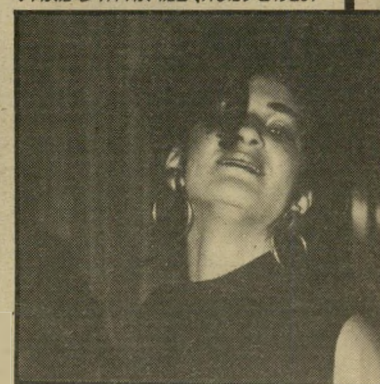
שרונה מארש לרזשונה מאז מות אביה, באה לזיכרון חברתי. הנוכחים לא זיהו את הדוגמנית לשעבר.

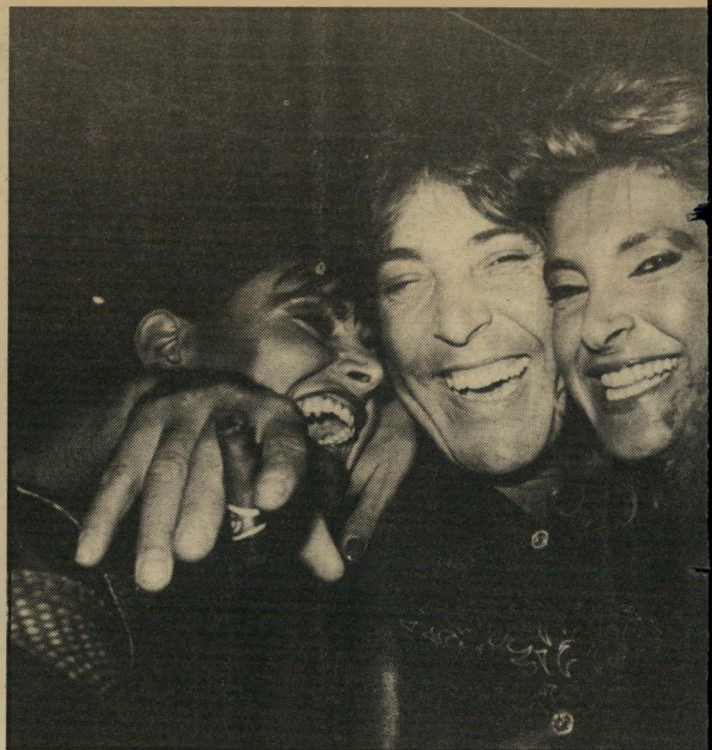

ברוריה צורון אשת חברה ותיקה, מנסה עדיין כוחה במסיבות. העיתונאים מזהים אותה, אך לא החוגגים.

נטלי דאן חוגגת בג'ינס, לידיה כהן (ב') תצלום למטה) במראה חדש מאוד.

ס של המיסעדה
נה", עובדה ש-
ול מאנפרד, שם
הוא דמות מאוד פומולרית, בעיקר בגלל חוש-ההומור
הטיבעי. כטוב ליבו בין חיבק את מנהלות-המקום נאוה
פינס (בתצלום מימין) ויפה רביב (בתצלום משמאל).

ד ואיש-עסקים
יהון ישראלים
שעדות, ביניהם
יוסי חכמי, מבעלי "הפניקס", ושמואל פלאטו-שרון. אנט,
אשת פלאטו (בתצלום לצידו), הופיעה בלבוש אלגאנטי
מאוד שכדוגמתו רואים רק בקאזינו של מונטה-קרלו.

יואל שר הזמר הוותיק, שחלק מהשלגרים
השנים שלו נכתבו על-ידי הזמרת
זמירה חן (בתצלום לצידו), בידר את האורחים

צילם את עטיפת התקליט, הוא בא,
כמו רבים אחרים, שלקחו חלק בהפקה.
כולם שתו ואכלו ובירכו את זמירה
חן ואיחלו לה הצלחה. והיו גם כאלה
שלא הוזמנו, ולמרות-זאת באו, וכדי
לפצות את זמירה על עוגמת-הנפש הם
פשוט בירכו אותה כמנות כפולות, כדי
להשקט את מצפונם על החוצפה
שבהתנהגותם. בשעה 4 פרשו אחרוני
האורחים, וזמירה הודתה לכל צוות
הבר, שעזר באירוח, וחזרה הביתה
עיפה אך מרוצה.

פלידרכאום, שניחנו בחוש-הומור
ייחודי ומעניין.
בשולחן אחר נראו המלחין **אהוד
מנור** ואשתו **עופרה**, ולצידם ה-
שחקן **שמוליק סגל** ואשתו **עדינה**,
שהם חברים ותיקים של המארחת.
שימחה דיניץ היה אמור להגיע, אך
יום לפני המסיבה טס לחו"ל. **יחיאל
קדישאי** גם הוא נעדר. אפילו **סמי
בן-גור**, הצלם, בא לברך את זמירה חן,
למרות שהוא נמנע מאירועים
חברתיים מהסוג הזה. אך מאחר והוא

מוסיקה סינית בסיגנון לובי

מסיבת הוצאת תקליטה החדש של
זמירה חן, שנערכה כבר של
מנפרד בן, היתה מעין פגישת-
פיסגה לגיבורי-העבר, שיהיו, אולי, גם
גיבורי העתיד. הזמרים הוותיקים **יואל
שר**, **בני ברמן** ו**ישראל יצחקי**,
ייצגו את שנות החמישים, **חנן יובל**,
ייצג את שנות השישים, והזמר **יוהר
בחן**, את שנות השמונים. כולם
הצטערו שלא נכח אפילו אחד מגיבורי
פסטיבל-הילדים האחרון, כי אז היה
נסגר המעגל בייצוג הולם לזמרי שנות
התישעים.

על כל הזמרים ניצח **איתן
מסורי**, שאינו מייצג אלא את עצמו,
וזאת בהצלחה רבה. האווירה היתה
שמחה וצהלית, ואפילו המכובדים
שבחברה, כמו סגן-שר-האוצר **עדי
אמוראי**, אורה בהרב ורחל דיין,
נסחפו באווירת עליצות. ועסקו בהח-
לפת חוויות עם המיליונרים **פייגי
ורובי צימרמן** וג'ק וברונקה

שואל נמרי הצייר, אחיו של הזמר יוני נמרי, שתה לרוויה
במהלך הערב הארוך, וכדי להדגיש את עובדה
שהוא לא עושה חשבון לאיש, הצמיד נשיקה ידידותית לזיבל כספין.

באביב 1988 יחזרו שנות ה־60 לרחובות לונדון

הפלירט

SWINGING שימלה בעלת שרוול קצר, הדוקה בחלקה העליון נרכסת בכפתורים, חצאית מלאה ותחתונית שקופה. השימלה, בכחול-כהה ולבן עוצבה על-ידי בל פרגוסון.

ערב באופרה יארח שתי שמלות-ערב יפהפיות אלו; משמאל: סטרפלס עם שרוולים ארכיטקטוניים. כיווצי-הבד מרככים את צידי הגוף ונותנים אלמנט מעניין.

האביזרים חשובים כדי להשלים כל מראה אופנתי. השנה הם חוזרים בגדול. החגורות רחבות כפי שכבר מזמן לא ראינו. הן מופיעות ברוחב של 20 ס"מ, נמתחות ונסגרות על-ידי לחצנים. ניתן להגור אותן סביב הי מותניים, ואז הן יוצרות הפרדה ברורה בין החלק העליון והחלק התחתון, המושכת את תשומת-הלב אל המותניים הצרות. ניתן גם ללבוש את החגורה על הבטן, ובכך להיעזר בה כדי להסתיר בטן סוררת.

אביזר חשוב אחר, שגם הוא מופיע בגדול, הן מיטפות-הראש — ציבי עוניות או מתחרה.

בתכשיטים, העגילים הם החשובים ביותר. הם עוזרים ליצור מראה של נעדרת-זוהר, וככל שהעגיל גדול יותר, כך המראה המוגמר מעניין יותר.

הנקודות החשובות של אביב 1988 הן אלה:

● **שמלות** — צרות מאוד במותניים וממשיכות להיות הרקות עד לירכיים. האורך קצר מאוד או ארוך מאוד.

● **ז'קטים** — ארוכים (אורך אצ" בעות) וצרים, כאילו עוטפים את הגוף כעור שני, עם רוכסנים או הרבה כפי תורים.

● **ערב** — הרבה תחרה, שמלות מפרטטות, מחשופים עמוקים, היוצרים מראה חושני מאוד.

הצבעים גם הם מזכירים את שנות ה־60. אפשר למצוא הרבה צבעים פסיכודלים, שניתן ללבושם לחוד או שילובים של צבעים אחרים. הצבעים הבולטים הם סגול, כתום-קלמנטין, ורוד וירוק-מנטה — צבעים היוצרים אווירה של קרנבל. הצבע הבולט ביותר הוא כחול כהה של מלחים התופס את מקומו של הצבע השחור. אחריו באה מישפחת-החומים, שהבהיר כיניהן הוא צבע אבן לבנה, צבע-החלודה, והכהה

ביותר הוא הגוון שנקרא באנגלית טמפה שהוא צבע חום-אפור. אצל הצעירות, תופסים את מקום החומים הכחולים למיניהם. גם אצל הצעירות וגם אצל הקשישות נראה את השימלה השחורה והקטנה, שכנראה תמשיך להיות פריט חשוב במלתחה גם בעונה הבאה.

טקסיהזיכרון, שנערכו לאחרונה לסרג'נט פפר בן ה־20, עוררו גל של נוסטלגיה לשנות ה־60. בעידן החיפושיות, בירת העולם ככל תחומי המוסיקה, הבילוי, וגם האופנה היתה לונדון. תרומתם הייחודית של בתי האופנה של בריטניה דאז, היתה המיני, שימלה שהפכה סמל דורס-קס, הסמים, והרוקאנדרול.

שנות ה־60 העליות לא ישובו. ג'ון לנון נרצח האבנים התגלגלו אל מועד דון שנון-הזהב וטוויגי נרשמה לשומי ריימישקל אך המיני חזר, וכמו אז, בא הרקף מרחובות לונדון.

לונדון הפכה במשך השנים האחרות נות לקורס-הקורשים של האופנה ממנה שואבים גרוליי-מעצבים באירופה השראות ליצירותיהם.

אופנת-המיני תתרום לגבהים חדשים באביב 1988, ותחזיר את הרגליים לנוף האופנתי בצורה חד-משמעית.

„קצר“ היא מילת-המפתח של עברי-האופנה. המראה החדש של האביב הוא שנות ה־60, נותנים האופנאים הפעם אפשרויות אחרות. מי שאינה אוהבת, או שלא יכולה להרשות לעצמה, ללבוש את המראה הקצר, תוכל עדיין להרגיש אופנתית בחצאית המגיעה עד הקרסול. קצר מאוד או ארוך מאוד, אבל לא באמצע, לפחות לא באביב הקרוב.

פיסול ג'אק אזאגורי עיצב את שימלת-הערב. (משמאל) שימלה מידי בני אונג.

כפיונים הם חלק חשוב בשימלת-ערב סטרפלס, העשויה מבד טפטה ממשי אדום. שימלת-קוקטייל עם גוף בעל כיווצים רבים וחצאית מכוסה כולה בפפיונים, מעוצבת על-ידי לורקאן מולאני.

בלון שימלת-ערב אלגאנטית מאוד מבד טפטה. שימלת-סטרפלס ירוקה זו תפורה עם הרבה כיווצים בחלקה העליון ומקושטת מלפנים בכפתורים.

מסיבת-אן שימלת סטרפלס מירחנית עם ז'קט קצר מבד כותנה בצבעים של ורוד ועלים ירוקים ונקודות שחורות על לבן.

● **צעירות** — מראה מפלרטט מתוק ונשי, מראה עם חיור.
● **מיכנסיים** — כמעט ולא קיימים.
● **כובעים** — שילוב של קלאסי ונשי עם השפעה של המיזרח הרחוק, מראה קולוניאלי.
או חוורים לשנות ה-60? לא בדיוק.

דור האקווריום כבר יושב מול האקווריום. וורסטוק שני לא יקום אפילו בחורשת-טל; אולם מראה שנות ה-60 חוזר בצורת המיני. הצעירות מוזמנות לברוק ולפספס בעלית-הגג, בערימת הבגדים שהאמהות שכחו לזרוק. אולי אפילו יימצאו שם הפת' עות: חרוי-האהבה, נוצות-אינדיאנים וביגדי-הנהרה. לעולם אי-אפשר לרעת.

טויסט שימלת-ערב אלגאנטית מטפטה המכוסה פרנזים בחלקה העליון. המותניים צרות עם תפרים רבים, והחצאית המלאה מקבלת עזרה נדיבה מהתחתוניות הרבות המסתיימות בסטן.

דומאנטי כך אפשר להגדיר את שתי החליפות (למעלה) הבנויות משני חלקים עם ז'קטים ארוכים וחצאיות צרות. (מימין) חליפה שחורה מכותנה משני חלקים, מעוצבת על-ידי ואל פירו.

זהירות, זכרונות! הצדעה לשמעון ישראל (עם הצגת היחיד החדשה שלו)

גבר לבוש בשחור לא מהודר נוטל בידי את המיקרופון. גוף מוצק, כבד משהו, שיער קצר קוצני מכסין, שפם וזקן שלא ראו שום מעצבי-שיער אופנתי, הבעה של התנצלות. אם היה חובש לראשו שטריימל היו אומרים: חסיד טיפוסי. אם היה עטור עטרה, היו שואלים: כך נראה מלך? אם היה מתהלך בבית-קפה היו אומרים: בטח בעל-המקום. ברחוב איש לא היה חושד בו שהוא שחקן או זמר.

שמעון ישראל, יליד 1932, פולין, עלה ארצה אחרי השואה, לבד. שחקן, זמר, מלחין, קולנוען, מחבר הצגות-יחיד ומקאמות (טור קבוע ב"קול חיפה"), במאי. מקצוען. שמעון טרובאדור ישראלי.

השבוע יצא בתוכנית היחיד התשיעית שלו, באותו מועדון תיאטרון של תיאטרון חיפה, אותו חנך הריצפה בהצגת-היחיד הראשונה, ואולי הידועה ביותר שלו, סתם יום של חול (1959). שם התוכנית זהירות, זכרונות, והוא מעלה בה זכרונות מחוויותיו במלחמות-ישראל השונות שאלהן גויס לבדר את החיילים; אחרי-כך – את הפצועים בבתי-החולים. את המתים ואת הוריהם כבר אי-אפשר או לא צריך היה לבדר.

לבדו על הריצפה השחורה, במיפלס אחד עם הקהל, הוא מספר, משחק, שר. הקהל אוהב אותו. בני הארבעים-פלוס זוכרים את קול הבאס הגברי שאין דומה לו בישראל של היום, זה שמסוגל לרדת נמוך-נמוך אבל גם לעלות בקלילות עם השאנסון הישראלי. הצעירים תמהים: איך זה לא ידענו שיש בעל קול כזה בישראל?

הם לא יכלו לדעת. כי שמעון ישראלי לא הופיע בתוכנית-יחיד מאז שנת 1975, כלומר, מזה 12 שנה. האחרונה היתה אני יורד בגורדון. הוא ירד בגורדון ומצא את עצמו מנותק ומבודד למדי על הכרמל. לא שלא עבד כל השנים האלה, אבל הקצב הואט ועימו גם האמביציה. תקליטים רבים ממילא לא הקליט, ואלה שהקליט אזלו מכבר. כך קם דור אשר לא ידע את שמעון, האיש שבעת שנהיו ש בעצרות מק"י (המפלגה הקומוניסטית הישראלית) זכרונה-לברכה/הידועה-לשימצה (תבחרו אתם!), היה קהל בן מאות ולפעמים גם אלפים מורץ במחאות-כפיים באמצע השר.

ב-1963 עבר חוויה טראומטית קשה, בעקבות הצגת סירטו הראשון והאחרון לפי שעה, המרתך, סרטי-יחיד כמובן. שבע שנים צריכות היו לחלוף עד שיתאושש מן ההלם. אנשים רבים חשבו שירד מן הארץ. בסך הכל "ירד" לחיפה – להתאושש, להתעודד. משהו ממכרי אמר עליו כי "עודד את עצמו לדעת".

השבוע הוא חוזר לבמה שמעולם לא נטש, בעצם. מבוגר יותר, מנוסה יותר, אולי קצת עצוב יותר, מאופק. אבל אני מדבר במקום להניח לו לדבר. שמעון ישראלי, ספר.

טוב. אז החלום שלי – כמו שאומרים – היה יום אחד נכנס לחנות איש קשיש והמנהל מק'י אתו בכבוד רב: שלום ארון ברטנוב, מה שלומנו? והוא מוסיף כשהוא מציב עלי: הבחור הזה רוצה להיות שחקן, אולי כדאי שתוציא לו את מהראש. במקום לענות, הסתכל ברטנוב סביב ופקד בצעקה: "כיסא!" בתחילה לא הבנתי מה הוא רוצה אבל אחרי-כך מיהרתי להביא לו את הכיסא של בעלי-המקום. ברטנוב התישב וציווה עלי: "קרב נא אלי". הוא מעך אותי בין שתי ברכיו ואמר בקולו העמוק, במיכטא הרוסי המודגש שלו: "התיאטרון זה הדבר היחיד שלמענו כדאי לח' ית". הוא אמר את הדברים בפאתוס שבו היה מורגל אבל באוזני הם נשמעו כדברים שנאמרו בלהט של שליחות עליונה, דיברייקודש ממש. אחרי-כך הוסיף: יש בארץ בית-ספר אחד לתיאטרון. לך אל משה (הלוי) באוהל ואמור לו כי אני שלחתיך.

על השחיטה

עד אז היה התיאטרון בשבילי בגדר משאלה מופשטת, לא מציאותית. כשהייתי ילד, הייתי הופך ארגו קרטון, אומר לילדים לשבת מול הארץ גז ואני הייתי שר מתוכו: רדיו. זה היה לפני המלחמה. ביערות עם הפרטיותאים לא היו לא הרבה הודמנות לבקר בתיאטרון... גם בארץ לא ביקרתי בהצגות, חוץ מאשר בהמטאטא. הייתי נער ודרכי עוד לא היתה ברורה לי. מי שהכריע את הכף היה ברטנוב. מעוך בין שתי ברכיו הבינתי כי נועדתי לגרוולות. "אמור למשה כי אני שלחתיך".

למחרת בבוקר כבר הייתי במשרד תיאטרון האוהל והוזמנתי לבחינות-כניסה. ככולם באותם ימים, קיבלתי גם אני את שירי של ביאליק ענן השחורים ואמר לי להביא אותו למיכתן. אז עוד לא ראיתי בשם השיר שום סימן מבשר-רע.

למחרת אני מופיע בצורת אוהל, ושם מפגשים אותי עם יעקב סירצקי, לימים יענקלה נדסירא, שאותי לא הכירתי. אומרים לנו: "לכו לעשות אטיוד". לא היה לי מושג מה זה אטיוד, אבל משה הלוי הסביר: "אתם אב ובנו. אחד מכם הוא האב ואחד הבן. האב עובד קשה למען בנו אבל הבן הוא הוולג גדול, מבזבז את כספי אביו, חוזר יותר ויותר מאוחר בלילות הביתה. לילה אחד מחליט האב

הבמה והחל נושא את אחד המונולוגים הגדולים של חייו: "בנים גירלתי ורוממתי והמה פשעו בי. מה לא נתתי לזו? מה לא עשיתי בשבילזו? וככה הוא גומל לי." למעשה חזר בדיוק על הדברים שהשמיע משה הלוי בנסותו להסביר לנו את הסצינה.

כל אותו זמן אני בחוץ. הדלתות נעולות ואי אפשר להיכנס. אני רץ מחלון אל חלון, אני זוכר שהיו שם שישה חלונות מסורגים, שלושה בכל צד, תוחב את ראשי ומתחנן: "הלוי, אדוני, תכניס אותי, תגידו לי שיש לי גם אותי, זאת גם הבחינה שלי, הלוי הלוי, תנו לי להיכנס, זאת גם הבחינה שלי!"

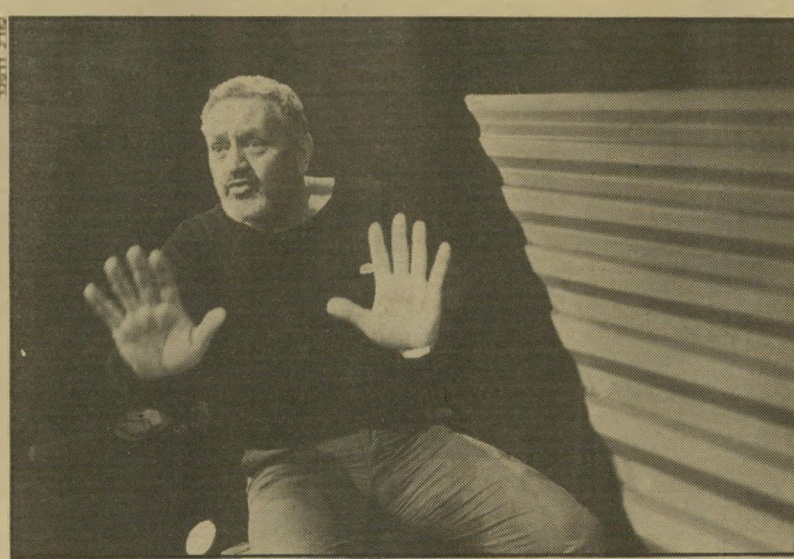
השופטים שכבו על הארץ מרוב צחוק. אני זוכר שחלפתי ניגב לעצמו את הדמעות מתחת לאוזניים. בסוף, כשיענקלה גמר, נתנו לי להיכנס ובחנו אותי רק על ענן השחיטה. מרוב עלבון ומבוכה לעז המלים בפי. במקום "שמים" יצא משהו כמו "שי-שי-במים".

שוב היה צחוק גדול. הלוי סיכם: בסדר, תחזור אלינו כשיתחלף לך הקול. יענקלה, לעומת זאת, התקבל לבית-הספר. מערכה ראשונה. מסך.

פגישה עם הבוהמה

למחרת בבוקר, עדיין בהלם, רצתי לביתי של הלוי. השעה היתה 11 בבוקר. ברמעות בעיניים צילצלתי בדלת. איש לא פתח לי. צילצלתי עוד ועוד עד ששמעתי קול מן העבר השני, ואז צעקתי: אדוני הלוי, אני זה שנבחן אתמול, מעל השחיטה. אתה מוכרח לתת לי עוד הזדמנות. אתה לא יכול לעשות לי דבר כזה. כל החיים שלי תלויים בזה. אני מתחנן לפניך, הקול שלי כבר התחלף...

בסופו של דבר נתרצה הלוי. הדלת נפתחה כדי חרד ומולי עמד הבימאי הידוע, לבוש חלוק על גבי הפיג'אמה שלו. השערות שלו עמדו זקופות כמו אצל פאנקיסט. ניכר בו שהעירייה אותה משנתו: השעה היתה, כאמור, 11 בבוקר והוא הימהם:

שמעון ישראלי תשנ"ח במועדון-התיאטרון בחיפה

"בסדר, בסדר, אבל מרוע באמצע הלילה?" זה היה המיפגש הראשון שלי עם הבוהמה. השמעתי לו את ענן השחיטה כשאני מדגיש את המלים: "שמים! בקשו רחמים עלי!". הלוי אמר לי שהתקבלתי. השעה היתה 11:30. אשרי, שחקן אני!

תוך כדי לימודים התחילו לטפס אותי לתוך התיאטרון. בהתחלה בתור חייל יווני אילם או אחד מן ההמון. לאט לאט התחילו להגדיל את התפקידים.

ואז באה — וכי אפשר היה אחרת? — הפגישה הראשונה עם הביקורת. שיחקתי תפקיד קטן בקור מדיה בולווארדית צרפתית על תלמידים בני-טובים שמתוללים בבית-הספר עד שהם מתאהבים במורה החדשה שלהם, תחילה. את תפקיד החתיכה שיחקה חיה'לה שרון, אשת הארכיטקט אריה שגם תכנן את צריף האוהל. היה זה תפקידו הראשון שבו היה לי גם טקסט.

למחרת נכנס לחיי חיים גמזו — אז, המלך, הרודן, העריץ, השליט הבלתי-מעורער והכל-יכול של התיאטרון הישראלי, הבימה הישראלית, המחול הישראלי, האופרה הישראלית, הציור הישראלי. למחרת ההצגה אני פותח את הארץ וקורא שם מילים שגתורן חקוקות על לוח-ליבי באותיות-אש עד היום הזה: "והיה שם גם שמעון ישראלי. עוד שחקן מתחיל שיכול כלל שקט להצטרף לאגודת השחקנים המשותפים מכיש רון".

קשה לתאר היום איוה פצע זה פער בתוכי. כמו תקיעת סכין. המחשבה איך אופיע אותו ערב לעיני חברי, לעיני הצופים, רציתי שהארמה תבי לע אותי, רציתי להתאבד.

כמובן שלא התאבדתי. ההצגה הבאה שבה השתתפתי היתה המשוונת משאיו של ז'ורז'ו הצרפתי. שיחקתי בה איש זקן, גורף כיבים. תפי קיר אופי קטן שהשקעתי בו כל מה שיש בי בידיים רוטטות פתחתי את העיתון אחרי הפר-מיירה. שוב הפעם גמזו. אני קורא ולא שמעתי למראה עיני: "על השחקנים הוותיקים של תיאטרון האוהל ללמוד מהשחקן המתחיל הזה כיצד משחקים איש זקן. אין מלים בפי! לנער הזה פשוט יש נוסטלגיה לעתיד".

השיחורר הסופי מהטראומה של הביקורת ומן הפחד מפניה בא כמה שנים אחרי-כך. אז כבר הייתי מוכן למדי והתכוננתי להצגת-היחיד הראשונה שלי. חיברתי את המוסיקה לשיר שעתיד היה להיקרא בשם סתם יום של חול. יום אחד פוגש אותי גמזו ברחוב ואומר לי: שמעון, אני מאמין ביושר האמנותי שלך ואני מאמין בבני יוסי (גמזו). אני מציע לך שתשתפו פעולה. הוא אמר עוד כמה דברים שאותם אני מעדיף לא לצטט.

אחרי שכתב יוסי את המלים היינו כל-יך נגרשים ולהוטים להשמיע את השיר באוזני מישור, והינה מי אם לא גמזו-האב בא לקראתנו ליי כסית. סיפרנו לו שהשיר גמזו ושאלנו אותו אם הוא מוכן לשמוע אותו. הוא שאל בתמיחה: "כאן?" אמרתי לו: "למה לא." עלייד כשם מלניק, היה, מרתף ובו חנות לפסנתרים בשם מלניק. ירדנו עם גמזו למרתף, התישבתי אל הפסנתר וניגנתי את השיר הנתון בקצב הוואלס, כשאני שר את המלים שכתב בנו. גמזו הקשיב בדריכות ואחרי-כך אמר: "זה יפה מאוד אבל אולי כדאי שתכתוב את זה בקצב של ואלס".

וזה היה האיש שהירשה לעצמו לשפוט את פרות, זימרה ומוסיקה בתיאטרון. איש חסר-שמיץ, בעל אוזניים ערלות, אדם שלא זיהה ואלס כאשר שמע אותו!

אותה שעה נגמלתי סופית מפחד הביקורת שהיה משתק אותי קודם לכן. גמזו לימד אותי לקח שלעולם לא אשכח ואני אסיר-תודה לו על כך. היום אני יודע שאת הביקורת כותבים אנשים מתוסכלים שלא הצליחו לבטא את עצמם באמנות והם נוזנים מיצירות הוולת. חיים על טרף ועל נבלות.

סולן וסכנות

אבל כדי להתקדם בסיפורי אני צריך לחזור לאחור. בין השנים 1949-1950 למדתי, כאמור, בבית-הספר של האוהל. הגיוס שלי לצבא נדחה כדי לאפשר לי לגמור את בית-הספר. בשנת 1951 התגייסתי. היה זה אחרי פירוק הצ'יזבורן. התחילו להרכיב את מה שנקרא אז חוליות-בידור. אני הייתי בחוליית-בידור אחת ביחד עם חנה אהרונז ואביבה מארקס. הצבא מימן את שיעורי הווימרה שלי אצל שני ה"מאנים" הגדולים: קוני ראד מאן מנצח המקהלות, ויצחק מאן, המורה לפיתוח-קול. האחרון, שלא היה אגב מקורב לראשון, סחף אותי לנושא השירה. לנגן בפסנתר למרתי בכוחות עצמי, אני בא ממשפחה מוסיקלית.

כעבור זמן קצר בלבד כבר התחלתי להופיע לפני קהל עצום באסיפות של מק"י. לקונרד מאן (הוא חי עדיין, חזר לברלין-המזרחית) היתה מק לה משהו, מקהלת רון שהיתה אז הטובה ביותר בארץ, ואני הפכתי לסולן שלה. להצטרפותי למקהלה היה גם רקע אידיאולוגי: הייתי חבר השומר הצעיר. אחרי-כך הצטרפתי למק"י, ולב סוף פרשתי עם סנה לשמאל. ביחד עם נמרוד אשל (מרד הימאני), יעקב אגמון, דן קירד, עמימקס גורביץ, חיה הררית.

ההצלחה כסולן חשפה אותי לסכנות רבות. לזכות בהצלחה כזאת בגיל צעיר כל-יך: קהל עצום, מקהלה שלמה שמלווה רק אותי. כשהייתי שר את אולדן רון של פול רובסון היו השומעים מחכים למקום מסוים בשיר שבו אתה יורד באוקי טאבה למקום נמוך כל-יך — ואז היו פורצים במחאות-כפיים סוערות באמצע השיר. היום הייתי אומר שההצלחה האירה לי פנים מעט יותר מדי מוקדם, אולי באמת פונקתי על ידיה. כתור צאה מך, כשבאה המכה — היא מצאה אותי לא מוכן לגמרי.

לקראת סוף שירתי הצבאי קיבל על עצמו קונרד מאן את הניהול המוסיקאלי של ההצגה זעקי ארץ אוהבה בהיבסם על מצוקת השחורים בדרום-אפריקה, בנימויו של יליוס גלגר ובכ"י כונו של אהרון מסקין. מאן הקים לצורך ההצגה מקהלה שאלה הוסיקאלי גרעון וינגר, דוד סמדר, זריירה חריפא: ואותי. למסקין, שהיה מאופר

כבושי, היו 6 שירים גדולים והוא כרע תחת העול והתעייף, קולו הצטרד וכמעט שלא היה מסוגל עוד לשיר. אז עלתה ברעתו של שרגא פרידמן המנוח, שהיה עוזר-במאי לצד גלנר, המחשבה שמישהו ילווה את מסקין על הבמה, כמו צל, או כמו המצפון הפנימי שלו, ואותו מישהו הוא שישיר את שיריו. אני נבחרתי לתפקיד. וכך, כשמסקין היה מתישב בפופה של זימרה — פצחתי אני, "צילו", בשיר.

אנחנו עדיין בשנת 1953 ואני עדיין בצבא. ביקשתי להשתחרר מחילויית-הבידור ולהיות לי ש"ג. ביקשתי גם שייתנו לי את המשמרת הי אחרונה, לפני עלות השחר, שאיש לא רצה בה, כדי שאספיק להגיע לבסיס בזמן מן ההצגות שזעזרכו בכל רחבי הארץ.

בשנים הבאות עברתי באינטנסיביות שהיום אני מצליח להבין אותה: מהצגה להצגה, מתפ קיד לתפקיד, שחקן-תיאטרון, זמר-סול, מחבר ומגיש להשתחרר מחילויית-הבידור ולהיות לי ש"ג. ביקשתי גם שייתנו לי את המשמרת הי אחרונה, לפני עלות השחר, שאיש לא רצה בה, כדי שאספיק להגיע לבסיס בזמן מן ההצגות שזעזרכו בכל רחבי הארץ.

היום צריך לזכור את תנאי אותם ימים. הוותיקים, לא כולם, אבל גם לאימפוטרים מהם, ניסו למנוע בעד הצעירים מלהתבלט. היה עולם הפוך, שבו שיחקו הוותיקים את תפקידי הצעירים, ואילו הצעירים לא נותרו ברירה אלא לשחק זקנים. כשקראו סופר-סופר חומות יריחו תחת התאץ של הדרור-שלאחר-מלחמת-השחרור, ובא הקטאר סיס הגדול — לא ידענו שובעיה. עשינו כל מה שיכולנו וגם מעבר לזה. שנות האלמוניות והתיס כול הותירו את מישקעיהן. עכשיו הלכנו לכל מקום, שיחקנו בכל מקום, שיחקנו בכל מקום שאליו הוזמנו אותנו, מיצינו את עצמנו, הגשמו את עצמנו — אבל גם שחקנו את עצמנו... הותשנו. חשבנו שצריך ללכת עם הורם, שהורם לא יפסק לעולם, שתמיד נהיה חלק ממנו. היינו צעירים...

כבר אז קיבלתי החלטה שהיתה גורלית לגבי המשך רחמי. החלטתי שאני שר רק בתיאטרון, שהיומרה היא ללייעוד נוסף של כשחקן. באתי מעולם התיאטרון ואני מגיש את השירים כאילו היו מנוגנים. חשבתי גם שקאריירה של זמר היא דבר משעמם.

אבל לך דבריה: הרבה פעמים אני מרגיש אי-נוחות כשאני שר. אדם צריך לשיר רק כשהוא לא מסוגל לדבר. לכן גם היקלטתי כל-כך מעט תקליטים. אני לא רואה את עצמי עומד באולפן ושר שיר אהבה באוזני הסכנאים.

הירידה למרתף

עכשיו אנחנו מגיעים ל-1963. מה חשבת, שאתחמק? עיתונאים בדרך כלל מכונים את כל שאלותיהם רק לזה. אבל שוב אני צריך לחזור קצת לאחור. הייתי בן 7 כפרץ מלחמת העולם. ברחנו מפולניה ביאליסטוק שברוסיה הלבנה. שם אבירתי את הורי אבל על זה לא אדבר. מכל מקום, מאז לא היתה לי ילדות ולא היו לי הורים. מהמשפחה שמנתה חמש נפשות שרדו רק שתיים, אחותי ואני. גרדתי ביערות עם בריגדה של פרטיזנים, חלקם יהודים. ילד יהודי בין 5,000 גברים. הם היו מתנפלים על איזה תחנת-מישטרה או מחנה צבא נאצי קטן או על איזה חייל גרמני שרכב על אופניו מכפר אחד לשני, כדי להשיג מצרכים. חלק מהם פינקו אותי, כי הוכרתי להם את ילדותי שאבדו. אחרים בעטו בי — מאותה סיבה עצמה. אני צילמתי הכל בעיני, אבל הרחקתי את כל הרגשות. לא רציתי להבין את מה שראיתי.

כשעליתי לארץ לבדי, במסגרת עליית הנוער, מצויד בטרטיפיקאט בריטי, נשלחתי לשנה למור שב כפר ח'טים שמעל הכינרת. היה לי טוב שם. אחותי הגיעה רק שנה מאוחר יותר, במסגרת עליה ב. הייתה כאלה שנה במחנה בקפריסין. מאז לא נפרדנו.

ואז בא מישפט אייכמן. פתאום נפרץ הסכר

והזכרונות גאו. היום אני יודע שלמעשה חוויתי את השואה פעמיים. פעם אחת — שם, ופעם שניה — כאן בארץ, במהלך מישפט אייכמן, והפעם השניה היתה אולי גורא יותר מהראשונה. רק אז הבנתי מה שהרחקתי כל השנים. בעקבות הוועדה, החלטתי לעשות סרט. מי שחשב שרציתי לעשות עוד יותר סרף, בעיקבות ההצלחות הגדולות של תוכניות-היחיד, החטיא את כוונותי. רציתי לשחרר את עצמי מן הסיוט, לתת לו פורקן. מי שרוצה לעשות סרף לא עושה סרט על השואה עם שחקן אחד חסר ניסיון (אני). כל הניסיון הקולנועי שלי הסתכם אז במה של מרתי בהשתתפות בסירטה העלילתי של מאר-גוט קלאוזנר סינה (מלשון סיני), סרט שהיה כישלון קופתי גדול. כתבתי לסרט שלי תסריט, הלחנתי בעצמי את המוסיקה, בחרתי בימאי (נתן גרוס) ויצאתי לדרך. צילמנו את הסרט כחורש ימים.

הנושא שהעסיק אותי בסרט העסיק אז את כל המדינה בעיקבות המישפט, נושא הנקמה. ניסיתי לבחון את הנקמה מכל הזוויות האפשריות: את חוסר-הטעם שבה, את עקרותה: העובדה שהיא לא

הפסקת הצהריים. המצלמה פונה כלפי מטה: צלו של האיש המצלצל בפעמון התלוי על עמוד נראה כצל תלוי על עמוד-תלוי. הרעיון היה, שבנוקמו את ניקמתו הקטנה שלו הכין האיש לעצמו גדרום. וגם זה, שישראל החשה, הנכבית, היא אמנם מענה לשואה, ואולם בכל הנוגע לקורבנותיה איחרה הגאולה לבוא.

הנפילה

היו לי פחדים רבים — מוסיף ישראלי ומספר — בגלל מה שעלול היה להתפרש כאפיקורסות של הסרט. פחדתי שנושא הנקמה יתפרש לא נכון. חששתי גם בשל העובדה שהסרט אינו מציג את זוויות השואה עצמה — אלה ידועות לכל וגם אייפשו להתחרות בסרטים התיעודיים בתחום זה — אלא את היסוסיו או מחליו של יהודי קטן אחד שאינו מסוגל לבצע את זממו ולנקום. החלטתי להראות את התסריט לשני אנשים שרעתי היתה חשובה לי ביותר: למשה סנה ולאורי אבנרי. השמעת לי לשניהם את התסריט בנפרד. אורי אבנרי היה מרותק. כשגמרתי, אמר לי: "כאילו ראיתי את הסרט מול העיניים. מה אני

בהקרנת הבכורה של „המרתף“ (1963): פינחס ספיר, מרדכי נמיר, אלה ושמעון ישראלי

יכול לומר לך? עשה אותו ועשה אותו מהר." סנה היה סיפור אחר. תחילה שתק ושתק ושתק כמינהגו. אחר-כך אמר לי: "יש לך בעיה. אתה מנסה להעביר התרחשות שאין לה אח ודוגמה בהיסטוריה האנושית דרך הפרזומה של איש אחר. אם תשאל אותי כיצד לפתור את הבעיה, אומר לך שאינני יודע."

לא קיבלתי את דעתו. הסרט יצא בשנת 1963 לקול ביקורות נלהבות. אורי אבנרי כתב ביקורת אישית ובה שבחים רבים. "ידמה היה לי שהם גם אותו זמן במבצע חדש של הענקת כיור דויד — האוסקא הישראלי — והסרט, שקראתי לו בשם המתח, קיבל מידי קהל הצופים/הקוראים את הפרס הראשון. מאוחר יותר זכה גם בפרס פסטיבל ברלין. מהשגירות שלנו בכון הודיעו לי על כך. כן הודיעו לי שהסרט זכה גם בפרס מטעם הכנסיה הלוטראנית הגרמנית, בנימוק שהוא „מגלם תכונות של חמלה ומחילה".

טסתי במיוחד לברלין כדי להודיע שאינני מוכן לקבל את הפרס של הלוטראנים (א רדוקא לותר נודע באנטישמיות שלו). בלגרמנים אסור לדבר על „חמלה ומחילה". ידמה היה לי שהם גם פירשו את סירטי שלא כהלכה, שהורי אין בו חמלה ומחילה כלפיהם. בורדאי לא זה: פרסים, ביקורות נלהבות, כיור דויד. אבל הקהל, אותו קהל שזיכה אותי בפרס, לא בא לראות את הסרט, אולי משום שכתבו בעיתונים שזה סרט חובה. אני זוכר שהתלוננתי על כך באוזני אבא אכן שהעניק לי את ה„כיור" בטקס התגיי. הסרט רץ שיש שבויות בקולנוע בן יהודה בתל-אביב. אבל את השבועיים האחרונים כבר סיבסדתי מכיס. חשבתי שצריך לתת לו ארכה נוספת.

לראשונה בחיי הייתי אובד עצות. הסרט צבר הפסדים של חצי מיליון לירות — סכום-עתק בשנת 1963. חלק מהכסף היה של קרובים וידידים שהילו לי לזמן קצר, סמכו עלי שאחזיר מן הקופה. ועכשיו הקופה ריקה. טיכסתי עצמי. מכל צד לחצו עלי לחדש את הצגות-היחיד כדי להחזיר את החובות הכבדים אבל אני חשבתי שאחרי ארבע הצגות-יחיד רצו

פות, בזה חור, זו מיציתי את עצמי. וגם חששתי שדוקא עכשיו, כאשר, בניגוד לכל הפעמים הקודמות, אעבור תחת לחץ, אני נרדן לכישלון. ברחתי, לא, לא לחוץ-לארץ כמו שנהגו היום. ברחתי לתוך שנה, התקפיי-שנה. הייתי ישן במשך שבועות שלמים. נתיב הבריחה השני היתה ספרות המרע-הבידוני. התמכרתי למרע-בידוני. רק בידיון, ובלבד שלא לראות את המציאות שעמה לא יכולתי להתמודד.

הצגה לילדים מבוגרים...

ואז, כמו מן השמיים, באה הצעתו של אבא חושי להקים תיאטרון לנוער על יד התיאטרון העירוני בחיפה. הסכמתי ברצון. התיאטרון החדש נפתח בהצגת בר כוכבא, מחזהו של אורלנד על-פי מחזהו של שמאל הלפין הרוסי. ההצלחה היתה גדולה כל-כך שתוך זמן קצר התחילו להציג את מה שנועד לנוער — לפני מבוגרים בלבד, ויוסף מילוא, מקים התיאטרון העירוני של חיפה, התרעם. גם אני לא הייתי מאושר מן העובדה שהפכו את התיאטרון לילדים ולנוער שלי לתיאטרון ל...אנשי מילואים. החלטתי לפרוש.

פפו (מילוא) הציע לי להצטרף ללהקה שלו בחוה לחמש שנים. הסכמתי והודעתי שאינני רוצה אף בפרוטה מהמשכורת: הכל הולך לנושים. נתתי להנהלת-החשבונות את רשימת הנושים והם התחלקו במשכורותי בכל ראשון לחודש. עברתי עם משפחתי לחיפה — אישתי היא מיקרוביולוגית במיקצועה והיא לא התקשתה לקבל עבודה כמנהלת יחידת מחקר הסרטן בבית החולים רמב"ם — ושיחקתי בתיאטרון חיפה חמש שנים, בין השאר בתפקידים מרכזיים.

ואז באה ההצעה לנסוע לדרום-אפריקה, לשחק שם את טוביה החולב מתוך השלאגר בנר על הנו. השנה היתה 1969. ראיתי בהצעה הודמנות פז להחזיר את יתרת חובותי. הייתי שולח לנושים כל שבוע אלפי דולרים מדרום-אפריקה. במשך שנה אחת גמרתי את כל החובות. חזרתי בשנת 1971 בלי פרוטה — ובלי חובות. שבוע השנים הנוראות נגמר!

עד היום יש אנשים שחושבים שנעלמתי, שירדתי מן הארץ. והרי במשך חמש שנים שירחקתי, כאמור, בתיאטרון-חיפה. אחר-כך, כשפירשתי ממנו, עברתי לעסוק בדברים שיכולתי להרשות לעצמי לעשותם מחיפה, כמו בימוי, כתיבה לתיאטרון המיסחרי. כתבתי הצגות-יחיד למוטי גלעדי, למנחם עיני. העליתי מחזה פול-קלוריסטי על אמונות תפלות, כתבתי וטסרטים לסרטים של מנחם גולן, יהודה ברקן, זאב רווח. אבל קצב העבודה שאיפין אותי בעבר לא חזר.

אבא, לא ידעתי

לשאלתי: כן, אני חושב שיש חיים צפונה מחזרה. אני גם רוצה להסביר לך: מעולם לא הייתי איש של בוהמה, חיי לילה, דיסקוטקים. אלא מה? לא היה לי זמן. הייתי כל-כך עסוק וטרוד בהצגות שלי, שלא היה לי פנאי למשפחה. עכשיו שנתפנתי קצת, רציתי לפצות את עצמי ואותם על 30 שנות ההתרוצצות, ההצלחות והכישלונות. אני גומע עכשיו את הפנאי שלי בגמיעות גדולות. מצאתי בו אושר שלא שיערתי את קיומו.

את ההצגה הנוכחית על זיכרונותיו והתנסויותיו של ברוך בעת מלחמה רציתי כבר לעשות אחרי מילחמת-יוסי-כיפור. אבל תמיד נמצא מישהו שיעץ לי: חכה עוד קצת, רצתי לפצות את עצמי ליד, זה עוד מוקדם מדי. בינתיים באה מילחמת לבנון. אתה חי בארץ ארורה. עוד אתה מתכוונ לעשות הצגה על מילחמה אחת, וכבר פרצה השנה. החלטתי לא לחכות עוד.

כל הלילה מאז אמש (החזרה הגנרלית שבה התקבלה ההצגה החדשה בהתלהבות בלתי-ירגילה (ג.ו.) לא עצמתי עין, שאלתי את עצמי מהי הסיבה להתרגשות הזאת שבה קיבל הקהל את ההצגה. המסקנה שלי היא שאנחנו נכנסים סוף סוף לעידן של שלום, גם בתודעת הקהל, וזה נותן לקהל את הסבלנות, את הנכונות ואת תנאי הגי נוחות לשבת ואפילו ליהנות מסיפורי מלחמה. הנכונות לקבל סיפורים כאלה בחום, בהבנה, נובעת לדעתי מן הנכונות לשינוי כיוון.

ואז באה אלי בתי אירית אחרי ההצגה (אירית ישראלי, בוגרת הקונסרבטוריון למוסיקה בחיפה, הלחינה שניים משירי התוכנית) ואומרת לי: אבא, לא ידעתי שעוד יש לך קול כזה, שאתה עוד מסוגל לשיר כך.

מאפה לכולה לדעת? בהצגה הסתכלתי עליה בזמן ששרתי שיר שלה וראיתי שהיא מרימה מימחטה אל העיניים. כמעט דפקתי לה את השיר מרוב התרגשות. דילגתי על טאקט שלם בגללה.

רשם: נתן זך

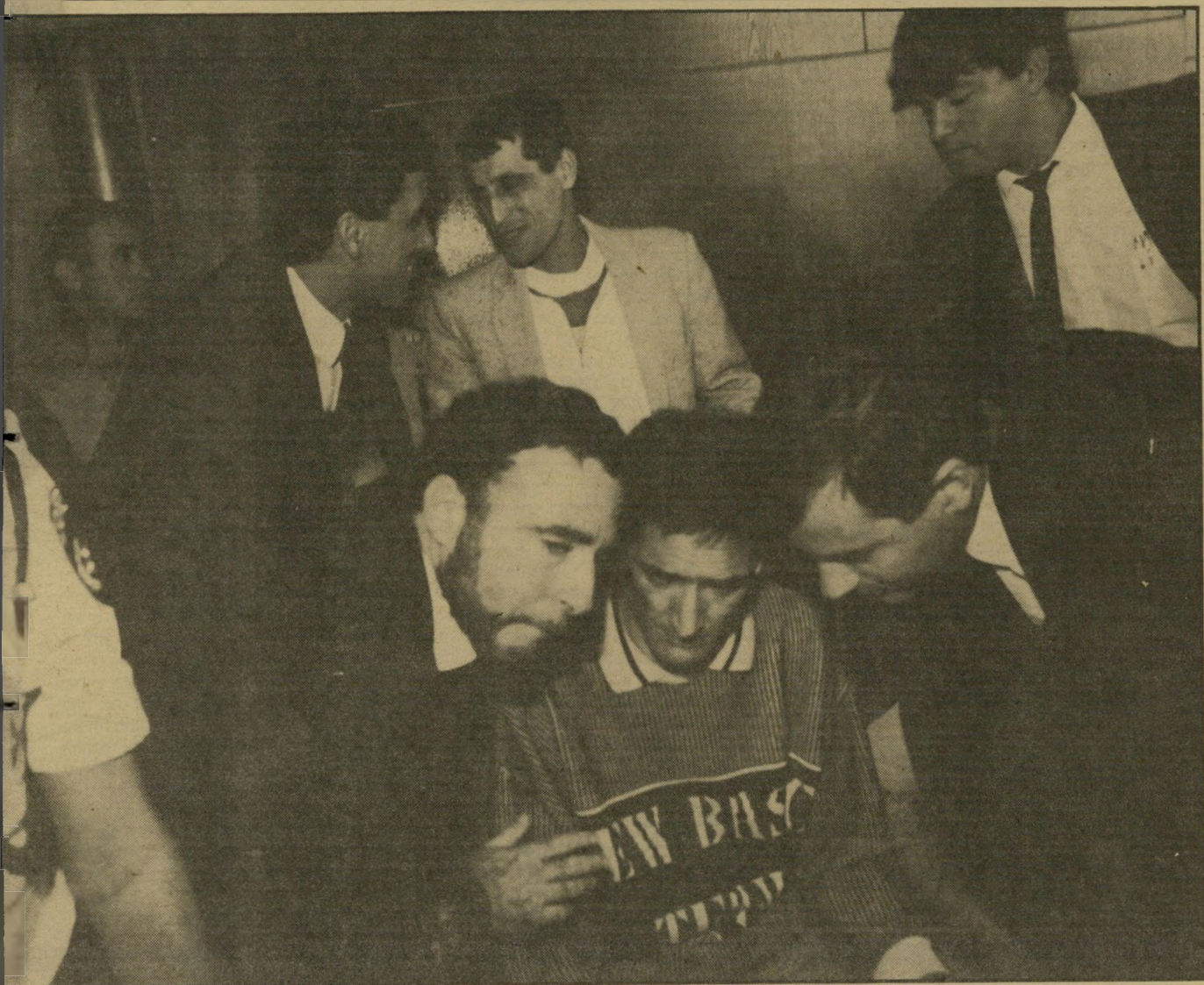
**על הנאשמים כבר
הוטלו חמישה
מאסרי-עולם: על
שמש (מימין) שניים,
על אביטן (באמצע)
שניים, ועל אנגל
אחד. מה עוד
אפשר לעשות להם?**

ציון צפירי, העולם הזה

העולם בישראל.
בתקופת המנדט ועם קום המדינה,
היה העונש על רצח עונש-מוות. ב-
1950 בוטל עונש-המוות בישראל.
נקבע בחוק כי על עבירות-רצח יהיה
עונש-חובה של מאסר-עולם. עונש זה
פירושו מאסר לכל החיים.
אלא שלמעשה זוהי הלכה, ואין
נוהגים כמותה. נשיא-המדינה, כמיס-
גרת סמכויותיו לחנינה ולהמתקת
עונשים, נוהג "לקצוב" את עונשי
מאסר-העולם לכל אסיר. שנים אחדות
(המשך בעמוד 30)

מאסר עולם מצטבר

אבי ורדימן, העולם הזה

כאשר נידון חיים שושן ל-15 שנות-מאסר באשמת הריגתו של איקא טובול בחיפה, נגזר עליו עונש-מוות.
באותו זמן היה שושן עצור בבית-המעצר ברמלה, וחיכה לסיום מישפט אחר, שבו הוא נאשם יחד עם שמעיה ושרה אנג'ל, ברצח סמי נחמיאס ובלרית-הסמים שולמית שלי.
יומיים לפני מתן עדותו במישפט הרצח הכפול, נרצח שושן בתאו בכלא. המניע לרצח שושן קשור, לדעת התביעה, לפחדו של שושן מפני מאסר-עולם. כל זמן ששושן חשב כי יורשע בחיפה ברצח הראשון ויידון למאסר-עולם, לא התעוררו כל בעיות בקשר

אילנה אלון

לעדותו ברצח השני, הכפול, אולם כאשר התברר לו כי למעשה ייצא מהכלא כבר בעוד 10 שנים, אחרי ניכיון השלישי, חשש שושן כי ברצח-הכפול יידון למאסר-עולם.
אז עלו במוחו היריורים מסוכנים. הוא שקל, כנראה, את שינוי עדותו, וביקש להעיד בבית-המישפט נגד שרה אנג'ל, בתיקווה כי עונשו בתיק יופחת. החשד הוא כי בעיקבות היריורים אלה נרצח שושן בידי אנג'ל וחבריו, כדי למנוע ממנו להעיד נגד שרה.

מאסרי-עולם בשפע

ההרתעה היא אחת הסיבות העיקריות לענישה המודרנית. בישראל, מאסר-העולם הוא העונש החמור ביותר בסולם-העונשים. בכל זאת, חמישה מאסרי-עולם, שנגזרו במשך השנים על שמעיה אנג'ל, הרצל אביטן ויעקב שמש, לא הרתיעו אותם, כנראה, בפרשת רצח שושן.

לכאורה אין לשלושת הנאשמים מה להפסיד. ממילא נדון כל אחד מהם לכמה מאסרי-עולם. מאסר-עולם נוסף לא יעלה ולא יוריד. אלא שלשם הבנת העניין יש להתעמק במהותו של מאסר-

התיעצות כפולה שמעיה אנג'ל (למטה באמצע) מתייעץ עם עורכי-דינו דויד יפתח (מימין) ומשה מרוז (משמאל). הרצל אביטן (עומד), משוחח עם המתמחים. הרצל אביטן שמוט ל-15 שנות-מאסר ושני מאסרי-עולם. יעקב שמש שמוט לשני מאסרי-עולם. שמעיה אנג'ל למאסר-עולם אחד, "בלבד". זה כנראה משום-מה, לא מרתיע אותם בכלל. כמה עוד מאסרי עולם יצברו?

תובעת ראשה עורכת-הדין יהודית אמסטרדאם, לצידה התובעת ויד-הברזל של השופטת חנה אבנור, מתנהל המישפט בשקט. לפחות הפעם לא זורקים חפצים על השופטים. לא מאיימים. לא מקללים – ממש מתנהגים כמו ילדים טובים. אפילו עוזרים להגנה לפעמים.

אקדח לא טעון מחשש לחטיפת האקדחים על-ידי הנאשמים, מחזיקים השוטרים את נשקם כשהוא בלתי-טעון. את המחסנית נושאים השוטרים בנפרד, בחגורה.

המפורסמים. כל מבקר עובר חיפוש ונאלץ להציג תעודה מזהה בטרם יכנס לאולם. המישטרה גייסה שוטרים מיחידות רבות כדי לתגבר את השמירה.

מידע על בריחה בית-המישפט נשמר בצורה יסודית, בגלל מידע על בריחה מתוכננת של האסירים דית, בגלל מידע על בריחה מתוכננת של האסירים

ציון צמירי, העולם הזה

אבי ורדי, העולם הזה

הורי הקרבן אמו ואביו של חיים שושן באים לשיבות בית-המיישפט. האם: "הלוואי שירצחו את הילדים שלכם!"

הקורבן והנאשם בדציחתו חיים שושן ושושן יה אנוג'ל בעת מישפט הרצח הכפול. זמן קצר אחרי שצולמה תמונה זו, נרצח שושן בכלא.

קרנות הנאמנות הסולידיות של מיטב

כרמל, כתר עכשיו במבצע!

שעור הוספה מופחת. לרכישה בכל סניפי הבנקים עד 9.30 לאותו יום.

מהטובות בקרנות: תשואה מדדית ודולרית חיובית גבוהה.

כרמל - קרן מט"ח

מתמחה במט"ח (לפחות 50%). מחלקת הכנסה חדשית נוכחית של כ-0.8% נטו צמודה לדולר.

מקום ראשון

הטובה ביותר בין כלל הקרנות המתמחות במט"ח, בבנקים בהסדר, או המחלקות הכנסה חודשית, הן מאז ראשית השנה והן מאז שהוקמה הקרן.

תשואה

השיגה מראשית השנה ועד 30.9.87 תשואה של 29.6% לעומת עליית מדד של 11.2% ופיחות השקל ביחס לדולר: 8.3%. מאז הוקמה (4.11.85) השיגה 74.5% לעומת מדד 33.5% ופיחות השקל ביחס לדולר 8.0%.

כתר - קרן אג"ח

מתמחה באג"ח: לפחות 75% מנכסיה באג"ח של המדינה.

מקום שני

הקרן נמצאת במקום השני מבין 32 הקרנות מסוגה מאז ראשית השנה ומקום רביעי מאז הקמתה.

תשואה

השיגה מראשית השנה ועד 30.9.87 תשואה של 27.1% לעומת עליית מדד של 11.2% ופיחות השקל ביחס לדולר: 8.3%. מאז הוקמה (18.7.84) השיגה 112.1% לעומת מדד 75.1% ופיחות השקל ביחס לדולר 51.26%.

המנהל: פלס (ש.צ.) יעוץ כלכלי ופיננסי בע"מ

חברה אחת לחברת היעוץ מיטב.

הנאמן: בנק איגוד מקבוצת ב"ל משמש כנאמן לקרנות וכספי הקרנות מוחזקים ברשותו ובפיקוחו.

ר"ג: ביאליק 22, טל. 727067, 03-7524214
ת"א: נחמני 9, טל. 290251

אין מודעה זו מהווה הצעה לרכישת תעודות השתתפות בקרנות

מאסר עולם מצטבר

(המשך מעמוד 29)

אחרי שבית המישפט גזר מאסר עולם, קובע הנשיא כי האסיר ירצה 24 עד 27 שנים. מרגע שנגקצב" המאסר יורד מזה השליש, המנוכה בגלל "התנהגות טובה". האסיר מתחיל לקבל חופשות והטבות אחרות, ככל אסיר. ברוב המקרים משתחררים אסירי העולם אחרי 10-15 שנים.

במחקר שערכו קרימינולוגים, התברר כי רוב הרוצחים, בניגוד לעבריינים אחרים, אינם חוזרים על מעשיהם. אולם אם אסירי עולם רוצח שנית, בעודו בכלא, הרי אין גדרו בעצם שום אמצעי-הרתעה. החוק קובע כי אם נגזרו עליו שני עונשי-מאסר בעודו בכלא, הם חופפים. (אם לא נאמר אחרת, הוא יישא את הארוך מבין השניים. כלומר, שירצה את התקופה הארוכה יותר שיקצבו נשיא-המדינה). הרצל אביטן שפוט כבר 15 שנות מאסר בשל שור בל"ל, ולשני מאסרי עולם. עקב רצח השומר במפעל התכשיטים קרן-אור ורצח מנהל בית-המעצר רוני ניצן. יעקב שמש שפוט גם הוא לשני מאסרי-עולם, בגלל הרצח בקרן-אור ורצח רוני ניצן. שמעיה אנג'ל שפוט למאסר-עולם אחד בלבד, על רצח מישל נחמיאס.

אקדחים לא-טעונים

בייד עם פתיחת הדיון ברצח שושן הורו הסניגורים, דויד יפתח ומשה מרון, בשמו של אנג'ל, בהריגתו של שושן, עקב קינטור מצידו. הם טענו כי אביטן היה אומנם כתא בזמן הרצח, אך ורק כדי להפריד בין השניים, וכי לשמש אין כלל יד במעשה.

התובעת, יהודית אמסטרדאם, משתדלת להוכיח כי כל השלושה אשמים ברצח. ככוונתה של התובעת לדרוש, במקרה של הרשעה כרצח, כי כל השלושה יידונו למאסר-עולם "מצטבר" שיתוסף על העונשים שכבר נגזרו עליהם, ולא יהיה חופף. התביעה תבקש מבית-המשפט למנוע כל אפשרות משלושת הרוצחים לחזור אי פעם לחברה. מטרה נוספת של התביעה בעונש מיוחד זה היא להרתיע אסירים אחרים מלבצע רציחות בכלא.

התאוריה של התביעה היא כי אם יידעו אסירים, שגורנו כבר למאסר עולם, שאם יבצעו בכלא רצח נוסף תישלל מהם כל תיקווה לצאת אי פעם לחופשי, הם יססו לרצוח שוב. אולם בתיאוריה זו יש סתירה פנימית. ברגע שאסיר יישפט למאסר-עולם "מצטבר", אין שום שוט בעולם שאפשר להפעיל נגדו. הרי התיקווה לצאת אי פעם מהכלא נלקחה ממנו, ומה עוד אפשר לעשות לו?

כבר כיום, במישפט רצח שושן, מוציאה המדינה הוניתקת כרי לשמור על שלושת הנאשמים. מידע שהגיע למיטרה רמז על כך שיש תוכנית לחלץ את השלושה מבית-המשפט ולהבריחם. השוטרים בבית-המשפט קיבלו הוראה להחזיק באקדחים בלתי טעונים. החשש הוא שאם אחד הנאשמים יחטוף אקדח, שום דבר לא ימנע ממנו להרוג את השוטרים, השופטים ונציגי-התביעה, וכל מי שיתחשק לו.

אנג'ל ואביטן היו מזה שנים רבות לוייתני-הפשע במדינה. הם שדרו, פצעו, סחרו בסמים ורצחו. בבית המשפט נהגו להשתולל וללאים על השופטים ועל התובעים.

אנג'ל, הנרקומן, נהג לזרוק על השופטים כל חפץ שהזדמן לידו. על התובעת גורית אחיטוב, איים כי ישתה את רגליו לידה. אביטן נהג לקלל וללאים על פנינה רבורין, התובעת במישפט רצח רוני ניצן.

במישפט הנוכחי קיים עדיין שקט יחסי, אולי מפני שנציגת-התביעה בתיק, עורכת-הדין יהודית אמסטרדאם, היא אשה שלווה וקרתירת, המשליטה במישפט אווירה של רוגע. גם השופטת, חנה אבנור, מכירה היטב נאשמים מסוג זה, ונוהגת בהם ביד קשה. מתחילת המישפט הראתה להם

השופטת מי הבוס באולם, ומאז הם רגועים.

מבחינה מישפטית עשו שלושת הנאשמים צעד מחוכם מאוד, כאשר הורו באשמתו של אנג'ל בהריגה לאחר קינטור, וטענו לחפותם של השניים האחרים.

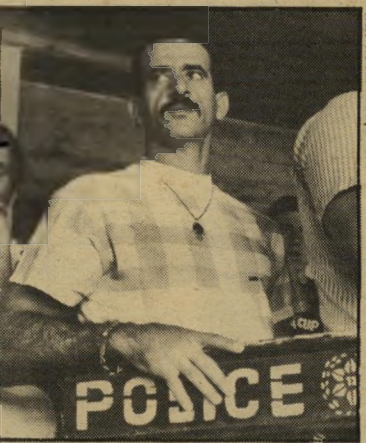
מאחר שהרצח נעשה בכלא השומר ביותר במדינה, צולם כל המיקרה במצלמת-הווידאו של הכלא. אלא שמצלמה זו מצלמת רק את הנעשה במסדרון. אין לה כניסה לתוך התאים. על כן ניתן לקבוע בוודאות רק מי הם האסירים שהיו בתאו של שושן בזמן הרצח.

אביטן ואנג'ל נראים בסרט נכנסים לתא, המצלמה קולטת ווגר-גללים יוצא מהתא תוך כדי מאבק שאינו נראה. אסירים מתאים אחרים מתגורר דדים ליד התא, ויד אלמנות מנגה כתמידים ממשקוף הדלת. יעקב שמש נראה שומר על דלת התא, ומגרש את האסירים שנבקצו במקום.

במשך חמש וחצי דקות נמצאו אביטן ואנג'ל בתאו של שושן. כאשר התגלתה הגופה אחרי-כך על-ידי הסוהרים, נספרו עליה 131 דקות סכין. התביעה תנסה להוכיח כי שני הנאשמים רצחו את הנרצח, בדקירות, ואילו הסניגורים יטענו כי אנג'ל העצבני עשה זאת בעצמו בהתקף-זעם לאחר שקונטר. אנג'ל החליט כנראה לקחת את התיק על עצמו, מכיוון שהרצח בוצע כדי להגן על שרה, ולכן הוא חש כאן בחוב של כבוד.

מלבד עדותם של הנאשמים יש בידי התביעה עוד עדות אחת, שטרם נודעה לציבור. זוהי עדות שהוטל עליה איפול, ויש חסיון על שמו וזהותו של העד.

יש לשער כי זוהי עדותו של אחד

צילון צבירי העולם הזה

ביקור ידידים יעקב אלפרון

הגיע לאולם בית-המשפט-המחוזי זי בכדי להציץ במכריו הנאשמים. הוא נעצר ע"י המישטרה והוחזק במעצר כמה ימים לשם ביטחון.

האסירים, ששהו באותו בוקר כאגף רקפת. בעת הרצח היתה דלת התא פתוחה, וצעקות הנרצח נישאו בוודאי למרחוק. האסירים, שעמרו במסדרון, יכלו לראות את המתרחש בתא. יתכן שאחד מהם, שהיה עיראקיה, החליט למסור עדות נגד הרוצחים. אולם סביר להניח כי הוא חושש מאוד, פן יהיה גורל כגורל שושן, ועל כן מושתל על העדות אפילה כבדה.

על התביעה מוטלת חובת-הראייה. היא חייבת להוכיח לבית-המשפט כי השלושה רצחו את שושן בכוונה תחילה. אחרי שהחליטו להמיתו, הכינו את הנשק, וללא קינטור. אלא שבמיקרה זה, כאשר המצלמה קלטת את השניים נכנסים לחדר, ואחרי-כך התגלתה שם גופתו של שושן דקורה ב-131 דקות, תעבור חובת ההוכחה על-פי הפסיקה אל הסניגורים. הנאשמים יצטרכו לעלות על דוכן העדים, למסור את גירסתם, ולעמוד בחקירה נגדית. הם יצטרכו להוכיח כי שושן קינטר את אנג'ל, וכי אביטן אומנם ניסה להפריד.

עדותם של השלושה תהיה חשובה כלי-כך שעליה יקום ויפול המישפט, וכישוריה של התובעת בחקירה הנגדית הם שיקבעו את גורל התיק.

"בלי הרדמה"

מדריך לאזרח חולה מאת ד"ר יולי נודלמן

יצא לאור ספרו החדש של ד"ר יולי נודלמן, מחבר הספר "קטל ברפואה"

בספרו החדש "בלי הרדמה" מצייר ד"ר יולי נודלמן את המצב האמיתי של השירות הרפואי בישראל.

המחבר-רופא מספק לראשונה לתושבי המדינה את הידע הנחוץ להגנת זכויות החולה ונותן "מרשמים" כיצד לא להיפגע מרשלנות רפואית.

"בלי הרדמה" - ספר שולחן לרופאים, משפטים, שופטים, סטודנטים וכלל מי שידאק אי פעם לטיפול רפואי.

את הספר "בלי הרדמה" ניתן לרכוש בחנויות ספרים מובחרות ברחבי הארץ או ישירות ב"הוצאת הנגב" (באר-שבע, ת.ד. 5349, או בהזמנה טלפונית 057-32245).

הפצה ראשית: "בית עלים", רח' קרל נטר 3 תל-אביב, טל' 03-286360, 03-293959.

תן טרמפ לחייל

סקס ועסקים ללא שותפים סמויים

- אנו מספקים:
- * מבשרים למינעית ציחות בטלפון
- * שרות לגילוי מיקרופונים מושתלים
- * מגלי מתכות
- * מזכירות אוטומטיות

רדיו דוקטור בע"מ שלום עליכם 18, ת.א. טל' 286444

בדירת מישפחת שניצקי שב-רמת-השרון יש שלושה חדרים. חדר אחד להורים, חדר אחד לבן אורי וחדר אחד לנחשים. איסוף וגידול נחשים — זהו התחביב של אורי שניצקי בן ה-18. הוא מביא אותם לבדו מחוץ לארץ, מגדל אותם בכלובים מיוחדים שהתקין בביתו, וכמו בכל אסוף, גם מחליף עם אספנים אחרים.

אוסף הנחשים שלו ידוע בין כל חובבי-הנחשים בארץ כאחד הגדולים. אורי עצמו, מיקצוען בתחום הזוחלים, מתעסק זה חמש וחצי שנים בתחביבו. "כשהייתי בן 12 הלכתי עם חברים לטייל בשדה", הוא מספר. "פיתאום צעק אחד הילדים: 'נחש!' ואז כל הילדים ברחו בבהלה. רק אני ניגשתי אליו, הרמתי אותו מהארץ והתחלתי ללטף אותו."

הנחש מצא חן בעיני, והחלטתי לגדל אותו ולהביא אותו אלי הביתה" אמו ואביו לא שמחו למראה הנחש. אבל ההפצרות של הבן-היחיד עזרו לבסוף, והם הסכימו להכניס את הדייר החדש לביתם.

אורי התחיל להתעניין בטיפול בנחשים. "דרושים הרבה ידע ונסיון", הוא מסביר, "זה לא כמו כל חיה אחרת שאפשר להכניס אותה הביתה. אם לא

מופיעה, מת. הוא נפל בעת מילוי תפקידו. אחרי שהיא הצטלמה עם הנחש שלי במסיבת-העיתונאים, היא הבינה משום-מה שאני נותן לה אותו במתנה. המנהל האישי שלה הגיע אלי הביתה כדי לבחור בנחש. הבהרתי לו שאני לא מסכים בנחש. פנים לתת נחשים מהאוסף שלי. אז הוא הציע לי סכום-כסף גדול בתמורה, אבל גם לזה לא הסכמתי. אני קשור אליהם, ולא מוכן למכור אותם בעד כל סכום שבעולם."

אחרי שהנחש שלו ערך ביקור בתוככי גופה של צ'צ'ולינה, הוא עבר חטיו וניקוי יסודי. אני לא רוצה להסתבך עם מחלות. שטפתי אותו טוב-טוב."

השלב שאחרי ההזדווגות, שלב התרבות הנחשים, הוא הקשה ביותר. יש בעיה עם התרבות הנחשים.

אחרי שהנחשה מטילה את הביצים, היא מלא נשאת בדרכה, פשוט עוזבת אותן ולא נשאת לרגור עליהן. הכיצים עומדות לבדן במשך חודשיים, עד שהן בוקעות. בטבע יש רק 40 אחוז של בקיעות, כי הביצים מרקבות ומעלות עובש. אבל הגנים כשהנחשים הקטנים יוצאים לאוויר-העולם, עוד לא תמו צורותיהם. הם צריכים להסתדר בטבע לבד. בחורף הם מתים מיד. גם בקיץ

„אחרי שצ'צ'ולינה הופיעה עם הנחש, הוא עבר חטיו!" מספר אורי בן ה-18, בעל

הנחש, המגדל בביתו עשרות נחשים ורוחש להם חיבה שאין לה גמול

אהבה חוד-צדדית

קשה להם מאוד. רק 10 אחוז מהנחשים שורדים ומגיעים לשלב של נחשים בוגרים. אצלי האחוזים גבוהים יותר, כי יש גנאים יותר טובים מאשר בטבע. "כמעט ואין חיות שטבע שלא דאגות לצאצאים שלהם. אפילו העכבר, הנחש כחיה טיפשה, דואג לצאצאים שלו. לנחש אין קשר עם נחשים אחרים, ולא עם הצאצאים שלו. יש נחשים הטורפים נחשים. אין אצלם מישפחות או קשרים."

יפה לחנוק

הנחש חיה בודדה. מבחינה זו הוא מאוד פרימיטיבי. הוא נמצא בתחתית הסולם, מבחינת התפתחות.

(המשך בעמוד 42) **שי ברם, צילם: אבי זלדמן**

מהמכון הזואולוגי, ובתמורה הוא נותן להם נחשים.

ההזדווגות של הנחשים מתבצעת באביב, או אחרי תרדמת-החורף שלהם. הם מתלפפים אחד סביב השני במשך 10 שעות וכך הם מבצעים את מעשה-האהבה. איברי-המין שלהם נמצאים בזנבות.

הם מיוחמים רק פעם בשנה, וזה במשך חודש.

שטיפה אחרי צ'צ'ולינה

כל הנחשים שאיתם הצטלמה והופיעה צ'צ'ולינה בארץ היו שייכים לאורי.

הגנתי לסינרמה למסיבת-העיתונאים ביום שנחתה בארץ. מארגן המופע שלה בארץ הוזמן אותי. "התברר שהנחש הקבוע, שאיתו היא

ושעשע לילדים. כאן יש להם שימוש שונה: ארוחה לנחשים.

ארוחת נחשים

אורי מרגיש כיצד מתבצעת ארוחה שכזו. הוא תופס את העכבר במלקחיים ומקרב אותו אל הנחש. הנחש מריח את העכבר בעזרת הלשון (שם נמצא חוש הריח שלו) ומתנפל עליו. הוא מתפתל סביבו חונק אותו תוך שניות. אז מניח אותו הנחש על הריצפה וניגש לראשו של העכבר. "הוא תמיד מתחיל לאכול מהראש", מסביר אורי, "תמיד הוא יבלע את הטרף בכיוון השעיר והרגליים, כדי שלא ייתקע לו. זה מדהים לראות איך נחש בעל ראש פיצפון כזה אוכל עכבר הגדול ממנו פי כמה. הוא יכול לעשות את זה, כי הלסת התחתונה שלו אינה מחוברת ללסת העליונה. יש ביניהן מיתר גמיש, היכול להיפתח ב-180 מעלות."

"כל הנחשים שלי אני מאכיל גם בארנבות. הם בולעים אותן שלמות. יש לנחשים מיציי-עכול מאוד חזקים. הם מעכלים את כל החיה, והיא מתפרקת בתוך הגוף שלהם. זה יכול להימשך 10 ימים. רק את הפרווה הם פולטים החוצה."

"האם לא קשה לאוהבי-חיות לחוות בהרג חיות אחרות?" אורי אינו מהסס. הוא כבר נתן לנחשיו לאכול עשרות עכברים, ארנבות, חולדות ואפרוחים, וחזל מלהרגש מזה. "אני לא אהרג חיות שתסמך בלי סיבה. אבל אם זה למטרה מסוימת, אז כן. גם הנחש צריך לאכול. אין ברירה. הרי גם בטבע טורף הנחש חיות אחרות. זו דרכו של עולם." הוא מאכיל את הנחשים פעם ב-10 ימים, למרות שנחש יכול לחיות ללא אוכל גם שנה ויותר. ארוחה אצל הנחשים של אורי כוללת 15 חולדות או 50 אפרוחים. "אבל אני מעדיף שלא לתת להם אפרוחים, כי זה לא מספיק מזין."

את הארוחות לחיות הוא מקבל

ארסיים. בארץ רק 25 אחוז מהנחשים הם ארסיים."

אורי טוען שאנשים מפתחים מנחשים בלי סיבה. "יש נורות עצומה בעניין הזה. למשל, כולם חושבים שהארס של הנחש נמצא בלשון שהוא מוציא החוצה. זה סתם שטויות. לנחש הארסי יש שתי שיניים ארס. השיניים הללו חלולות כמו מזרק. כשהוא פותח את הפה הן מזדקרות החוצה, ובנגיעה של עשירית שניה הנחש מזריק את הארס."

"הנחשים הארסיים צדים ככה את הטרף שלהם. הם ממיתים בארס, ואחרי כך טורפים. הנחשים הלא-ארסיים חונקים את טרפם, ורק כשהוא מת הם טורפים אותו."

בחדר-הנחשים, ליד הכלובים שלהם, עומד עוד כלוב קטן, ובו עכברים לבנים. בכתים רבים משמשות החיות הקטנות הללו כחיות נוי

יורעים כיצד לטפל בנחש, הוא ימות תוך זמן קצר.

"התחלתי לקרוא ספרים על הנושא, ולהתעניין אצל אנשים המגדלים נחשים. יש בארץ 40 אנשים שמשוגעים לנחשים."

"התחלתי לחפש עוד נחשים בשדות, והייתי מביא הביתה נחשים שמצאתי. בארץ גדלים 37 סוגים של נחשים, וצריך לדעת איזה נחשים הם ארסיים ואיזה לא."

לאדם רגיל נראה שכל הנחשים דומים זה לזה. לא כן למי שמכיר אותם מקרוב. "אחרי שלמדתי את הנושא ידעתי להבחין ביניהם כמו בין צבעים. כשמכירים אותם טוב, זו לא בעיה לזהות. רוב הנחשים בעולם הם לא

נחש-חנק חונק עכבר לפני אכילתו 15 עכברים לרוחה

שניצקי עם צ'צ'ולינה והנחש. לא הסכמתי למכור להו

לרותי

נעמי
רון

רותי בטלפון

אני יודעת שיש בינכם מי שיש להם מה להגיד, על עצמם ובכלל, המחפשי קשר, אבל פשוט מתעצלים לשייב ולכתוב. ברור שיותר נוח, מהיר וקל להרים שפופרת ולחייג. אז עצלנייהעט מוזמנים לספר לי איזה מכתב מצא חן בעיניהם (ולקבל קשר אל הכותב או הכותבת), או לספר לי מי אתם, את מי הייתם רוצים לפגוש דרך מרור זה ומה חסר לכם בחיים. להשתמע בטלפון 221017, תל-אביב.

נאה באמת

היא בת 39, גרושה ואם לשניים, פסיכולוגית במיקצועה, נאה באמת, גובה 1.67 מטר. כותבת שלא מרגישה בנוח להציג את עצמה בעיתון, אבל אולי, מי יודע, כאן היא תמצא מה שהיא מחפשת בחיים. מדובר בקשר יפה ומשמעותי עם גבר פנוי (זה חשוב!), גבוה, נאה באמת, בעל מינון גבוה של שכל ויציבות נפשית, אשר יודע קשר למדור, יצא לי לפגוש אותה, בלא הייתי מצפה לכל הנתונים האלה, אילמלא חשבתי שאותם נתונים נמצאים גם בי. לגמרי במיקרה, בלי כח שאני יכולה להעיד שיש כיסוי למה שהיא כותבת. היא בת"ד 10149, רמת-גן.

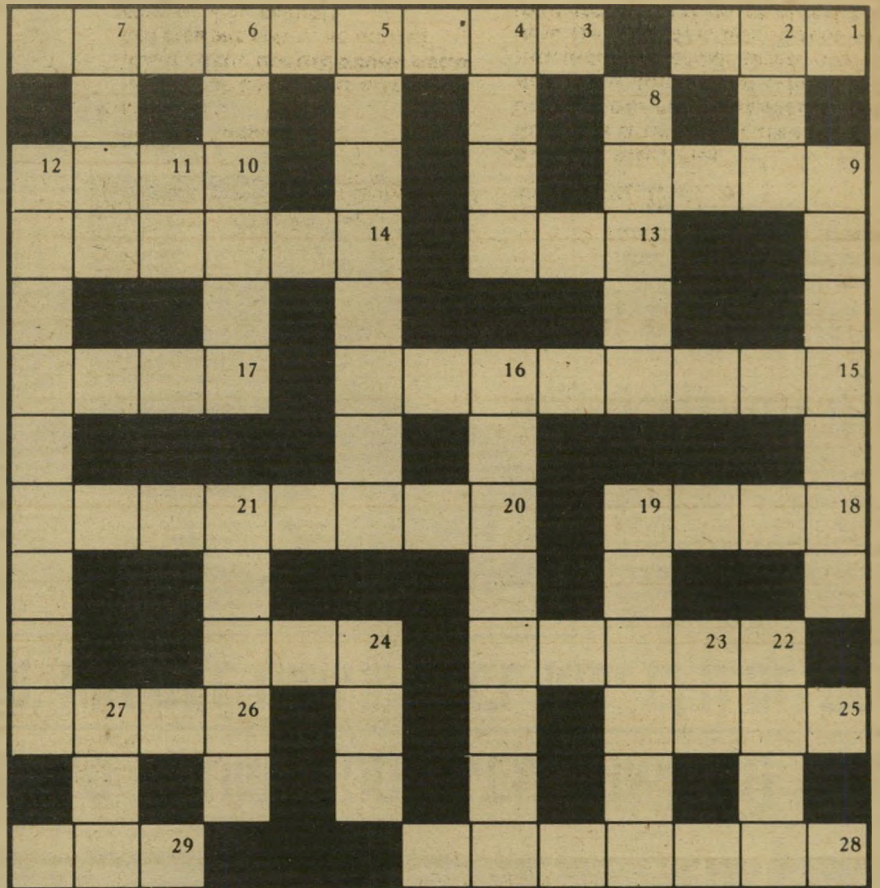
עברה את הטסט

גלי יעקב

לעבור טסט אצל אבא

גלי יעקב, חיילת בת 19, עברה כבר ארבעה מפקדים, ודי נמאס לה. "הרגשתי כמו משרתת", היא מספרת, "להכין קפה, לנקות את המישרד, לענות לטלפונים, עכשיו קצת יותר טוב, כי אני מקידה קלדנית, אבל בכל זאת הגשתי בקשה לעבור ליחידה קרבית בבסיס-רחוק, בטענה של חוסר-סיפוק בעבודה. אם כבר שירות צבאי, שיהיה שירות צבאי ולא עבודה של שמונה-ע"חמש". היא יפה, כמו שרואים בתמונה, צברית, תושבת הרצליה, גובה 1.70 מטר, מישקל - אם כבר נכנסים למרטים - 53 קילוגרם. יש לה תעודת-בגרות ביד, ואחרי השיחרור והטיול המתוכנן בחו"ל היא מתכוונת ללמוד מינהל-עסקים. כאשר שוחחתי איתה בטלפון היא אמרה שהיא המומה ונרגשת, כי כרגע הודיעו לה שהיא עברה את הטסט. הצלחה בניסיון השני. גלי: "חששתי שלא אצליח, כיוון שנסעתי בתל-אביב, באיזור בלתי מוכר. מכונית אין לי, אבל לאבא שלי יש. עכשיו אני צריכה לעבור טסט אצלו. הוא יישב עליידי וכאשר יחליט שאני נוהגת בסדר, הוא ייתן לי את האוטו".

מאונך:

1. ג'וק ממוצא יהודי (3);
3. איזו מכה לכוכב שנפל (4,2,3);
9. פרי מוגן (4);
10. הגלד נוצר מקור (4);
13. כשהכל ייגמר יחזור בשאלה

(3);

14. גם פרי סיים משפטים כמו חפר (3,3);
15. כששייקה מרוצה מרבקה'לה והיחפנים (4,4);
17. צנח לי מגג העולם (4);
18. המשורר כשומר? (4);
20. מסתירה את הסם שלה בכר עשוי רשת (4,4);
22. תקף את המוהל ונסוג מהמקום (5);
24. כשהעדרשה מתקרבת מבחי-נים בפרי (3);
25. שם אלף בצד (4);
26. מכסים טפח בכפר הערבי (4);
28. קיבלו תפקיד מודיעיני בחג (4,3);
29. שחקן טוב יותר (3).

מאונך:

1. טנק זעיר (3);
4. נשמע מאוד נאיבי להעביר יריעה כזאת (4);
5. שחה עם הזרם ולמרות מה

פתרון תשבצות 2616

אביגיל ינאי

איתן עמיחי הדברת מזיקים

בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.

רחת-גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272 · טל. 5-6-790114

בשמירה על בריאותך ורכושך

חמים
בניחני

מזל החודש:

עקרב

האם אתם מכירים אתם מכירים את בני זוגכם

האם אתם מכירים את בני זוגכם, או שרק נדמה לכם שאתם מכירים אותם? להלן מבחן שחבר ביד האסטרולוגית הבריטית טרי קינג. ענו בכנות על כל השאלות, ורישמו ליד כל תשובה את הנקודות. 3 - כן; 2 - לפעמים; 1 - לא.

האם אתה מכיר את אשתך/חברתך בת מזל עקרב?

היא יודעת בדיוק מהו סוג הגבר שהיא רוצה.
היא טובלת את יגונה באלכוהול.
היא ביקורתית מדי לטעמך.
היא מתעקשת ללכת בדרכה-היא.
יש לה כושר-שיפוט טוב לאנשים.
היא דבקה בחברים קבועים.
יש לה נטיות סדיסטיות.
היא גאה.
קשה לה לשכוח כל פגיעה שעברה.
היא מאהבת תובענית.

היא שואפת שתצלח.
קשה לה לשכוח או לסלוח על פגיעה שפגעו בה.
היא נמשכת לדברים מיסטוריים.
יש לה לשון חדה.
היא תאוותנית מאשר אוהבת.
היא בעלת-דיעות משל עצמה.
חבריה חשים שלא בנוח בנוכחותה.
אתה מוצא שאתה נשלט על-ידי רצונותיה, בניגוד לנטיות-ליבך.

20 עד 30 נקודות

העקרבית הזאת מאוד חיובית, לכן על-פני השטח קל להכירה. נראה שהיא לא כל-כך אופיינית למזל שלה. היא הרבה יותר פתוחה וקלה מאשר רוב העקרבים. היא יותר מזכירה בתכונותיה את בנות מזלות-האוויר (מאזניים ותאומים), ונראה שלמזל-לול אלה השפעה חזקה עליה.

31 עד 50

נראה שיש לך עסק עם אחת מהנחמדות שבין בנות עקרב, ואתה מבין אותה היטב. נראה שאתם נשואים או עומדים להינשא, או ביחסים העשויים להיות ממושכים ומוצ' לחים מאוד. אתה לא מוחד כלל מהעקרבית שלך, אתה מספיק חכם מדי למצוא את כל הדברים שיכולים לרצות אותה, ולהגביר את מסירותה אליך.

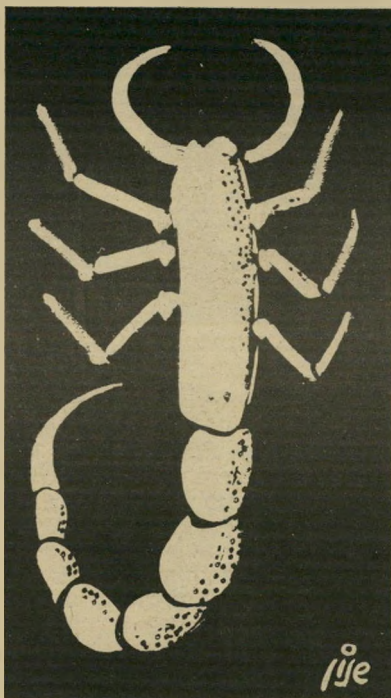
51 עד 60 נקודות

העקרבית שלך היא אולי בסדר, אבל אין ספק שיש בה חלק נכבד מהחסרונות של העקרבים. יתר על כן נראה שאתה מאוד מודע לכך. יתכן שיש משהו מדיומיסטי בהתנהגות שלך, המספקת את הסדיסטים שלה. או שעדיין לא גילית את הדרך להיפטר ממנה.

האם את מכירה את העקרב שלך?

הוא רכושני.
הוא מקנא בהצלחה של אחרים.
הוא נוטה להשקיע צערו בבקבוק.
יש לו דיעה העקמית.
הוא חזיר שובניסטי.

יש לו מזג חם.
הוא מתרגז כשאת מסרבת לו במיטה.
הוא שאפתן.
להוט להשתפר כל הזמן.
הוא כופה את דעותיו על האחרים.
יחסית לגובהו, הוא חזק מבחינה גופנית.
את מרגישה בסכנה שאת עלולה לאבד את אישיותך.
הוא דבק בחבריו מהעבר.

הוא מתנגד לגירושין.
ההופעה שלך חשובה לו.
הוא מתנגד שתהי רופאה.
הוא מצפה שתשרתי אותו.
הוא תאוותן.

הוא מדייט שאנשים פוגעים בכבודו גם כאשר לא קיימת פגיעה כזאת.
הוא מתעב נשים במיכנסים.

20 עד 30 נקודות

מכיוון שהעקרב הוא אדם כל-כך ישר וגלוי, יתכן שהגעת לניקוד כל-כך גבול חוסר-ידע לגביו. סביר יותר שהעקרב שלך אינו אופייני למזל שלו, והגיוני שגם אם אינך שייכת למזלות-המים (דגים, סרטן), הוא יותר מדי פתוח, רחב-אופקים והוגן, ויתכן שיש לו השפעות של מאזניים ותאומים, שהם מזלות-אוויר.

31 עד 50 נקודות

יש לך עסק עם עקרב אמיתי. למרבה המזל, יש לו יותר מהיתרונות של העקרבים

משהו בהתנהגותך מספק את הסדיסטים של העקרבית שלך. האם העקרב שלך אוהב אותך כנועה?

מאשר החסרונות שלהם. ברור שאת בת-זוג נאמנה, ישרה ומסורה, שאם לא כך לא היית מצליחה להכיר אותו כל-כך טוב. את נשואה לו או שתנשאי לו בעתיד. מעניין אם הוא כבר הציע לך זאת.

51 עד 60 נקודות

על אף כל האזהרות שבסיפרי-האסטרולוגיה לגבי העקרב הלא כל-כך נחמד, מצאת את עצמך קשורה בדיוק לאחד כזה. איך יתכן שאת מכירה אותו כל-כך טוב ואת עדיין בסביבה? אין ספק שאת נהנית להיות נשלטת וכוונה. אל תחשבי שזה ישתנה, אולם מכיוון שנראה שקיבלתי את המצב, אז בהצלחה.

מיפגשים חברתיים, מסיבות ובילויים מעסיקים אותכם בימים אלה, זה לא רגיל שאחם מרשים לעצמכם ליהנות מבילויים חברתיים, אבל עכשיו אי-חם מקובלים ומבוקשים ויכולים לקדם את האינטרסים שלכם בעזרת אנשים בעלי השפעה בחברתכם. הנה שבעה אתם מבילים, ה-5 וה-6 מפתיעים, פגישה רחוקה מאוחרת שתייכת להעשיר בסדר תגורם התלהבות והרגשה שמצאתם מה ע"אחם מחפשים. אל תסיקו מסקנות, ב-9 וב-10 תוכלו לבחון את האחם שמאחורי הקסר.

ג'מני

21 בדצמבר - 19 בינואר

האזניים

21 במרץ - 22 באפריל

סרטן

21 ביוני - 20 ביולי

סלח

21 במרץ - 20 באפריל

מצבי-הרוח עדיין כבד. למרות שמעריכים אתכם במקום העבודה, אינכם מרגישים שביעות-רצון מחלוקת התפקידים. תיכנון ש-קט מאחורי הקלעים, מבלי לשתף אלא את הנוגעים ישירות לעניין, יעזרו לכם לטווח ה-ייתרחק. חשוב ש-עכשיו תראו את יכולתכם, ותשאירו ר"שם חזק על הסביבה. הולך לכם עם בני המין השני, אך דרושה הרבה יוזמה. בענייני-כספים המצב משתפר, אך עדיין לא יציב.

המין השני בראש מעייניכם, ואת זאת מתחילים כבר לחוש בשטחים שבהם איבדתם עניין באחד רונה. הרומאנטיקה חופפת מקום ראשון בימים אלה. המשכבה שיש לכם חזקה ומשפיעה עליכם ועל סביבתכם הקרובה. בעבודה היהורו מאי-הנחות העלוי לות להביא להתפרצות כוח סתרי-הצדקה היכר לה לחזק לכם. בכספים זה הזמן לארגן את כל ה-חשבונות והתשלומים המ-יגיעים לכם ושאתם חייבים לאחרים. אחם עלולים להפסיד סכום כסף גדול יחסית בגלל רשלנות.

במקום העבודה שלכם סומכים עליכם ומוכנים לבוא לקראתכם. אתם אינכם חשים צורך לשתף פעולה. יורגם מדי דברים מדאיגים אתכם. את רוב ה-עבודה והאחריות מטיי-ליים עליכם. העול מוטל עליכם לא רק בעבודה, אלא גם במישפחה. טי-פול באנשים קשוישים או חולים מעבר אלי-כם. ה-5 וה-6 בחודש מאוד מעייפים, אתם עלולים לחלות. ברומאנטיקה מתחילה תקופה מעניינת. הפופולריות שלכם עולה.

הקריירה מאוד מעסיקה אותכם, אינכם מסתדרים עם הממונים. אתם שוגים בהתייחסותכם אליהם, מ-כיוון שאין ברירה והמ-צב הוא כפי שהוא, דכאי ותתאפקו והי-מנעו מלהעיר או לומר את דעתכם בגלוי. זה יכול לפגוע בעתידכם המיקצועי וחבל. עכשיו הזמן לדאוג לעתיד ול-שם כך לוותר על כמה וחשיבות. ה-9 וה-10 בחודש לא נעימים ביותר, בשורה מעציבה תגיע אליכם.

נסיעות שנידחו או נתקלו בבעיות יכולות לצאת עכשיו לפועל. לא לפני ה-9 או ה-10 בחודש. ה-7 וה-8 יהיו קשים ומחסכים לים, שוב מחטרים לכם בעניינים חשובים ופרטיים, אלא שהפעם אתם מוגי-מים בפירוש כוונותיהם של האחרים. אלה בעצם מתכוונים לעזור. ה-5 וה-6 איום מתאימים לנסיעות שחיות ופגישות, על-פני השטח הכל יראה בסדר, אך ההפתעה הלא-נעימה תגיע. קשר שהחל בשבועות האחרונים עלול להסתיים לפתע מבלי שתבינו את הסיבה.

דגים

19 בפברואר - 20 במרץ

קשת

21 בדצמבר - 20 בינואר

תולה

22 באוגוסט - 22 בספטמבר

תאומים

21 במאי - 20 ביוני

נסיעות, ביקורים ופגישות עם ידידים וקרובים יעסיקו אתכם גם השבוע. אלא שלא כל אותן פגישות יתקיימו לצורך ה-א. קרובי-מישפחה וידי-דום שאינם בקרבה ראוות זקוקים לעידודכם ולעזר-תכם, ולשם כך יהיה עלי-כם להשקיע במאמצים. מיכתב, שיחת-טלפון או ידיעה מחיר יורמו לכם לשמחה. משהו זוכר את-כם ומוניין להפחיע אתכם במתנה או ביקור. הסתי-חות בבית לא קלה, אך תקבלו הנהגה ונורה מצד משהי קרובה מבלי להתייחס לרומאנטיקה.

אינכם מרגישים טוב, כל דבר דורש השקעת אנרגיה גדולה מהרגיל. אתם חשים מותשים עייפים וזקוקים למנוח. טוב יהיה לצאת לחופשה ולהוריד קצת מהעומס בעבודה. בשו-רה לא כל כך משמחת בענייני כספים ב-5 או ב-6 בחודש, אל דאגה בעוד זמן מה תצליחו לפתור את הבעיה ש-מסרירה אותכם בת-חום הזה. ה-7 וה-8 מועדים למריבות, סיכסוכים וכעסים על בני-הזוג ומישפחה שמתערבים בענייניכם.

רחל מרחלת על כל העולם

ציפצוף של ציפורים

תמיד אמרתי שכדאי להישאר בקשרים טובים עם האקס. לא חשוב אם זה אקס-בעל או אקס-אשה או אקס-חבר או אקס-חברה. לעולם אין לדעת מתי בן-אדם נוקט לעזרה, ואין כמו אקסים למתן עזרה.

היית'צנית דליה מרזו היתה, בזמנו, חברתו המאוד-צמודה של המלחין נחום (נחצ'ה) היימן, הידוע בזמן האחרון כאביהן של הזמרת סי היימן והאופנאית בילי היימן.

דליה ונחצ'ה אהבו זה את זה במשך תקופה מסוימת, ובילו ביחד ועזרו זה לזה, ובסוף נפרדו

מייק פלידרבאום (מזוקן, במרכז) עם שושנה ארבל-אלמוזלינו ושלי חושן אצל רביץ' היה תפוס...

במשך שבועיים הסתובבה ריבקה עם מייק, ובאותם שבועיים נגמרו כל הקשרים עם יהודית. נו, ואז, כמו פעמים רבות אחרות, נגמר הסיפור בין ריבקה למייק והדבר הראשון שריבקה עשתה זה לטלפן לחברתה הקרובה יהודית רביץ. אבל אצל רביץ' היה תפוס. ריבקה ניסתה שוב ושוב, והיה תפוס ותפוס ותפוס. אז היא ביררה מה קורה בטלפון של רביץ, והסתבר לה שלא רק הטלפון תפוס, אלא גם יהודית עצמה.

סרט בשם תל-אביב ברלין, ובאחת התפקידים שיחקה ריבקה נוימן. אז כשמייק הגיע ארצה, הוא פגש בריבקה, החברה של אחותו, והם בילו כמה שעות ביחד. אחרי כמה שעות הם בילו גם כמה שבועות ביחד. כל זה בסדר וטיבעי. מה שלא נראה לי כליכך יפה זה שבדייק מהיום שבו בילתה ריבקה עם מייק קפצה עליה מחלת-השיכחה, והיא שכחה לגמרי את חברתה-הקרובה-מאוד, יהודית רביץ.

קרחת מכאן ומכאן

אני אומרת לכם כבר במשך שנים שאי אפשר לסמוך על נשים. בגלל זה אני כליכך אוהבת גברים, כנראה.

הנה, קחו את הסיפור של יהודית רביץ' והשחקנית ריבקה נוימן. שתי חברות עם קשרים חזקים. במשך שנה הם נפגשו בכל יום, והיו החברות הכי טובות בעולם.

כל זה עד שריבקה נוימן פיתאום גילתה שמסתובב בעיר רווק בן 30, בשם מייק פלידרבאום. האיש הזה, בעל השם המצחיק (זה בסך-הכל עץ ריחני) הוא בנם של זוג-מיליונרים כבר מלונדון, ומכאן שעני גדול הוא לא. ריבקה הכירה אותו בעצם באמצעות אחותו, אורנה פלידרבאום, מפיקת-סרטים שהפכה

הכל בסדר בווילה

בחי, אין גבול לחרושת השמועות. בארץ והזאת.

הנה, למשל, רן סקר (או רונן) ואשתו חרותה. כל מי שהיה לו קשר עם חליה-אוויר יודע מי זה רן סקר. הוא כמעט הגיע לתפקיד מפקד-החיל. אבל בגלל ויכוחים פנימיים הוא לא הגיע, ופרש מן הצבא. עכשיו הוא עוסק במיסחר בנשק ובעסקים אחרים.

לפתע נפוצה השמועה כי משהו קרה בין רן וחרותה, אשה נחמדה וחביבה. ולא סתם שמועה, אלא שמועה המצויינת בשפע של פרטים, כדרכן של שמועות. שחרותה ניהלה רומאן עם רופא מפורסם, ושמן עקב אחריה ותפס אותה, ומה לא. דרינגדרינגתי לרן.

„אז מה בנוגע?"
„שום דבר! אנחנו חיים ביחד, והכל בסדר גמור."

„איך נולדה השמועה?"
„אז ככה. היה לנו רעיון לעבור מן הווילה

רן (מימין) וחרותה סקר (1979) שמועה מצויינת בשפע של פרטים

שלנו לדירת-גג בתל-אביב. הודענו שאנחנו מוכרים את הווילה. אז התחילו לרכל. זה הכל."

„פגע מאד-מאד. בזמן האחרון קרו לה כמה דברים, שפגעו בה קשה. אמה נפטרה, וגם שני בני-מישפחה אחרים. השמועות האלה באו אחרי כל הצרות האלה."

אז לא נוסף לצרות של חרותה. היו לה די צרות בחיים. בשעתו התאכזר אביה במשך כית' חרות, אחרי שרג מתוך רחמים את אחיה הסובל ואת אשתו.

אני מאחלת לחרותה כל טוב. מגיע לה.

אהבה לא לפירסום

יום רביעי, 3 לפנות בוקר, רחוב-הירקון, שקט, כמעט אין מכוניות, פה ושם בן-אדם בודד חוצה את הכביש בעייפות.

אני חוזרת הביתה, גם כן קצת משועממת ועייפה.

פיתאום, ממש באמצע הכביש, זוג מחובק לגמרי. הוא מנשק אותה, היא מנשקת אותו. לא רואים את הפרצופים. רואים רק תאוזה ותשוקה. האדריכלי ממלא לי את הגוף העייף שלי, ואני עומדת בצד ומציצה.

הזוג הולך כמה צעדים, כשגבו אליי, ושוב נעצר ושוב סצינה-חיבוקים, כמו אצל אינגמאר ברגמן השוודי.

אני מסקרנת לגמרי. רוצה לגשת אל הזוג, לבקש סליחה ולהגיד להם משהו כמו „איוה יופי!" אבל בדיק אז אני מזהה את אחת הגופות. אני לא מאמינה! זה לא יכול להיות הוא!

אולי חתונה סינית

בתל-אביב יש גבר אחד, מאוד נחמד ומאוד רווק, וגם מאוד מבוקש. בכל פעם שהוא מכיר בחורה נחמדה, כשהעניינים מתחממים והחברה' אומרים לו „נו, קדימה! מה העניינים? הוא מודיע להם שאי-טריטו הוא מתחתן. ואז, במקום לשבור כוס ולהצטלם בשקיעות בגן-העצמאות, הוא פותח מיסעדה סינית, וככה כבר יש לו חמש. שתדעו כמה פעמים הוא עמד להתחתן, וברגע האחרון החליט שהוא מתחתן עם מיסעדה סינית.

תמיד יש לו תירוץ: שלמיסעדה סינית אין חותנת. ושאפשר תמיד למכור אותה, ושכניגוד לאשה היא רק מכניסה כסף ולא מוציאה, ועוד אלפי תירוץ בטעם חמוץ מתוק.

כך הגיע המיסעדרן מקס מלכה לשנתו ה-40, והוא עדיין אוכל ספיריריבס בגפו.

שוש קביליו ומקס מלכה החיים עושים את שלהם

אך מסתבר שגם אלוהי הסינים אוהב שידוכים, והוא הביא לו את שוש קביליו היפה והשקטה, שהיא אלמנתו של הכרוזגלן הרצל קביליו, שנפטר ממחלת-הסרטן לפני שנתיים והותיר את שוש ובנה אחריה.

החיים, כידוע, עושים את שלהם, והרצל, שהיה אדם רגיש ועדין מאוד, היה שמח לראות את בנו ואלמנתו שמחים, וכך גם החברים.

אמרו למקס שמוטב מיסעדה אחת בחיים, ואהבה אחת אמיתית בלב, וכולם מחזיקים אצבעות, שהזוג הנאה הזה יעשה את הצעד המתבקש.

נחום היימן נפרדו בצורה יפה מאוד

כמו כולם. אבל שלא כמו כולם, הם נפרדו בצורה יפה מאוד. בלי עלבונות ובלי צרות ובלי מריבות, ולכן הם נשארו ידידים קרובים. גם היום, כשלכל אחד מהם יש כבר בן-זוג חדש, הם מפרגנים זה לזה.

קשר טוב במיוחד יצר נחצ'ה עם בנה של דליה, המלחין גיא מרזו, ובאחרונה, כאשר פתח גיא אולפן להקלטות, הגיע אליו נחצ'ה ובכיר המתנה הכי גדולה שבעל אולפן-להקלטות יכול לקבל: קלטות של קולות שונים, כמו תריקת-דלתות, רעש של רכבת, ציפצוף ציפורים, צעקות-כאב, טיפטוף-גשם ושאר דברים הנקראים בעגה המיקצועית „סטוק קולות", ושבעלי אולפני הקלטות עמלים במשך שנים להשגתם.

אז עכשיו שאתן גומרות רומאן עם החבר שלכן, תחשבו גם על הילדים. מי יודע?

ופיתאום הוא מסתובב אליי, ואני רואה אותו, ואני רואה גם אותה. אני מרגישה חולשה, נצמרת לאיזה קיר.

הזוג עומד שוב ומתנשק שוב. אני לא יכולה עוד. מניית עוברת, אני עוצרת אותה ונכנסת פנימה.

כל הלילה לא עצמתי עין. למחרת טילפנתי לאשה המתנשקת, שהיא אשה מקסימה, נשואה לגבר מפורסם ואם לשני בנים גדולים, מפורסמים גם כן. רציתי לשאול אותה אם בעלה יודע שהיא מתנשקת עם בועז אפלבוים, ראש-לישכתו של שימרון פרס, ב-3 בלילה ברחוב-הירקון. אז עשיתי לה דרינגדרינג.

„כאן רחל המרחלת."

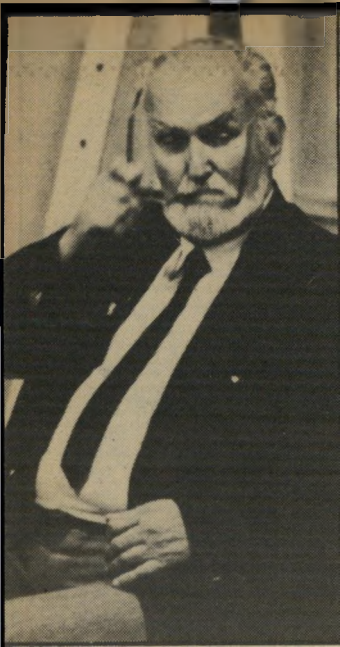
„שלום לך."

„ראיתי אותך אתמול בלילה מתנשקת באופן היסטרי עם בועז אפלבוים. מה קורה כאן?"

„אני אספר לך את האמת, אבל אם תפרסמי את שמי, תדעי לך שהמון אנשים ייפגעו. את מוכנה לא להוכיח את שמי?"

„מוכנה!"

„אז זה לגמרי פשוט. הלכתי לחגיגות 70 השנה להבניה. חברה הכירה לי את בועז. התאהבתי בו. הוא התאהב בי. זה רומאן אדיר. קשה לנו להיפרד, וכיף לנו ביחד. אלמלא הייתי פוחדת לפגוע בילדים שלי, הייתי צועקת לכל העולם שאני מאוהבת."

בזעקה כי כך יעשו עד שיתירו להן לעלות לארץ. האב נותר מחוץ לבית, משוטט בדאגה ברחובות נובר סיבירסק.

שבוע אחר כך התאבדו השתיים. האב, רופא-עניים בעל דרגת אלוף-משנה בצבא הרוסי, עלה לארץ. כאן התקבל בלישכתו של מנחם בגין, שהעניק לו דרגת אלוף-משנה בצה"ל. לפני שנתיים נפטר.

שיפריץ ופולטיניקובה התגוררו בז'נבה, שווייץ. לפני 10 שנים עקרו לירושלים. גם כאן מיספר חבריהם

סניה אורבך, בעלה לשעבר של רות אלכסנדרוביץ, אסירת-ציון נודעת, הכיר את שיפריץ באורסה. הוא התחבר עם קבוצות ציוניות, ופעל במלוא-כוחו למען העליה לארץ. יש לו כושר-שיכנוע בלתי-רגיל. נוסף על-כך הוא מין חולס-מיסטיקן. הצירוף הזה, של להט מיסטי וכושר-שיכנוע, משך אליו אנשים רבים. היום אפשר למצוא בארץ עשרות יוצאי-אודסה, המוכנים להישבע כי שיפריץ הוא שהעלה אותם לארץ.

שנה אחת לפני שעלה בעצמו

נוצריה, הוליד בת וכן, התגרש. נשא אשה שניה, והוליד בת נוספת. גם בעבודה עשה חיל. הוא עלה לדרגת חוקר-בכיר, ואחר-כך יועץ-מישפטי של מופעל לייצור-נשק.

לפתע, בספטמבר 1953, נעצר ונשפט. הוא נידון למוות וזכה בהמך תקוה: 25 שנות מאסר, גלות ושלילת-זכויות. בישראל התפאר כי חוקריו מצאו אותו אשם בריגול לטובת ישראל וארצות-הברית.

מבין כל יוצאי ברית-המועצות בארץ, אין ולוא אדם אחד שהיה עד

כשהוא אסוף-מיסתורין הגיה אברהם שיפריץ אל מישפט ג'ון דאמיניקו, כמתוך אופל רחוק ומלא-אימה הופיע בימיו ה-65 של המישפט. לשופטים הנדהמים סיפר כי היה חלק ממנגנון הקב"ב שהואשם בריגול ושישב במחנות-הכפייה הסובייטיים. הוא העיד כעדי-מומחה, כי מי כמוהו יודע עד כמה איום ונורא הוא הקב"ב, המשתמש אף במכשפות במילחמתו באויביו.

עד כלות כוחותי אני נלחם בקב"ב, הכריז. והוא עושה זאת באמצעות המכון שלו, ובאמצעים נוספים. הרר סים, מצידם, רואים בו אייבי-העם וגבסל החדש.

הוא גבדיקומה, מוזקו, נראה כרמות מתוך ספר של פראנץ קפקא. אברהם ש' ומילחמתו בשטניות הקב"ב. במיר מנות רבה הציג עצמו כאיש הידוע הכל, נמצא בכל מקום. ראה. שמע. חווה על גופו את רוב אימי ההיסטוריה. מרתק. מוזר. ספק תימהוני, ספק ידען רב-ניסיון. הרבר אינו ברור לגמרי.

שיפריץ סירב בתוקף להתראיין למי ען העולם הזה. שבו הוא רואה עוכר-ישראל. יוצאי ברית-המועצות בארץ, המכירים אותו, מוכנים ברצון להתיר את סכר-חייו, שנותר סכך ממילא. "נתחיל בתאריך הולדתו", אמר חבר מימי-מוסקבה. "אני מכיר אותו מאז שהיה ילד, ועד היום אינני יודע מתי נולד. הוא סיפר לי בגאווה גדולה כי נולד באותו היום בו נולד אלכסנדר סולזניצין. כלומר, ב-1918. במישפט דאמיניקו טען כי נולד ב-1922.

"הוא גם מספר לכל שהוא דור שני לנשפט הקב"ב. אף אביו נעצר, נשפט ונחשב כאוייב-העם. למעשה איש ממ' כריו אינו יודע מי אביו, ומה עלה בגורלו."

ימי ילדותו של העדי-המומחה שיפריץ עברו עליו כמוסקבה. ילד יהודי שאביו נעלם, הרוצה להתבלט, להוכיח כי למרות זאת הוא טוב מ' כולם. "כך הגעתי ללמוד 'מישפטים' של למכריו.

הם, מכריו מימי רוסיה, אומרים: 'הרוסים לעולם לא היו מתירים לבנו של אייבי-העם ללמוד מישפטים באוניברסיטה'."

נוצרי במחנה

ימודיו נקטעו בראשיתם, טוען שיפריץ. הוא התגייס לצבא ונשלח לגדודי-העונשין. שם נפצע, איבד רגל

המכשפות

שול שיפריץ

"אם זו המומחיות של הקב"ב, הרי שאינה שווה הרבה. הסיפורים של שיפריץ על שינוי מזג-האוויר וקרינה סודית כל-כך מגוחכים, עד שאני מס' רב להגיב עליהם.

"יכול להיות שהקב"ב חוקר את השפעת הפאראפסיכולוגיה. ואני מקווה שהוא עושה זאת. אילו צה"ל הציג לפאראפסיכולוגים ישראלים לחקר את הנושא במיסגרת הצבא, למשל, רבים היו מסכימים ברצון. הרי כך, אפשר לזכות במימון למחקרים".

רוני לויאב, עיתונאית במחנה, שהראוין שלה עם שיפריץ צוטט על-ידי התביעה במישפט: "פגשתי אותו ב-1981 בביתו בז'נבה. הוא עמד במשך כמה שעות. תוך כדי השיחה הוא ניסה להפנט אותי, תלה בי זוג עיניים מאימות. אני, כנראה, התנגדתי והוא לא הצליח להפנט אותי.

"הוא סיפר לי סיפורים שחלקם נשמעים מסמרי-שיער, מסר הרבה מידע ופרטים. לא יכולתי להחליט אם עליתי על סיפור מדהים או שעשיתי מעצמי צחוק.

"בבית-המישפט הוא טען כי ציטטתי אותו לא-נכון. אני עומדת מאחורי כל מילה. אני מוכנה להישבע שכל מה שכתבתי אכן יצא מפיו. היו לו סיפורים נוספים, שלא יצאו לאור בבית-המשפט, מדהימים לא פחות. למשל: הוא סיפר שערך מחקר, יחד עם פרופסור חכלוב, על פארא-פסיכולוגיה. המחקר נשלח למשרד-החוץ האמריקאי. שם נטו להשתמש בחומר, אלא שקיסניג'ר הטיל וטו, מכיוון שהוא (קיסניג'ר) עובד בשביל רוסים.

"אז, לרוסים יש אנשים המסוגלים להימצא במקום מסוים, ולשלוח את הגוף הנפשי שלהם למקום אחר. קבר צות מיוחדות מתאמנות בזה. האנשים האלה מסוגלים להפעיל כפתור בבית הלבן, בעוד הם עצמם יושבים במוסקבה.

"יכול להיות שפאראפסיכולוגיה זה דבר רציני. אבל הוא דיבר על זה בצורה לא-אמינה."

האשה הסכימה

ספק בהלצה אומרים מי שמכיר רים את שיפריץ כי בכל אשמה פולטיניקובה. היא השולטת בו, ולעיתים ככל אינה מתייעצת בו ומסכימה, בשמו, למתן ראינות והוצאות. כך היה במשפט דאמיניקו. מהסנני גוריה התקשרו עם שיפריץ. פולטיניקובה ענתה בטלפון. שאלו אותה אם היא יסכים לבוא ולהעיד. היא ענתה מיד בחיוב, בלי להתייעץ איתו קודם לכן.

שרה ליבוביץ וי.ג.

מוצט. הרוסים, קהילה חמה וסגורה, התייחסו לשיפריץ כאל חריג, מיעוט לקשור איתו קשרים חברתיים או קישרי-עבודה.

שיאה של עדותו היה כשסיפר על הלוחמה הפאראפסיכולוגית של הקב"ב. "מחלקת המכשפות", כך כינה הקב"ב את המחלקה, סיפר שיפריץ. הוא תיאר איך ניסה הקב"ב לגרום להפסקת-החשמל בניו-יורק, לשנות את מזג-האוויר ולגרום להתקפיר-לב. הקב"ב גם אוסף מכשפות ממחנות רחוקים, ובודק את סוד כוחן. הוא מכחיש בתוקף כי אמר שבהשפעת קרינה סודית חתמו הנרי קיסניג'ר וריצ'ארד ניקסון על הסכמי-הליניניק עם הסובייטים.

הקהל באולם המישפט צחק. פארא-פסיכולוגיה ("מעבר-לפסיכולוגיה"), נושא שהפך רציני ומוסד בעולם, קיבל כאן מימד-לצדו.

שיפריץ אינו מתגרש. שוב ושבו הוא מכחיש דברים שנאמרו לכאורה בשמו. בורים ארלוב, היסטוריון: "חלק מדבריו אמיתי, אלא שהוא ערב מציאות ודימיון, דבר שפגם אמיתותו. לברית-המועצות אכן יש עניין מסויים בפאראפסיכולוגיה. שיפריץ,

לארץ, נכרתה רגלו של שיפריץ. לא במחנות, לא במילחמה, אלא באורסה של סוף שנות ה-60. כאבים עזים ברגל ימין הביאו אותו אל הכירורג סימיון גלפנר. הר"ר גלפנר החליט לכרות.

היום גלפנר הוא מנתח ניו-יורקי, אחרי נסיון קליטה בלתי-מוצלח בארץ. שיפריץ חי וקיים בארץ, בלי רגל ימין, ובעל תואר של נכה המילחמה בנאצים. ב-1970 עלה שיפריץ לארץ. שנאתו לקב"ב החלה לובשת צורה של פרנסה. יש מחבריו האומרים כי שינאה זו נובעת מתחושת-נכוד של מי שנתן לאירגון זה את שנותיו הטובות, ולפתע מצא עצמו אסיר של אותו אירגון.

בארץ התיידד עם גולדה ילין, מייסדת האירגון האנטי-סובייטי מעוון ילין, הנחבאת בדרך-כלל מעיני הציבור הישראלי, מגיחה אל העולם רק כשמעמדו של אריאל שרון, אליה הנערץ, מתערער. כך היה כשביקשה להודיע לעם כי הוא המתאים מכולם לשמש כשר-הביטחון. היא הכריזה על שביתת-רעב, במשך שלושה ימים נצבעה מול משרד-הביטחון, מכוסה בכרזותיה הגלגליות. שיפריץ לא הסתפק בחברותו במעוון בהתלהבות האופיינית לו הצטרף ל-

איש אכזרי-מיסתורין: איך למד

מישפטים? אין איבד את רגלו?

האם הוא מאמין במכשפות?

שכינה זאת בשם המצחק, מחלקת המכשפות, הפך את הנושא הזה לבריחה.

נכון שכברית-המועצות מחפשים אפשרות להשפיע על מזג-האוויר ממרחקים גדולים. מגוחך לטעון שהפאראפסיכולוגים הם שגרמו לשל-גים הכבדים שירדו באחרונה באי-רופה."

קיסניג'ר לא רצה

פרופסור הנס קרייטלר מהחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת תל-אביב, שעסק בעצמו בניסויים מדעיים לחקר הפאראפסיכולוגיה: "הפארא-פסיכולוגיה נלמדת בכמה אוניברסיטאות מכוונות בארצות-הברית. החוקרים שם גילו שהכוח שמאחורי הפאראפסיכולוגיה אינו חזק, ולכן אינו יכול להיות די יעיל לשימוש שיטתי. אנתוני רחוקים מרחק רב מניצולו.

אירגונים אנטי-סובייטיים ויגוסלביים ואוקראיניים. בכפיתיות שקדנית החל קורא את כל מה שפורסם אי-פעם על הקב"ב, כתב ספר והפיק סרט על המחנות הסובייטיים, הקים מכון-מחקר ובו חוקר אחד, אברהם שיפריץ, הרצה על מוראות הקב"ב באוזני כל מי שהיה מוכן לשמוע. זו פרנסתו וחבריו אומרים כי היא מצויה בשפע.

התאבדות בסיביר

בתוך כל הפעלתנות הזאת נשא לאשה את אליאנורה פולטיניקובה, צעירה ממנו ב-30 שנים. יש להם בת ובן.

לפולטיניקובה סיפור מישפתי מדהים. היא עלתה לארץ בראשית שנות ה-70. בנוברסיבירסק נותרו אמה, אביה ואחותה. כמה חודשים אחרי שהגיעה לארץ הסתגרו אמה ואחותה בדירתן בסיביר, סירבו לאכול, הודיעו

היכן אבדה הרגל?

לש שנים אחרי-כך הועבר למחנה מרדוביה, במרכז ברית-המועצות. אנטולי רובין ודויד חבקין ישבו איתו במרדוביה.

רובין, מורה להתעמלות באוניברסיטה העברית, בעלה של נכדתו של זאב ז'בוטינסקי, קרני, הודיע, עם תום עדותו של שיפריץ במישפט-דאמיניקו,

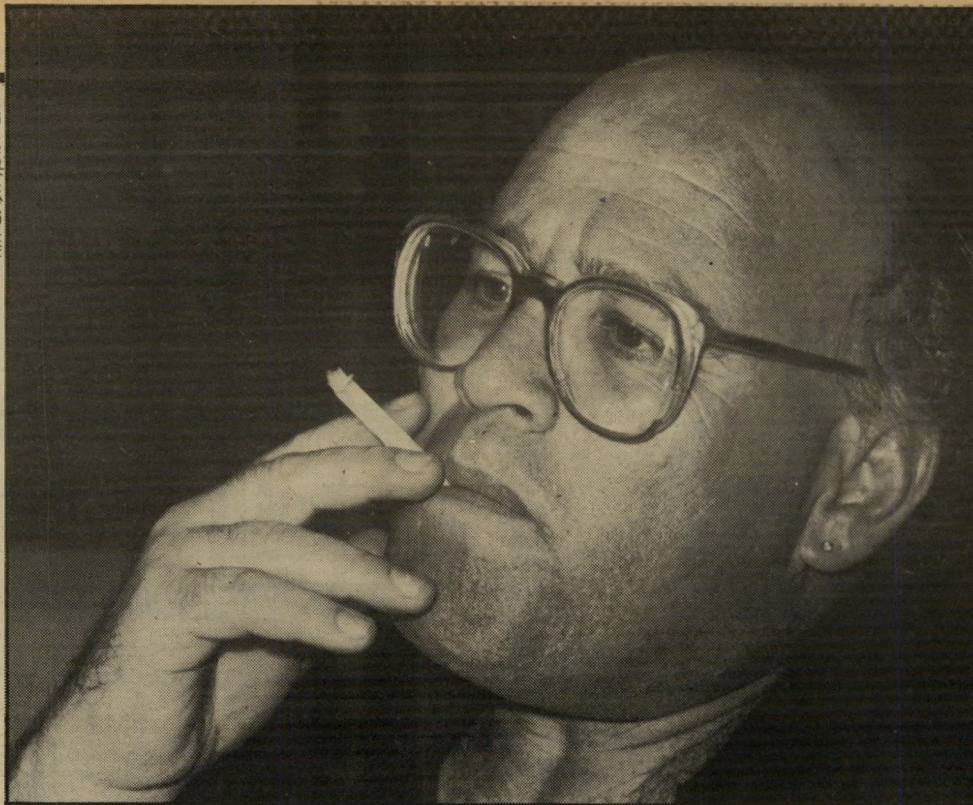
עיתונאית לייאב. הוא ניסה להפנט אותי.

כי מעתה ואילך יחרים את שיפריץ, ולא ידבר איתו אף לא מילה אחת. "לא היינו צריכים את העדות שלו כדי לדעת את האמת על הקב"ב. אמר 10 שנים אחרי שנשפט ונכלא יצא שיפריץ ממחנה-מרדוביה גרוש מאשתו השניה, בודר, בעל זהות דתית מעורפלת. הוא פנה לקוהטאן, עבר שם בחברה לניהול דירות. אחרי שלוש שנים עקר לניו-יורק ופרסרובסק במרכז-אוקראינה. גם שם לא מצא את מקומו. הוא הלך לעבוד לאורסה.

כל אותן שנות-חרות לא טרח לנסוע למוסקבה, לקחת את תעודה של בוגר-הפקולטה למישפטים. למכריו בארץ סיפר כי בשל מאסרו לא קיבל את התעודה.

כתוצאה מהפציעה. לא ברור אם מיד או רק 20 שנה מאוחר יותר. הוא שינה את שמו לאברהם, מפתח הקב"ב. אם כך, איך שכ ושהלים את לימודי-המישפטים בשם אברהם? או אולי במשך כמה שנים היה גם אברהם וגם איברהם?

כך או כך, אברהם-אריאברהם השתכח מהצבא, והתחיל לעבוד כחור-קרימיסטרה בדרום ברית-המועצות, בקרסנדר, עיר-בירתם של הקווקזים. הימים היו ימי הרדיפות הגדולות של סטאלין. פרשות הרופאים והסופרים הסעירו את העולם, וטילטלו אלפי יהודים רוסים ממקומות-מגוריהם ומעבודתם. חייו של שיפריץ, לעומת זאת, פרתו. הוא נשא אשה, רוסיה

הוא היה נשוי חמש פעמים. יש לו שלושה ילדים. הוא

נשפט פעמים רבות, ובפעם האחרונה לשלוש שנים.

הוא יצא לחופשה ולא חזר. זוהי בריחתו השלישית

סיפורו של

עבדיון נמלט

ל בית הסוהר אני לא אחזור. רק כמת אני אחזור. אני לא מסוגל עוד, לא אתן להם צ'אנס לתפוס אותי. אני פשוט לא יכול יותר, לא יכול. אתה מבין? בשביל מה להסגיר את עצמי, כדי שאשבע עוד שש שנים? עם הכתבה הזו אני מרגיש שאני סוגר מעגל, זהו, כולם יודעים עכשיו מי אני, הייתי בן זונה, אבל לא יותר, זה כבר עליי, לא מסוגל עוד לשאת את כל המיסען הזה הרובץ עליי.

את הווידוי הזה מסר השבוע צבי סמטנסקי. אסיר בחופשה שיצא מכלא שאטה ב־13 בחודש זה, ומאו לא שב. הוא אינו מתחבא, אינו מנסה להסתתר, הולך לכל מקום אשר ליבו חפץ, אומר יפה שלום לשוטרים שפוגשים בו באקראי, ומציב סימן שאלה גדול לגבי תפקוד המודיעין של שרותי בתי הסוהר.

את הפגישה כינינו יום סמטנסקי עצמו. הוא הופיע במערכת העיתון, רדיו מאור, נוטף זיעה קרה נרגש. "באתי להראות לך חומר מעניין, אמר ושלף חבילת מיכתבים. "אלה הם מיכתבים שגיתית יורעאלוב כתבה לי כשהיני יחר באביריכר."

מטרתו לא היתה להציג את המיכתבים דווקא, כי אם להתוודות, לספר על עצמו, לשחרר את המיסען הכבד שרביץ על ליבו במשך אנשים, רצה להתנקות כדבריו. חיפש דרך, חיפש להגיע לציבור ולספר את סיפורו.

סמטנסקי, גבר ממוצע קומה, עגל גל, מקרי, עיניים בורקות, מרכיב מישקפיים פלסטיק מודרניות, המשוות לו רמות אינטלקטואליות, מדבר בחום ובבהירות. הוא עונר עגילייהלום קטן באוזנו השמאלית, נראה איש בונה. מראה מטעה.

"תראה, עברתי הרבה בחיים", הוא אומר, "אני תקוע עכשיו, וככה אני לא יכול להמשיך. פגעתי בהרבה אנשים, הוקיתי להרבה. הכל קרה בגלל הסמים. לא, אף אחד לא הביא אותי לזה. כל מה שעשיתי, עשיתי לעצמי, רציתי לנסות הכל לבד, ככה וירגתי לעצמי את החיים."

"רציתי להיות שונה"

צבי סמטנסקי נולד ב־1948 ב־קפריסין. בהיותו בן חודש ימים

הגיע עם הוריו ארצה. אביו יליד רומניה, אמו ילידת צרפת. מיוזגירות שלא ברויך הצליח — הוריו התגרשו כשהיה בן חצי שנה.

עד גיל 15 גדל והתחנך בבית אמו בחיפה. את לימודיו עשה בבית ספר עממי דתי ותיכון בבית ספר חונים בחיפה.

"הייתי ככל שאר הילדים עד גיל 15, אז עישנתי בפעם הראשונה סמים, ועברתי לגור אצל אבי."

אביו עבר בחריץ (חברה לחיפוש נפש) והיה נשוי בשנית לאשה שלא רחשה אהבה רבה לכן שבא להתגרר עימם. מכאן הדרך לגורמים ולהידרדרות היתה קצרה.

הוא החל מעשן סמים באופן קבוע, ועבר לחברת נוער בקיבוץ רעים שבי גנג הצפוני. חודש לפני גיוסו לצה"ל עזב את הקיבוץ. במאי 1966 התגייס לצבא והלך לשרת בנח"ל, ואחר כך בגדוד 50. המיסגרת לחצה אותו, וכדי לקבל שחרור מוקדם הוא גנב פגזי מטוסים. שמונה חודשים לפני מועד שחרורו הוא עזב את הצבא.

מייד אחרי השחרור עבר להתגורר בתל אביב ועסק בעבודות מזדמנות. ב־1968 הוא הכיר את אשתו הראשונה. אחרי היכרות קצרה בת שלושה חודשים הם נישאו. נישואיהם החזיקו מעמד ארבעה חודשים בלבד.

צבי ירד לאילת, האווירה בעיר, החופש, השמש, הים, כל אלה משכו אותו להירק שם.

באילת פגש בג'וליה, צעירה אנגליה, ויחד עברו לעבוד בחוות סמר (חוזה לגידולי צימחיניים). מעבודתו בחווה הוא הצליח לחסוך מעט כסף, אולם לא די כדי להקים עסק, ועליכן החליט הזוג להישא, כדי שיוכלו לנצל את זכויותיה של האשה לעזרה כספית מהסוכנות היהודית.

בכסף שקיבלו הקימו באילת עסק לסקימים שעלה ושישעו, עד שצבי הסתבך לראשונה עם החוק והואשם באחזקת סמים. הוא נשפט ונשלח

היא התאהבה בכלא באסיר שהגיש אוכל בחדר האוכל. היא כתבה לו עשרות מיכתבי אהבה. הנה כמה מהם

ר תקופה הראשונה שאחרי מעצרה, שהתה גיתית יורעאלוב בבית המעצר באביריכר. היא שהתה שם מיספר חודשים אחדים עד שהועברה לכלא הנשים נווה תירצה. בזמן שהותה בבית המעצר עבד אסיר העבודה צבי סמטנסקי בחדר האוכל ובחלוקת מזון. כך החל נרקם בין השניים קשר, שעל פי המיכתבים המפורסמים כאן נראה שהתפתח לאהבה עזה, עיוורת וקשה.

במיכתבים אלה מתגלה לנו גיתית שונה, אחרת מזו שהציירה במהלך הדיונים בבית המיפוט. היא לא הפגינה אותו החוזק, קור הרוח, או אותה הבקרה המתמדת על מעשיה. במיכתבים אלה מתגלה גיתית כאשה רגשנית, תלוית, רכושנית, קנאית, חושנית מאוד. לעיתים היא מאבדת את שלות נפשה. מיכתביה מזכירים, בסיגנונם ובדימויים שבהם היא משתמשת, את גיל הטיפש-עשרה.

להלן מיכתבים ששלחה גיתית לצבי בעת שהותם של השניים בבית המעצר באביריכר. מיכתבים אחדים מובאים במלואם, אחרים מובאים בחלקם. מיכתביה של גיתית רצופים בשגיאות כתיבה, ורק אלה תוקנו. ההדגשות הן של הכותבת.

שלך גיתית

★ ★ ★

כשראיתך הבוקר במיכנסיים קצרים וסנדלים, והתחלתי שעל רגליך כתלתי כיבשה רכה שבא לי ללפפה. ובאפי עלה ריח תמוזים. וראיתי את שנינו בפרדס פוסעים יד-ביד, קרוב-קרוב. אך קולה הצורמני של השוטרת החזיר אותי למציאות המרה. אכן אני שולחת לך גרביים שיחממו לפחות את הרגליים מהקור והצנינה והאנטיפ-טיות שהמקום הזה מקרין.

שלך בהבנה, גיתית.

★ ★ ★

האם נהיה כמו רומיאו ויוליה. או שמא נתפוס את מקומם של בוני וקלידי? יקירי, אינני רוצה בחלבה ושוקולד, אתה מתוק יותר ולכן אני רוצה אך ורק אותך... כפרח אתה לי מלבב, והוותרתי אותי בכאב-לב. צבי צבי שלי, ממכתבך תבוא ישועתי.

גיתית.

★ ★ ★

לטבח שלי, בכל גניסה מן הבורקס טעמתי אותך. ביטני מילאת כאשה הרה שלך אני. וגופך ירווה את צימאונני. ידי מחבקות אותי ככסות לגופי. אך אל תסתבך, מעדיפה ורוצה שתצא לחופשה. אני אוהבת אותך, ואין צורך בהוכחות. מכתבך כקרי-אור באפלה בה אני נמצאת.

שלך... הלילה ירדו גשמים השמיים עלינו בוכים.

★ ★ ★

עדיין לא מבינה איך בחור כמוך

אחרי נישואיהם ירד שוב לאילת, כדי לפתוח בפעם השנייה את העסק לסקימים, והפעם עם שותף מקומי, שיחד נהגו לקחת "טריפים". העסק נכשל בגלל מצבו הנפשי והפיסי, עקב צריכת הסמים.

ב־1972 עברו צבי ואשתו למושב קדימה ועסקו בגידול אוזנים. גידול אוזנים היה אז עסק טוב, אבל כרגיל זירגתה לי את החיים, וגם נישואים אלה נכשלו. "זמן קצר לפני מלחמת יום הכיפורים הוא התגרש מאשתו ה-

לצבי בעת שהותם של השניים בבית המעצר באביריכר. מיכתבים אחדים מובאים במלואם, אחרים מובאים בחלקם. מיכתביה של גיתית רצופים בשגיאות כתיבה, ורק אלה תוקנו. ההדגשות הן של הכותבת.

★ ★ ★

צבי יקירי

מיכתבים, מימרח-קקאו ואבירי קדו אותו לאיש אחד יאחדו. אחרי שהחוקרים רמסו אותי וטחנו את נישמתי לאפר, ההשפלות והצללות גדלו אחת על חברה ונצרו לגיבעה. אך אתה, על-ס-חן, הפכת אותי להר ובתוכו הדלקת להבה. ועכשיו אני כהר געש פורץ שלא ישקוט עד שהצדק יצא לאור, עד שנהיה ביחד, ונראה לאותם גנבים שגנבו לנו את החופש בשם החברה והחוק. עד אז אהובי תבלה אתה איתי קרוב רחוק, איתי אתה כל רגע. בתוך אמבטיה בצורת לב, מלאה באהבה ושנינו, "שודדים קטנים". נוצר קצף והבועות יעופו אל-על כמו כל האשמות והמגבלות, ואט-אט נהיה לאיש אחד. כזרם-מים בגיקוזי, כך מבטך חודר בי, סוחף אותי ישר לתוך זרועותיך שם בצילך אמצא עוגן.

שלך, גיתית.

★ ★ ★

20.11.86

צבי יקירי,

פינך כשמש בחורף, חמה, מחיה את הלב והנשמה. כמיגדלור בתוך אפלה את עורך חיפשות. ראיתיך כפרח בין הקוצים שאינו מתכווץ לכל משב-רוח. יושב אדיש עם

לשמונה חודשי מאסר בכלא-מעשיהו. ג'וליה, חברתו האנגליה עזבה את הארץ.

עם שחרורו מהכלא, ב־1970, הוא נסע לחיפה. באוטובוס לחיפה הוא פגש את מי שהיתה אם בנו בכורו (15), המבוגרת ממנו בעשר שנים. עליה הוא אומר: "היא היקנתה לי את כל עולמי הרוחני, התרבותי, לימדה אותי מה זו מוסיקה, מה זה ספרים ואומנות."

צבי עבר להתגורר בביתה, ואחרי שביעה חודשים הם נישאים. זמן קצר

מכתבי האהבה

של גיתית

מהמשרתת שלך שלך שלך שלך.

★ ★ ★

בחלומות כולנו גיבורי הופכים עולמות, כובשים ארצות. אך אני נותרתי עם הרגליים על האדמה. כואבת את האהבה, חשה את המציאות המרה. האם אני נושא לסיפרך הבא?... אני רגילה מילדות להיות במרכז העניינים, רגילה לביקורת. רכילות וקנאה. ודיבריהם של אנשים נכנסים מאוזן אחת ויוצאים מהשנייה. מעשיהם נוגעים לי עד הכפתור שבסוודר שאני לובשת. כן, צבי חמודי, האדם האנשי היחידים שיכולים לפגוע הם אך ורק האנשים שאיכפת לי מהם, כמוך.

דון'קישוט שלי, הגיע הזמן לגדול, ולהפסיק להילחם נגד תחושות רוח, או לנסות לטחון מים. קל להאשים את הזולת, את החברה, ההורים לא מבינים, האשה. אך האמת שאחרי כל זה, היא שאתה אוכל מה שאתה מב' של. אם בחרת למרוד במוסכמות, תישא בתוצאה בכבוד, בלי הרגשה של התנצחות תמידית. ברנע שתבין שלא כל הדגים בים שווים, תנסה להבין, להבין ולא לשנוא.... שלך, המטורפת עליך גיתית.

★ ★ ★

השתיקות שלך משגעות אותי. למה אתה מצפה, מיכתבתים

מגיע לסמים. רוצה להבין את הראש שלך. חשוב לי, מפני שהרגשה שלי שברגע שתגלה את הפרטים הנכונים עליי והשתל' שלות הדברים, אז כל הילה תימוג כעשן הסיגריה שעישנת ובדרך-כלל אני אדם שמרני.

אהובי, מרגע שאני צריכה לעזוב את חדר-האוכל ליבי מתחיל לבכות. לרגעים אני חושבת שאני עומדת להתפוצץ מכאב, לראות אותך מעבר לחלון ולא יכולה לגעת בך. ראשי מסתחרר, מסתובב כסביבון. כנראה מחכה אני לחנוכה, לנס!

★ ★ ★

הצפת אותי במיכתב-אהבה לוחטים עד כדי כך שאתמול בחקירה התחלתי לילל לחוקרים כבר מהצהריים על כאבי-בטן וראש רק כדי שאספיק להגיע לאבו-כביר לארוחת-ערב.

★ ★ ★

למלכי הנערץ. כמה רציתי להיות הריצפה שלך ולהתקלח בזיעתך שתצנן את הלהבה שהצתת בי. יכולה להרגיש את לשונך מלטפת את גופי, ומגע גופך הערום בגופי מטרף את דעתי. כל בוקר פוחדת לא למצוא אותך, את מיכתבך. הפכת אותי לנרקומנית שהסם שאני זקוקה לו הוא אתה אהובי....

בנוסח תסריט המתאים לקולנוע תמר? שתהיה קרוב אליי ובקירבי תנוע כמו אותם מקדחי-נפט מטקסאס, עמוק-עמוק ועוד ועוד, ותביט ותשמע את אנחותי, ואז במקום לנעוץ את ציפורניי, מה שאתה כל-כך לא רוצה, ברגליי אלפות את ישבנך, שלא תוכל לצאת משדך... קולך מטמטם אותי, כפעמוני-כנסייה מהדהד בראשי, סוחף את מחשבותי כמערכולת בי סוער לתוך המצולות לבלתי-נודע. ואני שוקעת עמוק יותר ויותר, בכל פעם שאני רואה אותך אני שוקעת בתוך האהבה. האם זה עונה לדרישות שלך?

★ ★ ★

אני תמיד אומרת את האמת גם כשהיא לא נעימה. אינני משחקת על רגשות של אנשים כדי להשיג מהם דברים. האנו שלי אינו צורך מעריצים. אחד טוב וישר מספיק בהחלט.

★ ★ ★

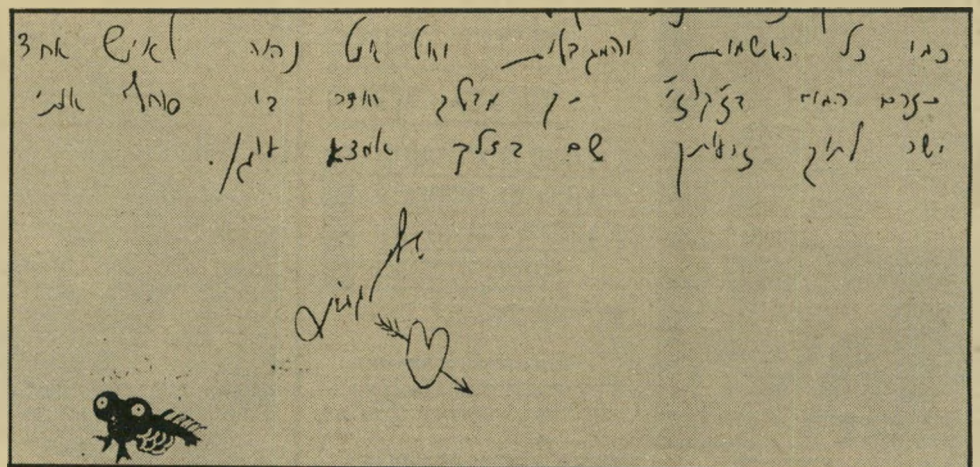
האהבה היא אחת הרגשות הכי יפים שקיימים עלי-תבל. אך הצרה עם בני-האדם שתמיד מצמידים לה שומר-ראש... אהב אותך לאורך כל הדרך גם שהאוקיינוסים והיבשות בינינו יפרידו לבי תמיד אותך וזכור....

שליך אהבת, גיתית.

★ ★ ★

יקירי, האם חושב אתה שאנחנו נמצאים לבד (כמה הייתי רוצה). אנחנו בטירה מוצפת דינוזאורים ודרקונים שלשונם יורקת אש, אך כל אלה יכחדו ברגע ששפתיי יגעו בשפתותיך, וזהו הרגע היחיד שבו תוכל לגלות את האמת כמה אני אהבת אותך...

★ ★ ★

קטע ממיכתב-אהבה של גיתית

"כזרם המים בזיקוי - כך מבטך חודר בי, סוחף אותי..."

צילום: צפירי העולם הזה

מוכנה להיות חלק מההרמון. בצורה שאתה מביט בה ועונה לה, נתת לה מספיק עידוד כדי שתבוא ותבקש ממך דברים. ואם היום אתה מוכן לספק לה את מבוקשה שהן סיגנונות מכיף הפרטי, מחר זה יהיה מחסדך. הפכת את עצמך למוסד ציבורי - זכותך היא. הקקאו ששיתית הבוקר היה מר מר מר כי נפשי חשקה בך. היית עבדתי כגלידה טעימה שליקקתי בתאוה אבל נגמרה. חבל. אם תקרא את מיכתבי בעיון אולי תבין לליבי. עדיין אהבת אותך ומאחלת לך הצלחה בכתיב הספר ובמישפט.

★ ★ ★

ודרכם אנסה לפרוץ ליקום/איך קפואה אני ורואה רק את גופך בערום/ ונפשי כולה עורגת רוצה אותך עד תום/ אך קולך אומר לא לא התעוררי מהחלום/ חלומות והאהבה הן המציאות של אתמול/ והיום שנינו בירוק מי את מי יגמולו!!!! כשנפגש מחר שבעטם שבעים/ נקרא ביחד את המיכתב בים/ נשב על כוס קפה חגיגי/ כשידך תיגע ביד/ ואם לא יהיו "פיצוצים"/ אז לפחות נישאר חברים - ידידים!!! אהבת ומטורפת עליך.

★ ★ ★

לצבי מחר יגישו את כתב-האישום, ויתכן שזה עדיין יקח מיספר ימים עד שאעבור. מכל מקום רציתי לומר לך שמאוד נהניתי ממיכתביך, אך עד היום אני לא יודעת לשייך אותם לאימרה של הרצל "אם תרצו אין זו אגדה" האם לאגדה שלנו יש סוף טוב כמו ברוב האגדות, או שתעופף לה ותעלם, שמא אהבתנו, או יותר נכון, אהבתי היא כקשת יפה בשמיים אחרי הגשם, רק לא מחזיקה מעמד? שלך גיתית.

אין אצלי כיבוש או הצלחה, אני רק אהבת, ואל תשאל אותי למה. אל תחפש בי אמן כי לא הבטחתי דבר. והגיע הזמן שתלמד לאהוב בלי לדאוג מה ילד יום... עליך אני לא מוותרת. אהבת אהבת אהבת, ואינך זקוק (כדבריך) לאשה חזקה וחכמה אלא לאחת שאוהבת ומבינה.

★ ★ ★

לאיש שאני אהבת כל-כך. בעיקרון אני אהבת אנשים חברותיים שמשוחחים עם כולם. מצדי שתתן ותחלק מה שיותר על חשבון הממשלה. למה לא? לא השקולד או הדברים האחרים שאמרו דרשני. דובשנית שלי, הדבר היחיד שאני רוצה לאכול זה אותך. אך מדוע הגרמניה מספרת לכולם שאתה נותן לה סמים. ואפילו אתמול באו בנות לשאול אותי אם הדבר נכון. כיצד היא יודעת שאתה צריך לצאת לחופשה, מדוע היא מספרת לכולם שאתה אהב אותה, וצוחקת מאחורי גבך?

★ ★ ★

הגרמניה סיפרה שנתת לה חשיש לעשן וביקשת את מיספר-הטלפון שלה. ליבך רחב! שיהיה לך בהצלחה אך בלעדי.

★ ★ ★

מקווה שתחיל להבין ולהאמין שאינני רוצה להצר את עולמך. אני בטוחה שתצא לחופשה תמצא הרבה בחורות שיפוט ממנה פי עשר. מאחלת לך בהצלחה, ושתעשה חיים, אבל ליפול בעבור בחורה זה לא הסטייל שלך.

★ ★ ★

... שייח ערבי שלי! אומנם אנחנו גרים במזרח-התיכון, אבל אני לא

נפרדו. בנובמבר 1979 נסע צבי להולנד במטרה לעסוק בסחר-סמים. בהולנד הוא נפגש עם כמה ליווייתנים וקשר עימם קשרים. הוא חזר לארץ כעבור שלושה חודשים, התגרש מאהובה והתגנב לקיבוץ מצובה. שם הוא מכיר את שהיתה אשתו החמישית, אם בנו השני. הם עזבו את הקיבוץ ועברו

יוסי עינדי (המשך בעמוד 40)

הכלא ואחר-כך בייצור בלוקים. במיון הכלא עבדה גם אהובה, עובדת סוציאלית שלמים היתה אשתו הרביעית. הרומאן נרקם ביניהם כשהיה בתל-אביב-השוקים. כשנתגלה הרומאן ברבים, הועבר צבי מן השיקום ואהובה עזבה את עבודתה. ביולי 1977 הוא השתחרר ועבר להתגורר בביתה. הם נישאו והתחילו לעבוד בבית-הספר החקלאי כנות שליך גררה. אחרי שנה חזרו לתל-אביב. אהובה ילדה את בתם מיקה. שלושה חודשים אחרי הלידה

שנהלתי או היו כאלה לא מפני ש' רציתי לגנוב, אלא לבשתי מסכות, רציתי להיות שווה, למלא ציפיות של אחרים. היום אני יודע שבדברים מקורשים אסור לגעת. חני היתה דבר מקורש.

אהבות בכלא

את תקופת המאסר הזו ריצה בכלא-מעשיהו, תחילה עבר במיון

הלך. לא פלא שפרט זה כמעט ופרח מוזכרונ. בתקופה שבה הסתובב בחוגי-הבונה מה, הכיר בחורה בשם חני. איתה הוא התגורר תישעה חודשים. צ'יקים שלה והתחיל להשתמש בו.

ומן קצר אחר-כך נתפס בידי המיש' טרה (1975), הובא למישפט ונידון לחמש שנות-מאסר, מתוכן שלוש שנים בפועל. היום הוא אומר: "החיים

השניה ועזב את הבית בדרכו לתל-אביב. עם פרוץ המלחמה הוא לא גויס, ולכן התגנב לעבור בקיבוץ נשר. בתום המלחמה הוא חזר לתל-אביב והסתובב בצל הבוהמה התל-אביבית של אותם הימים (יוסף מוגרי, אשר צרפתי, אריק איינשטיין). לפתע מפסיק צבי את שטף סיפורו וקורא: "אה, נזכרתי, אחרי גירושיי מאשתי השניה הכרתי בחורה בשם נילי. אחרי חודש נישאנו למשך חודש. היא היתה אשה כזו מגוהצת, זה לא

במדינה

(המשך מעמוד 8)

הנאשמת להראות שהיא חלשה ותלרי תית. באחד מערביה הראיונות הללו גילה חדר שהוא עוסק כעת בחקירה של מיקי רהיטפה של ילד חרדי מירי אביו. (העולם הזה 10.87.28) חדר ציין שזהו מיקרה הדומה עד מאוד למיקרה של יוסל'ה שוחמכר, שהסעיר את המדינה בשנות ה-50. או הופעל השב"כ עליפי פקודת דויד בנגוריון, והילד נמצא בחו"ל.

מאחר שעל המיקרה החדש הוטל איסור-פירסום, היה מי שטרם והתלונן במיטרה שחדר גילה את הפרשה ברבים. במשך חמישה חודשים נחקרת הפרשה עליידי מישטר פתחתקוה, והיתה חסויה כל הזמן. החסיון עזר כמובן גם כדי להסתיר את העובדה שהמיטרה לא הצליחה למצוא את הי"ל עד היום.

אחרי שעובדת החקירה התגלתה לציבור עליידי מישל חדר, הועברה

בין שתי האימפריות הגדולות — הברטית והצרפתית — היתה קיימת או התחרות פרוצה על המיזח-התיכון. היה ברור כי האימפריה העות'מאנית עומדת להתמוטט ולהתפרק. הצרפתים, שפעלו במרחב הערבי במשך מאות בשנים (בין השאר כמגיני המארגונים בלבנון), ביקשו להשתלט על סוריה-רבת, ובכללה ארץ-ישראל. בדיונים החשאיים נאלצו הבריטים להסכים לכך שארץ-ישראל המערבית תימסר למישטר בינלאומי, שבו יהיה לצרפת ולרוסיה חלק חשוב. הבריטים לא השלימו עם הסכם זה, אף שחתמו עליו. הם רצו להשתלט על הארץ, הן כדי לאבטח את תעלת-סואץ שהיתה עורק-החיים שלהם להודו, והן כדי להניח צינור לנפט שלהם מעיראק ליס-התיכון.

הם היו זקוקים לאמתלה — והציונות סיפקה להם אמתלה כזאת. למען המטרה הקדושה של הקמת בית לאומי לעם נדרש, תבעו הבריטים לעצמם את השליטון על ארץ-ישראל כולה, ואף זכו בו.

סטאלין עזר. הערבים, שעסקו מאז הרבה בנושא זה, ראו בקנוניה זו הוכחה לכך שהציונות אינה אלא המצאה של הקולוניאליזם הבריטי, יציר-כפיו של האימפריאליזם. זהו ניתוח שיטתי.

למעשה היתה הצהרת-בלפור ברית בין שני גורמים, שכל אחד מהם דאג לענייניו שלו. הציונות סיפקה לבריטים הצדקה חסודה להשתלטות על הארץ. הבריטים סיפקו לציונות את האפשרות להגשים ביתר-קלות את שאיפתם.

ברור כי מבין שני הגורמים האלה, הציונות היא שהרוויחה בסופו של דבר יותר. הישגה שלה היה ארור-טווח. ולראיה: ביום שהבריטים הסתלקו מהארץ, קמה בה מדינת-ישראל. להיסטוריה יש הומור, הבריטים התנגדו בסוף להקמת המדינה היהודית. ואילו המישטר הסובייטי, שקם חמישה ימים אחרי הצהרת בלפור, הוא שהתייצב לימין המדינה החדשה בימיה הראשונים והגורליים. סטאלין גנז לזמנא את איבתם ההיסטורית של הבולשוויקים לציונות, כדי לחסל את התוצאה המוחשית ביותר של הצהרת-בלפור: השליטון הבריטי בארץ.

דוכי אדם

מישל חדר, חוקר פרטי

מישל חדר עסוק בחקירות פרטיות. וחורש את הארץ בערבי-ראיונות.

אילנה אלון

"האם התאבחת בחווה יערי?" זוהי השאלה הקבועה בערבי-ראיון נות, שבהם מופיע החוקר הפרטי מישל חדר.

לפני שעזב את המישטרה, התפרסם חדר, בעל עיני-הקטיפה השחורות, כח"קירות רצח האחות כרמלה בלאס והתי יירת מלה מלבסקי. רמונה של חווה יערי, שהורשעה ברצח התיירת, שיל-הבה את דימיון הקהל, רצו לרעת אם היה לה רומאן עם הקצין הנשוי יפה-התואר.

אחרי שהשתחרר מהמישטרה פתח חדר מיסדר-חקירות פרטי, והוא חורש את הארץ ככוכב של ערבי-ראיונות. לשאלה על הרומאן שהיה לו עם יערי, הוא עונה דרך קבע: "איך יכולתי להתאהב בה? הרי היא רוצחתי" הוא גם טוען שחווה לא התאבחה בו, אלא היה זה תרגיל של הגנה עצמית, שבו ניסתה

התחרות לפרס

ע"ש

הצייר והסופר נחום גוטמן ז"ל

העמותה והקרן ע"ש נחום גוטמן ז"ל מכריות על תחרות להענקת פרס לספר עברי מאייר אזור אמנותי. סכום הפרס השנה — 8000 ש"ח.

סופרים ומאיירים יגישו את מועמדותם לתחרות על הפרס בליווי חמישה עותקים מספריהם, עד התאריך כ"ד כסלו תשמ"ח (15.12.87), למוכרת העמותה-הקרן, גב' רינה לוי, בית "מעריב", תל-אביב.

טקס חלוקת הפרס ייערך בסוף חודש דצמבר ש.ו. בתחרות ישתתפו רק ספרים מאיירים שנרפסו והוצאו בשנתיים האחרונות ושלא זכו עד עתה בשום פרס אחר. כל מתחרה רשאי להגיש לא יותר משניים מחיבוריו המאויירים.

רק-איתורית

כותבת עברית

לראשונה בהיסטוריה

שנים אתם שואלים אותנו: "מתי סוף סוף תלמדו את האיתורית לכתוב עברית?" היום אנחנו עונים: "היום!" איתורית - יחידה וראשונה מסוגה בעולם הכותבת עברית.

סודיות מוחלטת

כל ההודעות הן אישיות - לעיניך בלבד! (מלבדך איש אינו שומע - איש אינו רואה).

קליטה אמינה

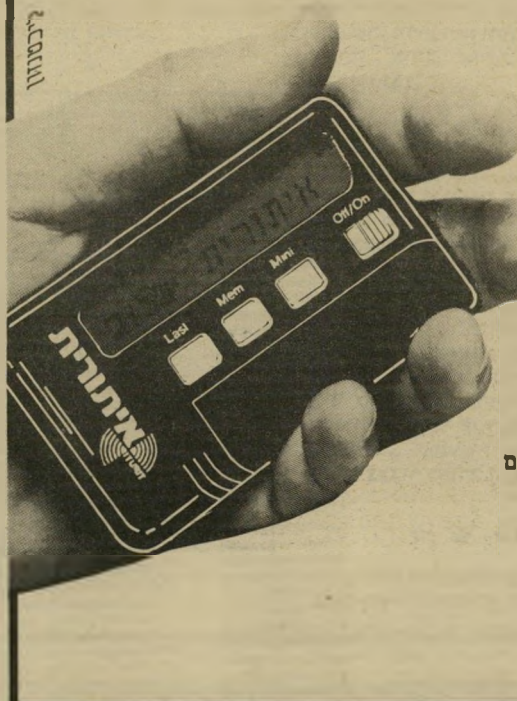
ההודעות מופיעות בעברית על הצג ונשמרות בזכרון: אין אבדן הודעות, אין שגיאות ברישום ויש יותר בטיחות בקבלת הודעות בזמן נהיגה או עבודה.

זכרון של פיל

ההודעות נשמרות בזכרון (עד מאות סימנים שונים) ואתה יכול לדפדף בהן (בהרצה קדימה, או אחורה).

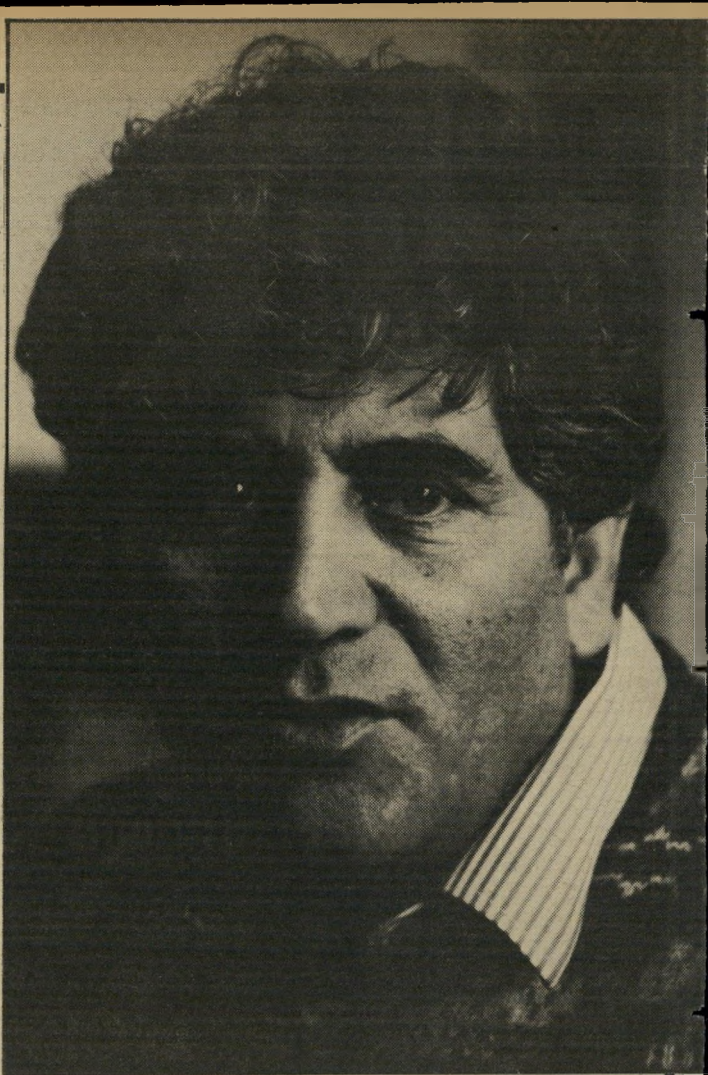
יודעת שפות

כתיבת הודעות דו לשוניות גם באנגלית.

היום זה היום
התקשר אלינו כבר היום והצמד אליך מרכז תקשורת חכם, קומפקטי ושקט.
איתורית - שרותי תקשורת בע"מ - החברה המובילה בישראל.
053-344615, 057-79765, 08-561061, 04-380541, 02-224341, 03-7549177

גנדי הנורבי

זה היה קשה. הייתי ידוע בין חבריי, בני הגיל שלי. היתה להם הרגשה לא טובה, כאילו באתי מאמריקה להטיף לאנשים שיטות אמריקאיות של אי-אלימות. כאילו באתי לעשות פה אמריקניזציה. אבל יותר מאוחר זה התפתח לקונספציה חזקה, ואנשים אימצו את הרעיונות שלא על בסיס דתי או אישי, אלא כפיתרון למצב מסויים.

לנאשים ששאלו אותי איך אני יכול לעזור, אמרתי שאת העיקר הם צריכים לעשות בעצמם. שהם צריכים לעזור זה לזה. שאסור להם לפחד מהחיללים. אמרתי להם שמי שנושא נשק פוחד יותר מהם. אמרתי להם שהחילל הישראלי איננו מיפלצת, שגם הוא בן-אדם. אמרתי שצריך להגיע לעימות עם הישראלים, כי המניע שלנו צורך צריך שכולם יידעו זאת."

לפני חודשים אחדים הוקרן בסנימטקים בישראל הסרט אומץ בקו העומות. זהו סרט טלוויזיה תיעודי, המתאר את הכיבוש בגדה המערבית. הוא הוכן למען הטלוויזיה הבריטית על-ידי ויקטור שונפלד, יהודי בריטי. הסרט עורר סערה פוליטית בישראל. רבים, בעיקר מן האגף הימני, טענו שהוא מסלף את המציאות. זמן קצר אחר-כך הוקרן הסרט, בקיצוצים קלים, בערוץ השני של הטלוויזיה הירדנית.

מוברך עוואד מהווה נושא חשוב בסרט זה. כאחד הקטעים מסופר בסרט על עימות החריף שבין המתנחלים היהודיים היושבים בבית הרסה בחברון לבין בעלי החנויות הערביים בבניין. מסיבות שתוארו כביטחוניות הקים המישל הצבאי גדר לבית-ההרסה. היא נועדה לבודד את החנויות ולהקשות על גישת הערבים אליהן. הגדר הוקמה בשפת המידרכה הצרה שבחזית הבניין,

במשך השנים ביקר פעמים מעטות את מישפחתו בירושלים המיוזחית. בארצות-הברית המשיך להיות מעורב בקהילה הפלסטינית הגולה, והיה חבר בכל מיני אירגונים פלסטיניים, בעיקר של אנשי אקדמיה.

חיים קשים לישראלים

לראשונה התחיל עוואד להתעניין בתורתו של מוהנדרס גנדי כשלמד בקולג' בארצות-הברית. השנים היו שנות מילחמת-היטלר, וציבור הסטודנטים היה מעורב בהפגנות סוערות נגד המילחמה ונגד המעורבות האמריקאית שם. הוא התחיל להתעניין בתורתו של גנדי ואימץ אותה. לדעתו, אם יאמצו אותה גם הפלסטינים בשטחים הכבושים, הם

את רעיונותיו מפיץ עוואד בהרצאות, בכתיבת ספרים, באמצעות פוסטרים, הפגנות, הופעות בכפרים ובמחנות-פליטים, ואירגון קהילות. "אנחנו אומרים להם לא לפחד, לא לזרוק אבנים, לא לברוח. שיהיו אמיצים, כי המניע שלהם אמיתי וצורך ואסור להם לפחד מהכלא."

מובארכ עוואד גדל בירושלים. זמן לא רב אחרי מלחמת ששת-הימים התבקש, לדבריו, לעזוב. ולא, אמרו לו, ייאסר. כבר אז עסק באותם הדברים, הטיפ לאנשים לשבות ולא ללכת לעבוד בהתנחלויות היהודיות.

באותה התקופה גם נפרד סופית מן הרכון הירדני שלו: "בעיקבות המיל-חמה הרגשתי אכזבה קשה מירדן, הרגשתי מרומה. אז שלחתי להם את הרכון שלי. גם עכשיו אני מרגיש שירדן נכנסה למלחמה בישראל על גב הפלסטינים. היה ברור להם שהם לא

מובארכ עוואד (למעלה) צפוי לגירוש. הוא מנסה לשכנע את תושבי הגדה והרצועה לנקוט את שיטותיו של גנדי: התנגדות בלתי-אלימה

עוואד (שני מימין): עובר חיפוש ליד "בית-הרסה".

כהסתירה את החנויות ובהותירה מעבר צד ביותר אליהן. הסותרים הערביים טענו שהגדר מפריעה לעיסוקיהם ומונעת מלקוחות לבוא למקום. הם ניסו אף פנייה לבית-השפט העליון, אך הגדר נותרה על כנה.

עוואד הציע שביתת-קונים מיוחדת במינה: הוא הציע שהערבים יילכו לקנות דווקא בחנויות אלה. הוא צולם בסרט כשהוא נכנס לאזור החסום, וחילל-צהל עורך חיפוש על גופו.

ענת סרגוסטי

(המשך בעמוד 40)

יכולו לסיים את הכיבוש תוך שלושה חודשים.

ב-1983 לקח חופשה של שנה ממקום-עבודו ובא לייצג לבתי-ספר בגדה המערבית. "בסוף אותה שנה הרגשתי שאנשים פה מאוד פוליטיים, ובאותו הזמן חשבתי שהם צריכים לאמץ את שיטותיהם של גנדי ושל מרטין לותר-קינג, וכך לעשות חיים קשים לישראלים.

"אז כתבתי מאמר ארוך שנקרא אי-אלימות בשטחים הכבושים. בהתחלה

* שמותיו הפרטיים של גנדי היו מוהנדרס קאראמצ'אד. הוא נודע בתואר "החיבה מהמסה (הנושמה הנודלה)".

להשתמש בשיטות של גנדי ושל מרטין לותר-קינג, שיטות של אי-אלימות, כדי להפוך את הכיבוש בלתי-ננסבל לישראלים."

למען האדמה

הפעולה הראשונה שבה יישם את שיטות אי-האלימות היתה ליר התנחלות תקוע שבה-ריי-הודו. אנשי ההתנחלות גולו קרקע מן החקלאים של הכפר הערבי הסמוך, והקיפו אותה בגדר ובשער, שעליו היה תלוי שלט שאסר את הכניסה למקום. החקלאים פנו למיטרה והתלוננו על גזילת הקרקע, אך המיטרה לא פעלה. הם פנו גם לעיתונות ולמינהל האזרחי, אך איש לא עזר.

ואז, כמוצא אחרון, פנו הכפריים למישרדו של עוואד. הוא אמר להם שצריך ללכת לקרקע ולחורר את הגדר שנבנתה שם ללא רשות. אבל הזהיר אותם, אתם צריכים להיות מוכנים לשאת בתוצאות של מעשה כזה. הוא הזהיר אותם שלא יורקו אבנים, שלא יכריחו ושיהיו מוכנים להיעצר ולא לגרוע ביותר: "אם אתם מרגישים שזו אדמה שלכם ושמעשיכם צודקים, אתם צריכים להיות מוכנים גם למות למען האדמה."

וכך יצאו כולם אל השטח, והורידו את הגדר. המתנחלים הורדו ובאו למקום, מלווים בחיילים. גם המושל הצבאי האזורי הוזעק ובירר מה קרה. בתום הבירור הוחזרה האדמה הגזולה לבעליה הערביים. "זה היה הניצחון הראשון, וכך נכנסנו לפעילות."

למרות הצלחה זו לא נהרו אלפי פלסטינים אחרי ואחרי רעיונותיו, הוא נותר די מבודד בעמדותיו. יש המתייחסים אליו ברצינות, יש החושבים שהוא "משוגע לרב", ויש המקשים תמשים בשירותיו ובשיטותיו למימון מיוחדים, שבהם כלו כל התיקיות האחרות ולא נותרה אלא דרך אי-האלימות, שלה מטיף עוואד.

ב-1987 חודש עומד לפוג תוקף אש-רת-היתר של מובארכ עוואד בארץ עד אז עליו להחליט באילו צעדים לנקוט, אם ברצונו להמשיך להיות כאן ולהמשיך ולהפיץ את תורתו בקרב העם הפלסטיני.

"אם יגרשו אותי, אני מוכן אפילו להמיר את דתי ולהפוך ליהודי, ואז יהיו חייבים לקבל אותי" אמר מובארכ. עוואד הוא ראש הסוכן הפלסטיני לא-אלימות. המישרד הקטן שוכן בשני חדרים מחוברים בקומה השלישית של בניין בירושלים המיוזחית. על הקירות תלוים פוסטרים ציבעוניים, שהיונה משמשת בהם נושא מרכזי. גם מרטין לותר-קינג מככב בחלק מהכרזות. לאורך הקירות כונניות עמוסות ספרים. כוננית אחת, שגובהה כגובה אדם ממוצע, מכילה בין מדפיה אוסף רהיטו במישרד צנוע ופונקציונלי, וכולל גם שני מסופי-מחשב, מכשיר טלפון ושולחני-שיבות עגול.

למרות שעוואד נולד בירושלים ועזב אותה רק ב-1969, אחרי הכיבוש, אין רוצים להתיר לו לשהות בישראל. את תעודת-התושב שהיתה לו, ושיפקה לו זכויות-תושב הקבועות בחוק, נטל ממנו מישרד-הפנים, והוא מסרב להחזיר לו אותה. הטענה שהושמעה באוזניו היתה שהוא בעל אורחות אמריקאית, שלא היה בישראל במשך שנים רבות, ולכן לא מגיעה לו תעודת-תושב.

בינתיים התערב שגריר ארצות-הברית בישראל, תומאס פיקרינג, והוריע שעוואד הוא אזרח אמריקאי ושהוא תומך בו. בעיקבות הורעתו של פיקרינג, הוריע מישרד-החוץ כי עוואד לא יגורש לפני מועד פקיעת האשרה שלו.

הם פועלים נגדי בגלל הפעילות שלי, מסביר עוואד. אני פעיל נגד הכיבוש. אני אומר לאנשים שצריך

(המשך מעמוד 39)

מכריח אותו לחלץ את נעליו ולפשוט את גרבייו.

להתעלם ממכתבים

"אבל", הוא אומר, אנשים באים אליי ומוכנים להשתמש בשיטות שלי רק מתוך יאוש, רק כשאין דרך אחרת, ולא מתוך אמונה ברעיונות. מעטים מבינים שזה הכוח היחיד.

במיקרים אחרים נטענו עצים, כדי שהישראלים לא יוכלו לסעון שוו קרקע מונחת ועזובה.

פעם אחרת, כשבאו ועקרו עצירות בכפר מדינה, פנו תושבי הכפר אלינו. הלכנו לעזור להם. שתלנו אתם שתילים חדשים של וית. העניין נמצא עדיין בדיון בבית-הדין. גם אירוע זה צולם בסרט.

ועוד מרעיונותיו של עוואד: הוא מציע לפלסטינים בשטחים הכבושים להתעלם מכל מיכתב המגיע אליהם והכתוב בשפה העברית בלבד. הוא אומר להם לשלוח את המכתב בחזרה ולבקש שייכתב בערבית. אם הישראליים רוצים לכבוש, הם צריכים לרבו עם העם הכבוש בשפה שלו.

הוא גם מציע שלא לשלם מיסים, שלא לקנות מוצרים מתוצרת ישראל, ודברים דומים.

תחת הכיבוש", הוא אומר,

גדי גדי, במשרדו (לד, בל בתבי גנדי) מתנה מסמלית את הורו

התפתחה שיטה מושחתת של שילטון צבאי, וכוללת גם מתן שוחד לפקידים והפחדת אנשים.

המרכז לא-אלימות אינו עוזר לתור שנים בכסף. את עצמו ואת פעולותיו הוא מקים בעיקר מכספי תרומות, ומן הכסף שמרוויח עוואד עצמו כשהוא עובד, חודשים אחרים בשנה, בארצות הברית.

למרות הנוחיות היחסית שממנה הוא נהנה במקום-מגוריו באמריקה, הוא מרגיש צורך להיות כאן ולעזור: "חשבתי שזה חשוב להביא את הרעיונות של אי-האלימות לפלסטינים. אני שואף לכך שגם הפלסטינים וגם אש"ף ישתמשו באלימות, ואם אני מאמין בזה אני צריך להתמסר לזה. לכן עזבתי הרבה דברים כדי לבוא הנה.

לנו, הפלסטינים, אסור לשבת ולחכות שיסחררו אותנו מבחור. השיחרור יהיה במפנים. אנחנו גם היחידים היכולים לשחרר את היהודים והישראלים. זה לא אומר שהישראלים צריכים להשתמש בשיטות של אי-אלימות. אנחנו צריכים להגיד להם שאנחנו לא נהרגו.

אני מרגיש שאני זורע זרע. אחרים יצחקו, אחרים ילעגו, יהיו בוראי ישראלים שיתמכו, אחרים יגידו שזה מסוכן. אני מרגיש טוב עם זה. אני לא משתייך לשום קבוצה פוליטית פלסטינית, אבל אני תומך באש"ף ומאמין שאם אנחנו נצליח בדרךנו, גם אש"ף יבין שהשיטות האלה טובות ויאמץ אותן. אם נישלם יימשך מרחץ

הדמים, ממשלת-ישראל תוכל להמשיך ולשלוט במי שזורקים אבנים, ובעולם ישמעו רק על זורקי האבנים והפצצות. אני לא רוצה בשינוי בתכונה הפלסטינית. אסור לנו לאבד את הרגישות של התרבות שלנו. אנחנו עם נדיב וסלחן, אבל בגלל הכיבוש התחלנו לשנוא ולהיות ממורמרים. בעיקבות זה נוצר מצב חדש, שבו אנחנו לא פועלים במישרין נגד הכיבוש, אלא נגד עצמנו. אדם הולך נגד שכונו ופוגע בחברו, במקום בכיבוש. את הכעס לא מוציאים נגד הכיבוש, אלא זה נגד זה. כך יש אצלנו הרבה אלימות. אם אני אוכל לעצור את ההידרדרות הזאת, אוגיש שעשיתי משהו שאוכל להתגאות בו.

"אני איש דתי"

"אין לי מחשבה על צורת-לי פיתרון זו או אחרת. לא איכפת לי פיתרון של מדינה אחת או שתיים. אני חושב שאנחנו, הפלסטינים, לא יכולים לחשוב באופן חופשי על פיתרון, והפיתרון יוכל לבוא רק כשהיה חופשיים.

כשאני אומר חופשיים, אני לא מתכוון בהכרח לחופש מהכיבוש. אדם יכול להיות חופשי גם כשהוא יושב בבית-הסוהר. זה חופש פנימי, שבו אף אחד לא יכול לשלוט בי. להיות חופשי, לקבל את הדרך שבה אני מאמין, ושהיא הטובה ביותר. לתת לאנשים לבחור בדרך. לרוע המזל, הדור הצעיר הוא דור קשה. הם מרגישים שאנחנו הקשישים יותר, השארנו להם כירושה את הכיבוש, שהם נושאים-הדגל, שהם צריכים לקחת את השלטון בכוח וללכת לכיוון המיליטנטים.

אני לא שונא את היהודים. אילו הייתי שונא אותם, לא הייתי פועל כפי שאני פועל.

אני נוצרי. אני מאמין שיש בכל אדם חלק מאלוהים. אין זה מתפקדי להרוג את החלק הזה אצל כן-אדם אחר. כשאני רואה מה שהישראלים עושים לי ולעם שלי, אני אומר לעצמי שבכל חייל יש חלק מאלוהים, וכך קל לי יותר.

אני לא שונא איש, אני שונא פעולות שנעשות. אני מפריד בין הפעולה לבין מי שעושה אותה. אין אנשים רעים, יש רק מעשים רעים. בדרכי שלי אני איש מאוד דתי, למרות שאני לא איש של כנסיה.

אני לא מעוניין להיות גנדי או מרטין לותר קינג של הפלסטינים. פה דרוש איש מוסלמי, שיקבל את הדרך של גנדי ויתחיל לדרוש אותה במסגרים. אני זורע את הזרע, בתקווה שהיה מוסלמי דתי שיתפוס אותו ויגדל אותו.

תתארי לעצמך שבכל מיסגר אפשר יהיה לשמוע בדרשת היום השישי דברים כמה: אל תלכו לעבודה, הישארו בבית, אל תקבלו את חוקי הכיבוש, אל תשלמו מיסים לכובשים. זו תהיה מהפכה ללא אלימות, מהפכה שתעלה לישראלים ביוקר."

עוואד מקים את דבריו גם באופן מעשי: אין הוא משלם מיסים לשילטון הישראלי, אינו משלם מיסוי-עירייה לעיריית-ירושלים היהודית. הוא מוציא ספרים וכתבי-יד מכלי לקבל עליהם את אישור הצנזורה. "אני עושה הכל מתוך ידיעת התוצאות, וזה הרבה היפה ביותר בדרך של אי-האלימות. השילטון הישראלי פוחד ממני. הוא חש באיום שבאי-האלימות. אני חושב שגם הצבא פוחד. החיילים מאומנים להתעסק בתופעות של אלימות, הם לא יודעים איך להתעסק בתופעות של אי-אלימות."

בינתיים שוקל עוואד את צעדיו לעתיד. בכל מיקרה הוא חייב לעזוב את ישראל ולנסוע לארצות-הברית שם ימשיכו וישם גם מקומה-העבודה שלו. הוא חושש שאם ייצא, לא יוכל לחזור.

מאז שנלקחה ממנו תעודת-הזהות שלו, הוא נמצא כאן בתוקף אשורה של תייר רגיל. אם לא תהיה אפשרות אחרת, הוא מוכן אף לנקוט בצעד הדראסטי ולהתגייס.

עבריו נמלט

(המשך מעמוד 37)

להתגורר במושב כפר-לימן שליך נהריה. כעבור זמן עברו למושב ב'צרון. ואחר כך נפרדו.

ביונאר 1981 הוא נסע להולנד ררך אנגליה, עסק בבלדרות סמים וייבא סמים לארץ. כעבור חודשים וחצי הוא חזר ארצה והמשיך לעסוק "בעסקות אפילות" בדבריו, סחר בסמים וברכוש גנוב.

ביולי 1982 הוא נתפס, הובא למישפט ונידון ל-15 חודשי-אסר. בדצמבר 1982 הוא יצא לחופשתו הראשונה מהכלא, וזו הייתה גם הפעם הראשונה שלא שב לכלא. בהמשך היו עוד מיספר פעמים. הוא יצא את הארץ וטס לגרמניה. כעבור חודש חזר מבלי להיעצר בגמילה-העופה. רק כעבור זמן הוא נעצר והובא אחר כבוד חזרה לכילאו.

תלונה במישטרה

חמישה ימים לפני מועד שיחרורו הצפוי, הוא נשפט על בריחתו, והפעם גזר-הדין היה ארבע שנות מאסר, מהן שנתיים בפועל. הוא ריצה את עונשו בכלא באר-שבע.

בנובמבר 1985 הוא יצא שוב לחופשה וגם הפעם לא חזר. הוא נשאר בתל-אביב והתחיל לעבוד כמנהל טכני בחברת פירסום פ.א.פ. מעסיקיו אינם יודעים שהאיש העובד אצלם הינו אסיר נמלט. באותה תקופה הוא התחיל משתמש בסמים נרקוטיים. הוא הכיר את מירב, חיילת בסדר, ובין השניים נרקמה מערכת-יחסים הדוקה שנמשכה חודשים אחרים עד למעצרו.

אביה של מירב, שהתנגד לקשר ביניהם, התלונן במישטרה כי צבי הוציא מביתו כספים במישרה. הוא נעצר ונשפט לשלוש-שנות מאסר. בתקופה זו הוא הכיר את גתית יורעאלוב בבית-המעצר באב-כוכבי. צבי היה שם אסיר-עבודה. במעמדו זה הייתה לו גישה לכל העצורים. בין השניים הלכו ונרקמו קשרי-אהבה, כפי שמתגלה במכתביה של גתית אליו. לדבריו מועברים סמים לבית המעצר ללא כל בעיה. הסם הוא המיצר הנדרש ביותר, ובעבורו יעשה העצור הכל. הוא גם מספר על יחסי-מין המתקיימים בין עצורים לעצורות כעבור מנת סם.

הגיהנום של מיימון

בפברואר 1987 הוא הועבר ל-כלא-שאטה. לראשונה מזה 15 שנה באה אמו לבקרו. גם מכלא שאטה הוא קיבל חופשות. ככל פעם היה חוזר מחופשה, היה מצליח להבריח פנימה סמים, שאפשרו לו לדבריו לנהל חיים סבירים בין כותלי-הכלא.

"כל מי שמחזיק בסם הוא מלך", אומר צבי סמטנסקי, ומוסיף: "מאז שרודי מיימון נכנס לתפקיד, החיים בכלא הפכו להיות גיהנום, המדיניות קשות, המקום הפך למתחיק."

לדבריו, יש 17 אסירים שיצאו לחופשה מכלא שאטה וטרם חזרו. רובם שרות בתי-הסוהר, שימרון מלכה, סירב להגבי.

קשה להבין את מדיניות שירות בתי-הסוהר. אין זו הפעם הראשונה שהאסיר צבי סמטנסקי לא שב מחופשתו מדוע הוא מושך לקבל אותן? כיצד מסתובב אסיר בחופשה יותר משבועיים, מבלי לנסות להתמקד ולהסתגר ולא נעצר? איך עובד אגף המוריעין בשרות-בתי-הסוהר? לשא לות אלו ואחרות יהיה חייב הנציב ובא של שירות-בתי הסוהר לתת תשובות רחופות, לאור העובדה שבשבוע שעבר נעשה ניסיון של אסיר בחופשה לצאת את הארץ דרך גמילה-העופה. הוא נתפס רק בדרך מיקרה.

אבא רוצה את ניבה

חוסר-הצדק שהפך את חייה למסע-טיר פוליס מתיש. כשנרמזה היה כי אין כל תיקווה אף הציעה כי יאמצו ילד מבר ויל.

"שמעתי על אשה בשם פרידה, המ חוללת נסיהריון", בישר צבי לאינה באחר מאותם ימי-עצב שעל-סף הכי ניעה.

למחרת ניגשו אל אותה אשה. בדרך עוררו זה את זה כי קיים עדיין סיכוי למימוש חלומם.

הסכם

לפני הלידה

חורש אחרי שפגשו בפרידה היו תה אינה סלע בהריון.

גם צבי, שהיה מוכן כבר ומזרר לתפקיד הבעל והאב, קיבל את היריעה בשימחה. אך כבר לפני הופעת-הבכורה בוטלה ההצגה. בחורש הרביעי להריונה הודיעה אינה לצבי כי אין היא מעוניינת במערכת-היחסים שהיתה ביניהם, ושהיא רוצה לחזור לקיבוץ.

בקיבוץ שדות-ים, המטופח להפליא, מתגוררת עכשיו ילדה בת 14 חודש, ושמה ניבה עופרה שוויצר. היא ביתם של אינה סלע וצבי שוויצר.

היה במיסעדה קטנה בתל-אביב, לפני כמה שנים. צבי שוויצר הכיר את אינה סלע. היא עברה כמלצרית, והוא בא לבקר את חברו, בעל המיס עדה.

בהיכנסו למיסעדה מיר הבחינה בו, וקיוותה כי יישאר לאכול. עניני הירוקות וצורת התנהגותו סיקרנו אותה. הוא היה שונה מהטיפוס סים הפושרים שהגיעו מרייזם למיס עדה, והיא חיפשה במשך שנים מורד בעל עולם משלו.

לכל אורך חייה, קשה היה לה להסגל לנפח-הקיבוץ החר-ימירי, והיא ניסתה למצוא את המימד החסר. אהי בתם פרחת מיר, והם עברו לגור ביחד ברורה שכורה בצפון העיר.

צבי היה נוסע הרבה לאירופה, שבה התגורר לפני אותה פגישתו, והיא המי שיבה לעבור במיסעדה. באחד הימים הודיעה לו שהיא מאוד רוצה בילד ממנו. צבי בן ה-39, שמעו לם לא התחתן, שמח על הרעיון שתהיה לו משפחה משלו.

לאינה היה קשה להיכנס להריון. מרי חורש, כשהיתה נוכחת לרעת שאינה הרה, התמלאה בעצב ובכעס על

הם נפרדו לפני שנולדה הילדה. הוא הבטיח בהסכם את זכותו לראות את הילדה שתיוולד. אולם קיבוץ שדות ים, שבו גרות האם והילדה, מונע זאת ממנו

בוכר כתב לשווייצר כי אי-ציות מצידו יגרם לכך שהפרשה תועבר למישטרת-חדרה. ואכן, כך היה. לפני שבוע וחצי נעצר צבי שווייצר על "הסגת-גבול", כשבא לבקר את ניבה. דליה פלג, העוברת הסוציאלית: "אני מצטערת, אך אין זה ענייני. תפנו אל שימשון בוכר." ואחרי פנייה נוספת:

כפי שסוכם ביניהם, היה צבי מגיע בשעה 4 אחריצהריים לקחת את בתו מבית-הילדים, והולך איתה אל חדרה של אינה, שאמור היה להיות שלהם בזמן ביקוריו. אך אינה נשארה בחדרה וגרמה לו להרגיש שאינו שייך למיסי גרת חייה וחי הילדה. שווייצר מודה: "הגנתי בגסות ובכך

שכין אינה סלע לצבי שווייצר, תאמין לי. אבל מה לעשות, אני מזכירה-משק וחייב להגן על בני-חסותי. צבי עושה לאינה בעיות, כך היא מספרת לי, והיא כבר לא יכולה לסבול אותו. "איזה בעיות? אני יודע, הוא מתח צף, מקלל, מאיים ומהלל. אתה יודע, נו, הסיפור הידוע של אהבה ושינאה.

כפי שהתבטא, לדבריו, מזכירה-משק באחת משיחותיהם. הוא רוצה לממש את אבהותו, על-פי ההסכם שקבע את תדירות ביקוריו.

לפני זמן-מה נאסר עליו להיכנס לשטח שדות-ים. כבר בביקוריו הראשון נים בקיבוץ נוכח לדעת שאינו אורח אהוד. בהתחלה קיוו במשק שצבי לא יתמיד בביקוריו, ושימאס לו להגיע שלוש פעמים בשבוע. אך הוא התמיד. לפני שלושה שבועות כתב מזכיר-המשק, שימשון בוכר, מיכתב למישי-טרתי-חדרה: "...היו בזמנו יחסים עם אינה, שנפסקו לחלוטין בחודש-הראשון. נה הראשונים. עם זאת הסכימה אינה שצבי יוכר כאב בעורה בהריון. לפיכך נקראת הילדה ניבה עופרה שווייצר.

"היחסים ביניהם נפסקו מזה זמן רב. בין השניים נחתם בזמנו הסכם, שבא להסדיר ביקורי צבי שווייצר אצל בתו (כיום בת שנה וחודשיים).

צבי איננו עומד בהסכם. הוא בא ללא תיאום מראש, ולא בשעות מקובלות. במשך כל ביקוריו אלה הפך למיטרד לקיבוץ כולו, בצעקותיו, בא יומיו ובקללות שאינו חוסך מפיו. "הדברים הגיעו לשיא אמש, כאשר שוב בא ללא תיאום, והפך כאן את השבת לגיהנום. "הננו פונים אליכם בתלונה על הסגת-גבול, הטרדות של זיווה סלע ואינה סלע, כמרכן איומים וקללות. נורה לכם אם תסייעו לנו לשמור על אורחות-חינוך. הננו עומדים על-כך שייאסר על צבי שווייצר להיכנס לתחום הקיבוץ, עד להסדר חדש."

נאמן לתפקידו

כאב

לדיברי שווייצר, היה מיכתב זה צריך להיכתב כך: "אהלן זקי (מפקד תחנת-המיטרה), עשה לי טר בה, בחייך. אין לי כוח להתעסק בבעיות

במארס 1986, אחרי שבישרה אינה לצבי את ההחלטה, נחתם ביניהם הסכם. הוא לא בא לפצות את צבי על התמוטטות חלומה המישפחתי, אלא לאשר את זכויותיו כאב:

"מאחר וידוע לשנינו, ושנינו מצהירים בזאת, כי העובר העתידי להיוולד יבוא לעולם כתוצאה מרצון שנינו, ואני מצהירה בזאת כי צבי שווייצר הוא אבי-העובר היחיד, אני נותנת לו זכות אבהות בזמן הלידה, וכן עלי להודיע לו מיד על הולדת התינוק. כן אני נותנת לשווייצר את האפשרות לבקר לפי הנוהג הקבוע, שלוש פעמים בשבוע, ובכל שבת שניה."

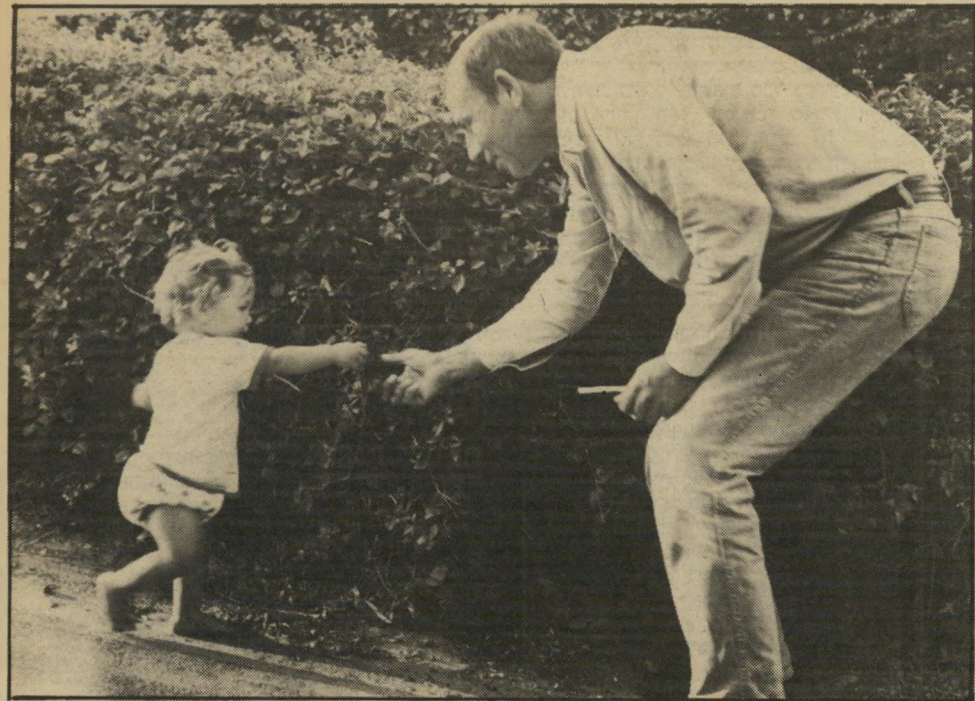
כך הפך העובר, פרי של אהבה ממור שכת, בסיס להסכם עוד לפני שנולד. צבי המשיך לחכות בקוצר-רוח לתינוק, שעליו חלם במשך שנים, גם אחרי שאינה הפסיקה לרצות במערכת-היחידים שהיתה ביניהם.

כ-6 באוגוסט נולדה ניבה, בתם הראשונה של הוריה, ילדה יפהפיה. לפני הלידה התקשרה אינה עם צבי, שהיה באירופה, וביקשה ממנו לבוא ללידה. עד היום הוא זוכר את מראה התינוקת, כאשר נשמה את מנת-האוויר הראשונה שלה בעולם שמחוץ לרחם. מיד עם לידת הבת חזרה אינה אל קיבוץ שדות-ים. אמה של אינה הסבירה לצבי כי אין הוא רצוי בחייהם וכי הקיבוץ יגדל את הילדה בצורה הטובה ביותר. אך צבי, שקיווה עדיין לחיי מישפחה מאושרים, עבר לגור בקיבוץ. נסיגותיו לשקם את מערכת-היחידים שים שהיתה ביניהם נכשלו. ככל זאת היסס לעזוב. הוא ניסה להבין מרוע הפך בלתי-רצוי. לדבריו אינו מבין זאת עד היום.

"שבת הפכה

לגיהנום"

צבי שווייצר לא קיבל על עצמו את התפקיד של "פריהרבעה",

אב שווייצר עם בתו ניבה בעת הביקור בקיבוץ. הוא בא ללא תיאום מראש ולא בשעות המקובלות...

שווייצר מובל לניידת בקיבוץ (באמצע: האם אינה). אין נותנת לו זכות אבהות... ואת האפשרות לבקר

תשמעו, אני מאוד עסוקה. מה אתם חושבים שאין לי די מה לעשות? אני כל-כך עמוסה בדברים אחרים, שאני לא יודעת מאיפה להתחיל! אולי יעניין אתכם לדעת שצבי מצלצל לקיבוץ מרי שעה ושואל איפה דליה הובל! אינה סלע: "אני לא רוצה לתת לו לראות את הילדה. הוא אולי נשמע טוב, אבל אני יודעת בדיוק מיהו... הוא בא לפה ומשמיץ אותי. אני לא יכולה לסבול זאת עוד!"

מיכל בן-חורין
צילם: ציון צפרייר

עס, כאשר היא התחילה לבנות קיר, שמטרתו היתה להפריד ביני לבין בני-ת. כיום על צבי להתמקד בהופעתו בבית-מישפט. עד אז, אסור לו לראות את בתו.

אומר שימשון בוכר, מזכירה-משק: "שווייצר מאיים עליי, למרות שהייתי מוכן לעשות מחווה של רצון טוב, ולנסות להגיע איתו להסכם חדש. "זה עניין פרטי בינו לבין אינה. עד שיפתרו את הבעיה שלהם, אסור לו להיכנס אל שטח הקיבוץ."

עד שהם יפתרו את הבעיה ביניהם, אסרתי עליו את הכניסה לקיבוץ. אם יקראו לניידת על הסגת-גבול, רציתי שתדע כמה מדובר! בחיי שאני מודה לך, ממש עזרת לי."

לדבריו, נהג שווייצר כשורה. הוא היה מבקר את בתו בשדות-ים, ומעולם לא הרגיש כי עליו להתנצל או לבקש גמילת-חסדים על שניבה היא בתו. אחרי שהוכיח שהוא נאמן לתפקידו כאב, החלה אינה סובלת מביקוריו יותר ויותר. ככל שהעמיק הקשר בין ניבה לצבי, גדלה סלידתה של אינה ממנו.

אינה סלע

לא רוצה לחת לו לבקר

(המשך מעמוד 16)

במטרה להגיע לשארם אל-שייח' שלושה חודשים של מים ושמיים. המסע, שעלול היה להיות שיגרה מנוונת, הפך להיות חוויה בלתי-נשכחת, הודות לעיתון הזה ולכל הפעילות שהיתה סביבו. **זה מה שעשית במשך כל השנים?**

לא. במיבצעקדש, ובקרב עם המשחתת המצרית איבראהים אל-אואל, חברי-מערכת קרש היו מהראשונים שעלו על סיפונה של האוניה המצרית, מייד אחרי שהגיעה דגל לבן. היינו לא רק לוחמים ימיים, היינו גם כתבים צבאיים לכל דבר. במילחמת-ששת-הימים, במסגרת שרות המילואים שלי, השתתפתי בקרב הימי שבו נפגעה אוניית-הריגול האמריקאית 'ליברטי'. אבל זה סיפור בפני עצמו.

מה עשית אחרי השיחרר?

היה ברור לי שעיתונאות זה המיקצוע שאני צריך לבחור בו. השתחררתי ב-1956, אחרי ההפלגה סביב אפריקה, והלכתי ללמוד בבית-הספר הגבוה למיפוט ולכלכלה, שקדם לאוניברסיטת תל-אביב. במסגרת הפקולטה למדעי-המדינה היה חוג לעיתונות. זה היה או רבר חרש.

תוך כדי לימודים יצאתי לכתוב כתבת-תחקיר על ההתיישבות בחבל לכיש, שהיתה אז בשיאה. כתבתי כתבה על חבלי-לידה של אחד הישובים, וזה היה כתוב בסיגנון המערבי-הפרוע. גם האווירה שם היתה כזאת, הרמויות היו כאלה, הסיטואציות, הגופים, ואפילו התלבושות. העברתי את הכתבה שהיתה צבעונית ורראמתית מאוד לידעו-אחרונות, ובתוך כמה ימים הפכתי להיות כתב ידעו-אחרונות.

באיזה תחום?

כתבישטח אזורי. זה היה בית-ספר מצויין לעיתונות, כי כתבישטח מסקר באזור שלו את כל הנושאים: מישטרה, בתי-משפט, פוליטיקה, חקלאות, תחבורה, סוכנות, הסתדרות, צבא. אני חושב שכתב אזורי הוא בית-הספר הטוב ביותר לכתבים.

בתוך כמה שנים עברתי למערכת בתל-אביב, והתחלתי לעסוק בחקירות מיוחדות בנושאים בעלי עניין כלכלי-אזרי, תוך ניצול ההתמחות שצברתי בכל אחד מהנושאים כולם. השלב הבא היה עבודת-עריכה לסוגיה. עברתי ברוטציה את כל התפקידים האפשריים במערכת של עיתון. הייתי עורך-חדשות, עורך עמודי-פנים, עורך המוסף-שלישבת. עברתי את כל סוגי הכתיבה וכל סוגי העריכה האפשריים בעיתון בפירוק ומן שונים.

מה אהבת לעשות יותר מכל?

הכי אהבתי את הפובליציסטיקה. אחרי הרבה שנים שבהן עסקתי בהבאת ידיעות, נהניתי מהרגע שבו יכולתי לעסוק בהבעת-דעות. עצם היכולת שיש לעיתונאי לתרגם את מחשבותיו לכתב בידעה שבוער כמה שעות עשרות, ואולי

מאות אלפי אנשים יקראו מה חשבת ומה כתבת, שזאת ההתגלמות של כל הקסם המיוחד שבמיקצוע הזה, כאשר יש לך תחושה עיתונאית שבוערת מכותבת-כתבה אתה יכול לשנות דברים.

מתי הצטרפת לתנועת-החרות?

אני חושב ששיא הקאריירה שלי בידעות היתה שליחות בת שנתיים וחצי בלונדון, כתב העיתון שם. עצם הישיבה בפליט-סטריט, שהוא מרכז העיתונות הכתובה בעולם, היתה בשבילי ההשתלמות הגבוהה ביותר במיקצוע העיתונות. משם אתה רואה את הדברים אחרת. הפרספקטיבה משתנה, הכל מקבל פיתאום פרופורציות אמיתיות.

חזרתי ארצה ב-1976, עברתי משבר שאותו עוברים בדרך-כלל העיתונאים החוזרים אחרי שנים של שליחות בחו"ל. פיתאום הכל נעשה קטן, ולפעמים אפילו תפל. הרגשתי שאולי מוקדם מדי מיציית את עצמי, ושוב אין לי עוד מה לתרום למערכת. ולכן, לצד הכתיבה הפובליציסטית, חיפשתי אפיקי פעילות חדשים. לכן, כאשר הוריעו לי בסניף תנועת החרות בראשון, שהומלצתי מטעמי להיות חבר מרכז התנועה, למרות שמעולם לא שאלו אותי אם רצוני בכך, לא אמרתי לא.

אבל יחד עם זאת היה ברור לי, שקיימת סתירה בין עבודתי העיתונאית לבין פעילות פוליטית. לכן מעולם לא הייתי פעיל, הייתי רק רשום שם כדי שכתוב כמעט בלי ידיעתו.

ואז בא בגין?

בגין בא ב-1977, במהפך. זה היה שנה אחרי שחזרתי לארץ. מעולם לא הכרתי אותו פנים-אל-פנים. מעולם גם לא עשיתי איזשהו צעד בכיוון של נטישת המיקצוע וכניסה לפוליטיקה. ההזדמנות באה באפריל 1981, שלושה חודשים לפני הבחירות. הסקרים הורו אז ניצחון מוחץ למערך ומפלה נוראה לליכוד. היו אנשים בסביבה הקרובה של בגין שהתחילו בהכנות לנטוש את ספינתו, שנראתה כטובעת. ואז באה אליי הפניה מלישכת ראשי הממשלה, לשמש כיועצו של מנחם בגין לתקשורת. החברים במערכת ידיעות אמרו לי "להתראות בעוד שלושה חודשים".

הסכמת מייד לקבל את התפקיד?

לא הסכמתי מייד, אבל זה סיפור ארוך. אז אף אחד לא נתן שום סיכוי לבגין בבחירות. נפגשתי איתו, והוא הציע לי את התפקיד. היתה לי יותר מתחושה עמוקה שהאיש הזה יהפוך את קצרת הסקרים על-פיה. ראיתי שאין שום דמיון בין דמותו ותדמיתו האמיתית, לבין הדמות והתדמית שיצרה לו התיקשורת.

קיבלתי על עצמי את התפקיד, למרות הלעג והזלזול של חבריי, שאמרו שעלייה על סיפון אוניית-הליכוד הטובעת כמותו, מבחינתי כעיתונאי, כמו איבוד-לדעת-למיקצועי. וההמשך ידוע.

שלוש השנים שעברתי במחיצתו של בגין היו

עוד בית-ספר גבוה מאוד לעיתונות. זאת היתה הזדמנות להכיר את העיתונות בארץ מצידה השני. לא הייתי רוצה לומר מצידה האפל, אבל אני יכול לומר מצידה הפחות-זוהר.

וזאת גם היתה ההזדמנות להכיר את גרולי העיתונאים בעולם, להיות במחיצתם בקשר יום-יומי כמעט, וללמוד מהם עיתונאות בנורמה וברמה אחרת. מיומנות, מהימנות ואמינות. שלושה דברים שלא תמיד, ואני אומר זאת בצער, ניתן למצוא בתיקשורת שלנו.

היום אתה מגדיר את עצמך כעיתונאי?

בהחלט, אין לי מיקצוע אחר. מהעיתונות באתי ואלה-העיתונות אשוב.

אחרי רשות-השידור תחזור ל"ידיעות אחרונות"?

יש לי עוד שנה וחצי. אני עדיין חברי-מערכת ידיעות בחופשה ללא תשלום. 25 שנה עברתי בידעו-אחרונות, שנותיי הטובות ביותר.

יש סיכוי שתלך לפוליטיקה?

לגמרי לא בטוח. ככל שאני מכיר את המערי כתי-הפוליטית וחי במחיצתה, היא אינה קוסמת לי במיוחד. גם המערכת העיתונאית שאני מנהל היום מושפעת מאוד מהמערכת הפוליטית, שהצללים בה רבים מן האורות.

אתה מצטער שקיבלת עליך את התפקיד רשות-השידור?

לגמרי לא. רשות-השידור זה עוד פן אחד של המיקצוע העיתונאי. הפן האלקטרוני, שלא היה מוכר לי קודם. מאז שקיבלתי על עצמי את התפקיד אני לוחם ללא לאות כדי להשליט סדר מניהל תקין בכלים אדירי-כוח, אשר בגלל חוק מטופש שעליפיו הם פועלים, הם ירדו מהפסים שלא באשמתם.

אחת המענות היותר שכיחות כלפיך היא שהמינוי שלך היה פוליטי.

אני איש הליכוד, ואני גאה בכך מחצבתי. אני חושב שהאידיאולוגיה של הליכוד, של החלקים הטובים בתוכו, יותר מציאותית בסיטואציה הפוליטית שאנחנו חיים בה. וההיסטוריה מלאה דוגמאות למכביר, שיש בהן כדי להצביע על טענות חמורות של השמאל.

אני לא מכחיש את העובדה שאני מינוי פוליטי. אני גאה במינוי הזה, אבל צריך לזכור שהמדובר בתפקיד מיקצועי וממלכתי, ואני עושה כמיטב יכולתי למלא אותו בדרך מיקצועית וממלכתית.

אחרי הכל, עם כל הצניעות, גם נשיא-המדינה הוא מינוי פוליטי, וגם יו"ר הכנסת הוא מינוי פוליטי, כמו כל הרמטכ"לים וכל המזכ"לים והמנכ"לים. השאלה היא לא איזה מינוי אתה, השאלה היא איך אתה ממלא את תפקיד הממלכתי, וזה צריך להיות המיכחן האחר והיחיד.

(המשך מעמוד 31)
אצל נחש אין רגש-חיבה. הנחשים לא יכולים להעניק אהבה. הקשר שלי איתם הוא חרצדרי. אורי מעניק לנחשיו שעות רבות בכל יום. הוא מקריש להם את כל זמנו הפנוי. כל זה בשביל חיה שאינה מחוירה אהבה. ובכל זאת הוא מאוהב בה. "אהבה שלי לנחשים לא קשורה ביחס שלהם אליי. אני לא מחפש חיה חכמה. ממילא שום חיה לא יכולה להיות חכמה כמו הבן-אדם. אני פשוט אוהב את החיה הזו, הנקראת נחש. אוהב את ההתנהגות שלה. אני יכול לשבת שעות מול הכלובים ולהביט בהם, בלי להתעייף".

כיום הוא מגדל רק נחשים מחוץ-לארץ. "אני מתמקד בסוג מסויים. יש בעולם 2500 סוגי נחשים, המחולקים לארבע מישפחות. אני מתעסק במישפחת הנקבים. מה שיפה אצלם זה שכרי לאכול הם צריכים לחנוק.

"ברוך כלל הנחש הוא חיה מאוד קטנה, לא פעילה. יש לנחשים דם קר, והם חוסכים בפעילות. במשך כל החורף הם ישנים, ולא אוכלים. בקיץ כמעט כל הפעילות שלהם היא למטרת השגת מזון".

את הנחשים הוא מביא מלונדון. הוא נמצא בקשר עם חובבי-נחשים אחרים ברחבי-העולם, וכשהוא מחליט שהוא רוצה לרכוש נחש מסויים, הם משיגים לו אותו.

"כל הנחשים חרשים לחלוטין. לא שומעים כלום. הם רק חשים בתנודות".

אין זה מסתיר עם ההורים, המנגנים בחליל לנחשיהקוברה. "זה עוד דבר המראה על הבורות בכל הקשור לנחשים. הנחש בכלל לא שומע את החליל. הוא פשוט עומד כך כעמדת-הגנה. הוא מרגיש שיש סכנה, ועוקב בעיניים אחרי תנועות החליל וזו בעקבותיו. אפשר לעשות את אותו הדבר במקל.

"יש עוד הרבה אמונות טפלות על נחשים. שנחש לא מכיש אשה בהריון. שאם שמים לו מלח על הנוב, הוא לא מכיש, הכל שטויות". הנחש אינו שומע, אינו אוהב, אינו נאמן, ונוסף על כל אלה גם אינו משמיע קולות. "רק הנחשים הארסיים משמיעים קול נשיפה לפני שהם מכישים, כדי להפחיד את האוייב. גם נחשים לא-ארסיים יכולים לנשוך, אבל זה לא רציני. אותי נשכו אלף פעם, ולא קורה מזה כלום".

אורי מבקש לציין שהכלובים, שבהם נמצאי הנחשים שלו, סגורים ומסוגרים. "אני לא רוצה שהשכנים ייבהלו ויעשו עניינים".

בעיקבות ההופעה של צ'יצ'ולינה התחילו לזרום אליו הצעות רבות להופעות של הנחשים. כיום הוא משכיר אותם לתצוגות-אופנה. "כשהדוגמניות עולות לבימה עטופות כנחש, הקהל נכנס להלם", מספר סמי טהרני, צלם אופנה ויוזם-הרעיון. "אחר-כך נרגעים, ובאים ללטף את הנחש".

מה יהיה אם תהיה לו חברה שתגיד "או אני או הנחשים?"

אורי מסמיק. "אני לא יודע מה יהיה במצב כזה. חוץ מזה אני לא אוהב לדבר על עצמי, רק על הנחשים". אומר ומלטף בחיבה את הנחש שכידו.

א. בירמן את רפי

שרותי גביה ואבטחה בע"מ

- טיפול בשיקים ללא כיסוי בכל הארץ כולל במגזר הערבי
- גבייה וביצוע צווי מעצר צווי עיקול ■ ביצוע פסקי דין ופינויים
- בלדרות לחו"ל ■ אבטחה מיוחדת ■ שומרי ראש

חולון, סוקולוב 13, טל' 5053129, 5053181, 03-854233

חיפה, החלוץ 27, טל' 666269, 04-641711

ירושלים, המלך ג'ורג' 16/6, טל' 02-246842

איתורית, טל' 02-224341, מנוי 6555, בירמן

נתניה, רמז 15, 053-619093

איתורית, טל' 03-7549111, מנוי 6444, רפי

בקרוב ייפתח סניפנו בבאר-שבע

יוקרה

לשעוני היוקרה Supreme ו-V.H.Q. אוריינט מעניקה אחריות עד 10 שנים

השילוב המושלם של אמנות יפן המסורתית, עם הטכנולוגיה התעשייתית המתקדמת שלה, יחד עם המסורת רבת השנים והחתימה המתמדת לחדשנות ולהשגים בתחום הייצור והעיבוד, הציבו את חברת אוריינט בשורה הראשונה של תעשיית השעונים בעולם.

- חומרים חדשניים שמקורם בטכנולוגיות של תעשיות החלל, כגון "טיטניום" (מתכת קלה וקשיחה פי כמה מהפלדה), המעניקים לשעון קלות-משקל וחסינות מפני פגיעה
- תהליכי ציפוי מיוחדים בזהב ושיבוצים אמנותיים יפניים קלאסיים, המשווים לשעונים יופי יוקרתי, שכמוהו לא ניתן היה להשיג בעבר
- תהליכי ייצור באמצעות מערכות ממוחשבות ורובוטיקה מתקדמת, המעניקים למנגנוני השעונים של אוריינט את איכותם המעולה ודיוקם המירבי – והתוצאה המופלאה:

אוריינט – שעון יוקרתי עם אחריות עד 10 שנים.

שעונים מיוחדים - לאנשים מיוחדים

המאפיין את הגברים והנשים החברים במועדון האקסקלוסיבי של אוריינט, הוא השעון שהם עונדים.

פרטים אצל השען-התכשיטן שאצלו רכשת את השעון, או במשרדי החברה.

ייבוא, שיווק והפצה: בני משה קרסו, סוכנים בלעדיים של: **ORIENT WATCH CO. LTD. JAPAN**

העולם

ג'ית'ת

מצאה

אהבה

בכלא

אסיר נמלט צבי סמטנוסקי

ג'ית'ת
יזרעאלוב

